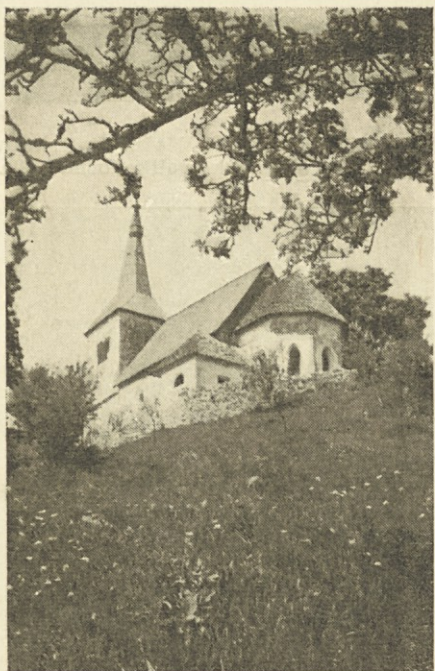

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

D 59964

APRIL 1954

Zgoraj: šenčur pri Kranju s Storžičem, Kočno in Grintovcem v ozadju. — Spodaj:
Pomladansko-velikonočna idila

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LA VIDA ESPIRITUAL

V MARIJINEM LETU 1954

L. XXII.

APRIL

STEV. 4

Zdrava Marija, milosti polna!

ZORA PIŠČANC

Klara je naslonjena ob okno nepremično strmela na široko pot, ki je vodila v bolnišnico. Vse dni odkar je Ana odšla, so bile njene misli pri njej, jo vznemirjale in begale, da ni našla miru nikjer. Tako slabo, skoro umirajočo, so jo odpeljali iz bolnišnice.

„Grem, Klara, da si pri Materi božji izprosím vdanosti in moči za nadaljnje trpljenje, na ozdravljenje si skoraj ne upam več misliti!“ tako ji je povedala tisto jutro, preden so jo z drugimi bolnicami odpeljali.

V treh letih, odkar je bila Klara v bolnišnici, je Ano vzljubila kot sestro. Z vso požrtvovalnostjo ji je stregla, jo tolažila, kot je vedela in znala in z njo prebdela dolge noči trpljenja.

Prihajali so zdravniki, majali z glavami in spet tiho odhajali. Vsako upanje so že izgubili. Mlada 22 letna Ana je bila samo še brleča lučka, zapisana gotovi smrti.

V nedeljo pred odhodom je bil oče pri njej do poznega večera.

„Ana, premisli si, saj ne boš zmogla dolge poti,“ jo je preseče rotil.

„Ne vznemirjaj se, očka! Zaupam v Mater božjo, ona mi bo pomagala. Vendar moraš tudi ti k temu pripomoči. Obljubi mi, da ne boš več opustil nedeljske sv. maše in boš vsak mesec šel k svetim zakramentom!“

Očeta je bilo sram. „Saj bi rad šel k maši vsako nedeljo, a saj več, koliko

Naslovna stran: Med zelenečimi holmi in cvetočimi gaji kraljuje pol ure nad Begunjami (839 m visoko) Sv. Peter. Starinska cerkva se ponaša z lepimi freskami iz Kristusovega življenja. S planote nad cerkvico je diven razgled po vsej dolini Save, na Bled, Julijske Alpe itd. Videti je mogoče nešteto vasi in nad 129 cerkvic

dela je pri nas. Vendar ti obljubim, le mirna bodi.“

* * *

Sonce se je že nagibalo k zatonu. Topoli pred bolnišnico so trepetali v večernem vetru. Iz daljave je bilo slišati vesele klice otrok, ki so se vračali z obrežja.

„Ana, Ana!“ Klarin klic je presunil vse bolnice do mozga. Videli so jo, kako je prebledela in se opotekla k vratom. Tam so ji moči pošle, da se je utrujena sesedla na posteljo.

Radostni vzkliki so prihajali vedno bliže kot zmagošlavna pesem velike noči!

V sobi je bilo tako tiho, da se je razločno slišalo sunkovito dihanje razburjenih bolnic, ki so prebledelih obrazov pričakovale velikega, nerazumljivega.

„Ana...!“ To je bil klic, ki je vzvalovil kot orkan po sobi in se skozi odprta vrata razgubil na vse strani v sončni poletni večer.

Ana se je prikazala na vratih, nič več v nosilnici kakor ob odhodu pred štirimi dnevi, ne z obrazom spremenjenim od silnih bolečin. Prožno je hodila, v naročju je držala šopek belih nageljnov. Njen obraz je sijal v neskončni, nedopovedljivi sreči, ki ji je prežela sleherno žilico in vtisnila njenemu bitju skrivnostni pečat onostranstva.

„Ana, Ana!“ Med nepopisnim navdušenjem se je ponavljalo to ime od postelje do postelje. Vse, kar premorejo človeška srca v največjih in najslovesnejših trenutkih življenja, je bilo izraženo v tem klicu. V njem je bila najčistejša molitev, največje priznanje božje vsemogočnosti, najgloblji izraz vere, upanja in ljubezni.

Klara se je vrgla Ani okoli vratu in krčevito zajokala. Ana si jo je pritisnila na srce in tudi sama med solzami

tiho ponavljala: „Klara, kako velika je Mati božja, kako velika!“

Glasno ihtenje se je razlegalo po vsej sobi. Ana je hodila od postelje do postelje. Vse so jo hotele objeti in se prav od blizu prepričati, da je to res tista Ana, ki niti žlice vode ni mogla več zavžiti in je vse noči prepila v bolečinah.

Soba se je na mah napolnila z bolniki iz drugih oddelkov. Tudi vsa okna so bila polna radovednih obrazov. Glas o čudežnem ozdravljenju se je kakor blisk razšril po vsej bolnišnici in napolnil vsa srca z nepopisnim navdušenjem.

„Ana, pripoveduj!“ Ta klic se je ponavljal od vseh strani. Vsi obrazi so blede od razburjenja strmeli v Ano in pričakovali končnega potrdila iz njenih ust, kakor da bi v živi čudež pred seboj ne mogli še verjeti!

Ana si je za hip pokrila obraz z rokami, nato pa začela pripovedovati z gotovim glasom, preprosto in brez vsakega olepšanja. Zdelo se je, kot da ne sliši nič okoli sebe, kot da se enkrat doživlja vso skrivnost ozdravljenja.

„V kakšnem stanju sem prispela v bolnišnico v Loreto, si lahko predstavljate. Vso pot so me mučili strašni krči, tako da sem mislila, da sploh ne dospem do cilja. Kot v polsnu sem se drugo jutro zavedla, da me nesejo v cerkev. Vse bolnike so razvrstili v nazareški hišici, kjer smo prisostvovali škofovi sv. maši. Med njegovo pridigo me je nenadoma spreletel po vsem životu leden mráz, da sem vsa trepetala. Kmalu nato so me napadle take bolečine, da me je oblił mrtvaški pot. Bali so se najhujšega, zato so me iz hišice nesli nazaj v cerkev. Tam so me bolečine nenadoma zapustile in zdelo se mi je, da sem se iz smrti vrnila v življenje.“

Ana je za hip umolknila, nato pa s trepetajočim glasom nadaljevala:

„Kaj sem v tistem hipu občutila, vam ne morem povedati. Sreča in veselje, ki me je prevzelo, se da primerjati samo s tisto srečo, ki jo bomo uživali v nebesih. Pa saj ni čuda, roka nebeške Matere se me je dotaknila: bila sem ozdravljena!

V trenutku sem se čutila tako močno, da sem vstala, česar že mesece in mesece nisem mogla, to dobro veste vsi. V spremstvu postrežnice sem obhodila nazareško hišico med velikim navdušenjem vseh navzočih. Nato sem šla peš v bolnišnico na zdravniški pregled. Kar sem sama pri sebi trdno verjela, so tudi zdravniki potrdili: popolno ozdravljenje vseh bolezni, ki so me mučile, kostne jetike, vnetja rebrne mreže in obolenja na jetrih.“

Vsi so jo molče poslušali in se z njo veselili sreče, ki ji je podelilo nebo.

„Ana, ti si to zaslužila, mi pa česa takega nismo vredni.“

Ana je resno pogledala mlado deklico, ki ji je večletna huda bolezen omajal zaupanje.

„Ne, motiš se, brez vsakega zaslužnja mi je Mati božja naklonila to milost. Šele sedaj me postavlja na preizkušnjo, ali bom vredna te velike odlike.“

Do poznega večera so prihajali in odhajali bolniki iz sosednjih oddelkov. Vsak, ki je količkaj mogel hoditi, se je hotel na lastne oči prepričati o čudežu! Vsak se je čutil srečnega in veselega, da je smel osebno govoriti z njo.

Že davno je padla noč na zemljo, ko se je v veliki sobi končno vse umirilo in so bolnice utrujene zaspale.

Tudi Ano je objel spanec utrujenih,

a zdravih ljudi. Edino Klara je še bdelala. Sedela je pri Anini postelji kot nekdo in v medli luči nočnih svetilk zrla v njen speči obraz, v rahlo odprta usta, ki so še v sanjah tiho ponavljale:

„— Zdrava Marija, milosti polna!“

Mirno in pokojno so žele svetle zvezde na jasnem nebu, kot bi se nad trpeča mlada bitja sklanjal nasmejani obraz nebeške Matere.

V nočni tišini je bilo slišati samo oddaljeno pljuskanje morja ob peščeno obrežje. Življenje je za kratke ure potihnilo, da se bo z novim upanjem prebudilo v svetli dan.

Kako lep vzor molčečnosti je Mati božja! Niti sv. Jožefu ni razodela skrivnosti včlovečenja. Prosi jo torej za krepost molčečnosti, če je še nimaš v visoki meri!

(Friderik F. Faber)

COMO SE REFLEJA LA SEMANA SANTA EN LAS COSTUMBRES ESLOVENAS

La semana santa comienza practicamente ya el Domingo de Ramos. Para los cristianos es día de recuerdo de la entrada solemne que hizo el Hijo de Dios a Jerusalén.

Para toda familia eslovena el Domingo de Ramos constituye una gran fiesta familiar y religiosa. Los jóvenes se encargan de preparar grandes manojos en los cuales se encuentran ramos de ave-llana, sauce, yedra y ginebra. Las amas agregan por su parte manzanas, nueces y naranjas. Los dichos manojos se bendicen después en la iglesia. Para los eslovenos son una cosa sagrada. Sobre ellos descansa la bendición divina que se derramará a su tiempo sobre el hogar, trabajo y campo del labrador esloveno.

La semana entré el Domingo de Ramos y Domingo de Resurrección denomina el pueblo esloveno 'la semana grande' por las grandes obras que realizó la misericordia divina en favor del género humano tristemente caído. Especialmente atraen su atención los últimos tres días de la semana santa.

El jueves santo es día del amor divino que llegó a su cúlmine con la institución de la Sgda. Eucaristía. Después de la "Gloria" en la misa solemne enmudecen las campanas. La gente dice que "se han ido a Roma". En las iglesias se oye solamente la voz de las matracas que se usan en lugar de las campanillas. A la noche del jueves santo se rezan las horas santas al pie del monumento, regiamente adornado de flores y velas ardientes.

El viernes santo es día de luto. En

muchas aldeas dicen: "Ha muerto Dios". La gente se abstiene de los trabajos serviles y guarda el ayuno riguroso. Los fieles acuden a los santuarios para besar al Jesús Crucificado. Por la tarde o a la noche se reúnen en los templos para escuchar el sermón de agonía y hacer en conjunto el vía crucis.

El sábado de gloria comienza con la bendición del fuego pascual. Los jóvenes y niños lo llevan después lo más rápido posible a sus hogares, porque el sábado de gloria hay que preparar comidas con el fuego bendecido. En "la misa de gloria" vuelven las campanas de Roma y su voz resonante llena de júbilo a toda la feligresía. El canto del "Alleluia" conmueve las fibras más íntimas de los corazones creyentes. A la tarde los sacerdotes visitan las aldeas para bendicir las comidas que las amas ya han preparado a fin de que la fiesta se celebre solemnemente también dentro de los hogares cristianos. A la misma tarde o en la madrugada del Domingo de Resurrección se realizan después las grandes procesiones de Resurrección que constituyen para los eslovenos uno de los acontecimientos religiosos más gratos y emocionantes de todo el año. Se alternan los repiques de las campanas, el estruendo de los morteretes, el canto del coro parroquial y el rezo de los fieles. Todos los corazones ahí reunidos están penetrados del gran misterio de nuestra religión: "¡Cristo ha resucitado, alegrémonos, alleluia!"

Joe Juck

SEGE NA DOMAČIH TLEH

JOŽA KMETOV

Velika noč pade letos v mesec april (18. aprila). Njeni prazniki so po svojih obredih najbogatejši v cerkvenem letu. Zato ni prav nič čudnega, da je ob teh praznikih tudi v naših domačih šegah in navadah, naši domači liturgiji, toliko bogastva in lepote, da jo bomo mogli na tem omejenem prostoru prikazati zelo površno in le deloma.

„LESENI ZEGEN“

Velikonočni prazniki se začnejo s cvetno nedeljo. Našim prednikom je bila dan uvod v veliko noč, prvi dan velikonočnega praznovanja. Spominja nas, kako je Jezus med glasnimi vzkliki „hozana“ pojezdil v mesto Jeruzalem. V spomin na to blagoslovi duhovnik v cerkvi prvo zelenje in v procesiji okoli hiše božje se doživlja Jezusov slovesni vhod. Je to resnobna igra, pri kateri ne smemo biti samo gledalci, marveč igralci. Živeti se moramo, da je pri cvetnonedeljskem opravilu med nami Kristus, ki ga predstavlja duhovnik, mi pa njegovi učenci, ki mu pripravljamo zmagoslavno pot. Bogoslužje te nedelje je v jedru radostno, dasi je pomešano s trpkostjo trpljenja Jezusovega.

Vsaki verni slovenski hiši je cvetna nedelja velik praznik. Že od nekdaj je zlasti praznik mladine. Marsikak fantiček, ki je doslej samo v srajčki in razmršen okrog letal, bos in s svečkama pod nosom, se ta dan obleče prvič v belo srajco, si nadene lepe dolge hlače, stopi v čevlje, lepo ostrižen prejme klobuk s ponosnim peresom in postane tako pravi fant od fare. Ko dene še butarico na rame, ga kar po zraku nese proti cerkvi.

Že več tednov prej mislijo fantiči na butare, ki jih bodo nesli na to nedeljo blagoslovit v cerkev. Treba bo nabrati leskovih, vrbovih, drenovih šib, zimzelena, bršljana, virha in brinja. Vse to zelenje in lesovje spominja na palmove in oljkove veje, s katerimi so Jeruzalemlčani pozdravili Jezusa na cvetno nedeljo. Pa še druge simbolične pomene ima. Gospodinja prihrani nekaj jabolk, orehov in lešnikov. Pa še tega in onega je treba, kakor so pač krajevne navade, da je na cvetno soboto popoldne, ko je

GLEJ,

PRIŠLA OLJČNA JE NEDELJA,

*in polne srčnega veselja
urvijo trume v božji hram.
Odrasle zreš in otročiče,
noseče oljkove snopiče,
če ne, mladike oljčne vsaj,
svetišče zdi se oljkov gaj.
Skoz okna sonce božje lije
v ta gaj svoj zlati žar z nebes,
a boljše sreče sonce sije
otrokom z lic in iz oces
skoz senco oljkovih peres.
Pristopi starček sivolas
in blagoslov nebeški kliče
njegov srčno molčeči glas
na oljčne veje in snopiče.
O, naj te oljke, kjer bile,
bi blagoslov in mir delile!*

Simon Gregorčič, Oljki

Butare dajo na Slovenskem cvetni nedelji posebno privlačen izraz

treba butaro sestaviti, vse pri rokah.

V Beli Krajini naredo butaro iz treh enoletnih šib, ki jih je treba urezati iz enega samega grma in vsaka šiba mora imeti troje popkov v čast in spomin sv. Trojice. Pridenejo še cvetočega dreva in bršljana. Na dren navežejo jabolko, pomaranč, orehov in lešnikov. Ponekod dajo v cvetno butaro toliko leskovih šib, kolikor glav goveje živine je pri hiši.

V Slovenskih gorah je ponekod navada, da na cvetno nedeljo, ko prinesejo „presmec“ (tako imenujejo tam butaro) iz cerkve, prekrižajo z njim vse mlake okrog hiše, da bi poleti žabe preveč ne regljale in trudnih ljudi ne motile pri spanju.

V Ribniški dolini pravijo butari „leseni žegen“ ali tudi „kravji žegen“. V

butaro je treba dati tri enoletne leskove šibe, in sicer za tri važne prilike: eno, da ženejo na božični dan z njo živino napajat; drugo, da ženejo na Jurjevo živino prvič na pašo; tretjo pa za telička, ko bo šel prvič iz hleva.

Ponekod na Dolenjskem sestavijo butaro iz 33 palčic, v spomin na 33 let Jezusovega bivanja na zemlji. Te blagoslovljene palice ali šibe skoraj po vsej Sloveniji o kresu razpostavijo po njihvah, da bi Bog blagoslovil poljsko delo.

Na Koroškem se butara imenuje „prajtelj“ ali tudi „prantelj“. Blagoslovljen les rabijo za različne namene. Kadar koga po ušesih trga, dajo vanj drobec tega. Tudi živini dajo ob obolenju pod jezik nekaj blagoslova. Zoper strelo, točo in uroke devljejo prajtelj na podstrešje ali pa kar za tram v leseni hiši. Ob hudi uri sežigajo blagoslovljen les. V Podjuni sodijo, da je dim iz lesa cvetne butare posebno koristen zoper protin, zobobol in revmatizem.

Butara je pač sveta stvar, zakramental. Z njo je združen božji blagoslov za ves dom in vse polje in delo. Naše ljudstvo se je vedno zavedalo, da le Bog daje vsemu rast, uspevanje in blagoslov. Prav pri rabi cvetne butare se vidi, kako našega vernega gospodarja in gospodinjjo preveča sveta misel: vse pri hiši, ljudje in živina, in delo na polju naj bi bilo Bogu posvečeno in po njem blagoslovljeno, vse Bogu v varstvo izročeno in po njem obvarovano vsega hudega.

VELIKI TEDEN

Tako imenujejo na Slovenskem teden med cvetno in velikonočno nedeljo. To ime ima zaradi velikih del, ki jih je dopolnilo božje usmiljenje in jih Cerkev ta teden v duhu obnavlja in doživlja. Liturgično je to najbolj razgiban in bogat del cerkvenega leta. Zlasti zadnji trije dnevi velikega tedna tvorijo z velikonočno nedeljo eno samo praznično celoto. So biser katoliškega bogoslužja. Škoda je le ta, da jih ljudstvo malo pozna in posvečuje.

Skrivnosti velikega četrtega so: Kristus začne svoje trpljenje. V brezpri-

merni ponižnosti umije apostolom noge. Judež ga izda. Za slovo iz tega življenja izkaže vsem ljudem ljubezen do konca z ustanovitvijo zakramenta sv. Rešnjega Telesa in zakramenta mašniškega posvečenja.

Za veliki petek spremljamo Jezusa na poti trpljenja do vrha Golgote. Iz svoje srčne strani ustanovi Cerkev. Tukaj začne življenje Cerkve, ki je njegovo mišično telo.

Velika sobota pa nam pokaže Jezusovo zmago nad smrtjo in njegovo povstajanje. Vstane iz tišine groba kot življenjska klica in novi življenjski zaklad za vse človeštvo, ki ga postanemo deležni po zakramentu sv. krsta, ki je za naš duhovno vstajenje iz groba izvirnega greha.

Tudi preprostemu in vernemu slovenskemu ljudstvu je veliki teden nekaj velikega. Je poln božjih skrivnosti in doživetij. Prve tri dni v tednu ljudje na splošno še opravljajo vsa vsakdanja dela, ostale tri pa samo še nujno potrebno. V zvezi z obredi v cerkvi je med ljudstvom veliko posebnih šeg in navad.

„STRAŠENJE BOGA“

Na veliko sredo popoldne, ko se molijo v cerkvi tako imenovane jutranjice (matutin), ki jim pravijo ponekod tudi „strašnice“ ali „strašenje Boga“, se zbere okrog cerkve in tudi znotraj polno otrok. S seboj prinesejo vso mogočo šaro: razbite škafe, obrabljene zaboje, stare žlebove, lonce in še drugo ropotijo. Ko ugasne na oltarju zadnja sveča in duhovnik udari s palico po oltarju, začno otroci razbijati po svojih „inštrumentih“, dokler ni vse drobno. Drobiz, ki ostane, služi na veliko soboto zakristanu za velikonočni ogenj. To strašenje Boga se ponavlja še v četrtek in petek. Zlasti na Gorenjskem je zelo v navadi. V Mengšu ima vsak otrok in tudi vadil. V Mengšu svojo ragljo. Z njimi pridejo v cerkev in delajo silovit ropot. Pravijo, da „hudiča izganjajo“. To ropotanje spominja na potres in temo, ki je nastala, ko je Jezus na križu izdihnil svojo dušo.

V Rogaški Slatini in okolici je navada, da v noči od velike srede na če-

Fortunat Bergant: Jezus pade drugič pod križem. Jezusa, ki leži pod križem, priganja vojak, naj vstane, drugi rabelj vleče križ k sebi, iz ozadja se vzpenjata v hrib vojak s sulico in pismouk

trtek zakurijo kresove. To pojmujejo kot spomin, da so tisto noč, ko so Jezusa ujeli, vojaki svetili, da so prišli pravega.

ZVONOVI „GREDO V RIM“

Veliki četrtek je praznik ljubezni. Ta dan se je začelo Jezusovo trpljenje iz ljubezni do nas in je ustanovil zakrament ljubezni. Naj bi bil tudi za nas vse to dan medsebojnega odpustanja in sprave in dan trdnih sklepov, kako se bomo za naprej bolj potrudili žrtvovanju iz ljubezni do bližnjega!

Slovenski verniki gredo na ta dan vsepovsod zelo številno v cerkev k maši in zakramentom. Kdor še ni opravil velikonočne spovedi, stori to na veliki četrtek. Marsikje pravijo, da so ta dan na vrsti konjski mešetarji in drugi „težji“.

Ta dan umolknejo v cerkvi orglje. Pravijo, da jih „zavežejo“. Zvonovi pa

„Boga“ poljubujejo

„gredo v Rim“. V Dobrni pri Celju pravijo, da gredo v Rim k sv. očetu po blagoslov. V Istri se tedaj, ko zvonovi na veliki četrtek pri gloriiji zadnjič zapojo, verniki, kjerkoli so, pokrižajo in molijo ter poljubijo zemljo v pobožen spomin, ker je „Bog umrl“ in so ga položili vanjo. Na Koroškem zapre gospodinja na ta dan vso perutnino v klet ali kak drug temen prostor do velike sobote, ko zvonovi zopet zapojo.

Z velikim četrtkom zavlada po krščanskih domovih še večja sveta resnoba, strožji molk in mir. Kakor je v cerkvi po gloriiji čutiti le zamolkle glasove ropotulje, tako se tudi doma ne sme slišati nobeno petje, žvižganje, nikak smeh, zabranjena je sleherni razposajenost. Spominjajo se „Boga, ki je umrl“.

Povsod hitijo ta dan ljudje obiskovat „božji grob“. Zvečer pa se verno slovensko ljudstvo s tihim in pobožnim sočutjem spominja tiste noči, ko je bil Jezus po zadnji večerji ujet, peljan pred judovske starešine in vso noč zasramovan.

„UMRL JE BOG“

Veliki petek je dan žalosti. „Umrl je Bog,“ pravijo marsikje. Zares, na sramotnem lesu križa je izkravel za nas naš Gospod Jezus Kristus. Kakor je ta dan cerkev zavita v črnino, tako se oblečejo tudi ljudje. Je dan strogega posta, pa tudi sicer naj bi bil ta dan

za vsakega vernika dan vsesplošnega zatajevanja in pokore. Pravi kristjan se ta dan odreče temu ali onemu: tobaku, pijači, gledališki predstavi ali kinu, če ni kaj v zvezi s skrivnostmi tega dne, in drugim užitkom.

Veliki petek je dan sv. križa, ki je znamenje našega odrešenja. Ponižno ta dan počastimo in poljubimo sv. križ v cerkvi ali doma! Je dan Jezusovega trpljenja. Kdor le more, naj ta dan prebere vsa poglavja sv. pisma o trpljenju Jezusovem: Matej, 27. poglavje; Marko, 15. poglavje; Luka, 23. poglavje; Janez, 18. poglavje.

V Sloveniji se ljudje na veliki petek čim številneje udeleže svetega opravila zjutraj v cerkvi in čez dan kar naprej hodijo k božjemu grobu in „Boga tušat“ (poljubljat). Na Polici pri Višnji gori pravijo: „Če umrje človek, se praznuje, če umrje Bog, se tudi praznuje.“

Na tako svet dan, kot je veliki petek, ljudje na polju nič ne delajo. Saj je ta dan zemlja mrtva, kot je rek na Ptujskem polju. Tudi pokorijo se več. Na Koroškem so se svoje dni postili nekateri ves dan dokler se niso zvečer na nebu prikazale zvezde. Niti vode niso pili. Tako trdo so se postili, ljudje in živina, da je, kakor pravi ljudski pregovor, celo pes sklenil, da pojde od hiše. Najbrže so tudi njega prikrajšali za vodo in jed. V Beli Krajini so jedli samo repne obrezke, ki so jih prihranili od takrat, ko so ribali repo za kisanje.

Po naših cerkvah so zvečer vedno postne pridige. Marsikje so imeli tudi pasijonske procesije in pasijonske igre. Pri procesiji so se mnogi bičali po golih plečih, drugi so vlačili težke križe. Sčasoma so se vrinile nekatere nerednosti in je cerkvena oblast te pasijonske obhode prepovedala.

ALELUJA, ALELUJA!

Bogoslužje velike sobote je v svojem jedru že docela velikonočno slavlje Gospodovega vstajenja. V prvih časih krščanstva in tja do srednjega veka so se vsi obredi velike sobote izvršili ponoči

od sobote na nedeljo. Pozneje se je preneslo vse na soboto popoldne in končno na zgodnje sobotne jutranje ure. Zadnja leta pa je Cerkev zopet začela obnavljati prvotno navado, kar je tudi bolj v skladu z zgodovino. Velika sobota je sama na sebi posvečena spominu na grobno tišino, ki je obdajala mrtvega Zveličarja, ki je vstal od mrtvih v nedeljo zgodaj zjutraj.

Velika sobota je tudi v ljudskih običajih vsa prežeta z velikonočnim občutjem. Glavni obredi tega dne so blagoslov ognja, sveta maša, blagoslov jedil in slovesna procesija.

Blagoslov velikonočnega ognja, ki se opravi v zgodnjih jutranjih urah, je za mladino vedno težko pričakovan trenutek. Ogenj, luč pomeni Kristusa, ki je vstal iz groba. Duhovnik ogenj blagoslovi, nato pa ga fantiči s prižganimi gobami ali pa z žerjavico nesejo domov, da z njim zakurijo v peči. Marsikje raznese ogenj po župniji cerkvenik in mu zato dajo pri vsaki hiši malo nagrado. Na Goriškem si skuhamo na veliko soboto samo ob svetem ognju. Na Ptujski gori pokadijo z blagoslovljenim ognjem, ki ga ujamejo v gobo, doma vse prostore in tudi polje, nato prižgejo z njim še ogenj v peči.

Maša na veliko soboto je že vsa ožarjena s slavo Gospodovega vstajenja. Po dvodnevnem molku se zopet „vrnejo iz Rima“ zvonovi, zopet so „odvezani“ ter ob glorijski slovesni zapoje. Vse v cerkvi se zgane ob slovesnem zvoku orgelj in se zopet veselo zadoni beseda Aleluja. Pri sobotni maši je osrednja misel zakrament sv. krsta. Ob Kristusovem telesnem vstajenju nas Cerkev spominja našega duhovnega vstajenja iz greha.

Ob zopetnem petju zvonov fantje na Koroškem prvič ustrelijo iz svojih topičev. V Istri ljudje ležejo na tla in poljubijo zemljo, v kateri je ležal Zveličar. Med glorijsko umivajo, da bi ne dobili lišajev. V Mengšu pravijo, da je voda, ki teče med slovesnim zvonjenjem zvonov, ki so se vrnili iz Rima, sveta in blagoslovljena. Gospodinja, ki je navad-

no takrat doma, pohiti na potok in pri-nesne vode domov. Ko pride ostala družina iz cerkve, se vsi v tej vodi umijejo. To umivanje je znano tudi na Dolenjskem.

Po maši na veliko soboto se prično po hišah prav skrbno pripravljati za blagoslov velikonočnih jedil, velikonočnega „žegna“. V jerbas, ki pomeni Jezusov grob, je treba dati: kolač — Jezusova krona, rdeče pobarvane pirhe — Jezusove rane in kri, nekaj korenin hrena — grenka pijača, klobase — želbli ali vrvi, pomarančo — goba in še svinsko gnjat, ki pomeni Jezusovo telo. Vse se pokrrije z lepim belim prtom, ki pomeni tenčico, v katero so zavili Jezuso mrtvo telo. Nato pa gospodinja ali ena od deklet zanese jerbas ob določeni uri v cerkev ali na kraj, kamor pride duhovnik blagoslovit. Ob prihodu duhovnika, med blagoslavljanjem in po odhodu fantje tako streljajo s topiči, da je žensk kar groza.

V veliki večini slovenskih župnij je vstajenjska procesija že v soboto zvečer. So pri tem doživljajo, ki jih človek ne more pozabiti, če se je take procesije le enkrat v življenju udeležil. Narava je navadno tedaj že vsa v zelenju in cvetju. Tudi srca so prerrojena v milosti božji po dobro opravljeni velikonočni spovedi. Ob dviganju kadila proti nebu in z Najsvetejšim v rokah zapoje duhovnik trikrat: Aleluja! še bolj veselo, rekli bi skoraj vriskaje mu pevci odgovoré: „Zapoj veselo, o kristjan...“ Tudi zvoki zvonov se prelivajo v radosten spev: aleluja, aleluja! Topiči pokajo, da si morajo ljudje zatiskati ušesa. Vsa bandera in vsa boljša liturgična bela obleka mora ob tej priliki iz cerkve. Mi v tujini prav ob takih slovesnih dneh najbolj čutimo, kaj smo izgubili s tem, ker smo morali od doma. Vsi želimo še enkrat slišati slovesno potrkavanje naših zvonov in streljanje topičev. In to na domači zemlji na veliko soboto popoldne ali na velikonočno jutro, kakor je že kje navada! Bog nam daj to srečo kmalu!

**NAŠ GOSPOD JE OD SMRTI VSTAL,
OD NEGA BRIDKE MARTRE;
NAM SE JE VESELITI,
ON NAM HOČE K TROŠTI BITI.
KYRIE ELEISON.**

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA
VELIKONOČNA PESEM.

VELIKA NEDELJA

Ni ga jutra v letu, ki bi bilo bolj čarobno, bolj skrivnostno, bolj veselo, kot je velikonočno jutro. Naše ljudstvo je prevzeto ob misli na svetost tega dne. Je to glavni praznik vstajenja. V Hote-drišci že kmalu po polnoči pridejo žen-ske v cerkev, nekatere pa so v njej ostale že od večera, ter obiskujejo božji grob in sv. Rešnje Telo, prav po besedah sv. pisma: „In prvi dan v tednu so prišle h grobu navsezgodaj...“ (Mk 16. 2). Tam je vstajenska procesija zjutraj, zato imajo preko noči še božji grob.

V tem svetem jutru si morejo ljudje posebno zaupno prositi raznih milosti od vstalega Zveličarja. V Zilji na Kor-škem verniki z rožnim vencem v rokah še pred mašo obhodijo njive, proseč božjega blagoslova.

Po rani službi božji ljudje hitijo do-mov. Na Raki pri Krškem tekmujejo, kdo bo prvi, kajti tisti bo, pravijo vse leto prvi z delom na polju. Doma vso družino že čaka žegen, velikonočna je-dila. Ta obredna jed se izvrši skoraj v vsakem kraju drugače. Ponekod najprej vsa družina kleče zmoli rožni venec. Žegna je deležna tudi živina, le pes in mačka zaman čakata na kako kost, zakaj blagoslovljene kosti je treba se-žgati ali pa zataktniti na podstrešju, da bi strela ne udarila v hišo.

Velika nedelja je „svet dan“, kakor pravijo na Vipavskem. Ta dan ostane vsa družina skupaj doma. Za obiske je določen naslednji dan, velikonočni po-nedeljek. To je dan prijetne domačnosti v družini, kjer ni razlike med posli in domačimi otroci.

Velikonočni ponedeljek pa je dan obiskov, gostij, veselic. Tedaj gredo so-seđe, znanci in sorodniki drug k dru-gemu „v Emavs“, kot pravijo na Go-renjskem. Ta dan je veliko veselja s sekanjem in trkljanjem pirhov.

„MALA VELIKA NOČ“

Velikonočne praznike zaključí bela nedelja, ki jo marsikje na Slovenskem imenujejo „mala velika noč“. Bela ne-delja se imenuje zato, ker so v prvih časih krščanstva tisti, ki so prejeli sv. krst na veliko soboto, šele na ta dan odložili bela krstna oblačila.

Na belo nedeljo, po zgodnji sveti maši marsikje v Sloveniji pojedó še zadnje ostanke žegna. Ponekod za ta dan znova spečejo kolač. Na Dolenj-skem je navada, da za večerjo pripra-vijo „šnite“, to so kosi tenko nareza-nega belega kruha, pomočeni v jajca in prepečeni na masti.

*

Tako končajo velikonočni prazniki s svojo lepo in vzvišeno cerkveno litur-gijo, ki jo na Slovenskem spremljajo zanimivi in z globoko vero prežeti ljud-ski običaji. Kdor hoče velikonočne cer-kvene obrede razumeti in njih lepoto notranje doživeti, naj se jih ne ude-ležuje brez misala v rokah. Za spozna-nje vse lepote ljudskih velikonočnih običajev na naši zemlji in njih pomen za versko in narodno življenje pa more doumeti le tisti, ki tam živi in sam pri njih sodeluje. Bog daj, da bi to mogli kmalu tudi vsi tisti, ki živimo v tujini in hrepenéče pričakujemo skorajšnje vrnitve!

Marijino velikonočno veselje

ALOJZIJ KOŠMERLJ

Ko pride sveta Velika noč, se razlije vsako leto preko vernega sveta veliko, zmagoslavno veselje. Aleluja spev zadoni, spev hvale in zahvale, spev odrešenja in zmage, zmage božje nad grehom in hudobijo, nad smrtjo in peklom. Svobodo oznanja ta spev in sveto upanje budi v potrtih srcih, zakaj Kristus je vstal, naše upanje.

Ob vstalem Zveličarju stoji v velikonočnem času na prvem mestu njegova presveta Mati. Njej velja za Jezusom prva ljubeča misel Cerkve in vseh vernih kristjanov: „Raduj se, Kraljica nebeška, aleluja. Zakaj On, ki si ga bila vredna nositi, aleluja, je vstal, kakor je rekel, aleluja...“ Po neizmernih bridkosti velikega tedna je bila Marija, ki je z Jezusom največ trpela, po vstalem Sinu gotovo prva in najobilnejše potolažena.

Naj bodo posvečene te vrste sladki skrivnosti Marijinega velikonočnega veselja z namenom, da bi nam ljuba nebeška Mati v Veliki noči njej posvečenega jubilejnega leta postala še bližja in dražja.

Ali se je Jezus po svojem vstajenju res najprej prikazal svoji Materi?

V svetih evangelijih ne najdemo na to vprašanje nobenega odgovora. Evangelisti podrobno pripovedujejo, kako se je Jezus prikazal Mariji Magdaleni in je pobožnim ženam, nato pa ponovno svojim učencem, ki spočetka sploh niso mogli verovati v veličastni čudež Gospodovega vstajenja in so še dali pre-

pričati šele po ponovnih prikaznih in otipljivih dokazih. O Mariji, Jezusovi Materi in o njenih velikonočnih doživetjih pa vsi štirje evangelisti molče.

Odkod in čemu ta molk? Bilo je v božjih načrtih, da so evangelisti o Mariji zapisali le najvažnejše stvari, te, ki so v tesni in bistveni zvezi s skrivnostjo našega odrešenja; mnogih stvari, ki bi nas tako zelo zanimale in bi jih tako radi vedeli pa v evangelijih ni omenjenih. Tudi v čudovitih popisih Velike noči stoji Marija v skitem ozadju. Evangelisti popisujejo le to, kar služi svetemu namenu njihovih poročil, po besedi sv. Janeza, ki pravi: „Vsa ta znamenja so zapisana, da bi se vi uverili, da je Jezus Kristus, Sin božji in da bi po veri imeli življenje v njegovem imenu“ (20, 31). Prikazovanje vstalega Zveličarja pobožnim ženam in nevernim učencem in njihovo poznejše neomajno prepričanje in junaško spoznavanje tega veličastnega dejstva — vse to tvori temelj krščanske vere in je prav zato, po navdihnjenju Svetega Duha, tako natančno in slikovito popisano.

Ali naj iz tega molka svetih evangelistov sklepamo, da je Marija v tistih svetih dneh veličastnega in zmagovitega veselja ostala prezrta in zapuščena v svoji samoti? Ali si je mogoče misliti, da bi dobri Jezus, najboljši sin, ki po vstajenju ljubeče obiskuje in tolaži svoje učence ter utrjuje njih omahujočo vero, prezrl in pozabil Njo, ki mu je bila najboljša mati, katere vera Vanj ni nikdar omahovala, ki je zvesto vztra-

jala ob Njem tudi tedaj, ko so ga učenci zapustili? Srce nam ne pusti, da bi v to možnost verjeli.

In če sveti evangelisti o tem res nič ne poročajo, ali ni sveti Janez ob koncu svojega evangelija zapisal: „Je pa še mnogo drugega, kar je storil Jezus; in ko bi se vse to opisalo vsako posebej, mislim, da bi ves svet ne obsegel knjig, ki bi jih bilo treba napisati“ (21, 25)? Po drugi strani pa je evangelij poln potez, ki nam odkrivajo nežnost Jezusovega čustvovanja napram njegovi lastni in drugim materam. Ko je obudil mrtvega mladeniča v Naimu, dostavlja sveti Luka tako lepo in pomenljivo svojemu zadevnemu poročilu: „In dal ga je njegovi materi“ (7, 15). Če se je s toliko ljubeznijo spomnil materevdove v Naimu, ali je mogel pozabiti na svojo Mater, ki je toliko žalovala ob njegovi smrti in ga tako bridko pogrešala, pa je bila vendar pred vsemi drugimi vredna njegove posebne pozornosti in ljubezni?

Če vse to premislimo, moramo pritrđiti mnogim velikim svetnikom in učiteljem Cerkve, ki so prepričani, da da je Jezus po svojem vstajenju svojo Mater prvo obiskal in potolažil, da pa sveti evangelisti tega kot mnogo drugega niso zapisali, ker ni spadalo v okvir njihovega cilja in ker so prav v tem slučaju smatrali dejstvo tega Jezusovega prvega prikazanja svoji Materi kot samo po sebi umljivo. Tako piše sv. Ambrož v svojem spisu o devicah, „da je Marija prva, pred vsemi drugimi, videla Jezusa“. Isto misel zagovarja sv. Bernard. Prav tako so enakega mnenja sveti Pavlin iz Nole, sveti Anzelm, sveti Bonaventura, sveti Bernardin Sienski, veliki razlagalec sv. pisma Kornelij a Lápide, veliki jezuitski bogoslovni učitelj p. Suárez in mnogi drugi. Sveta Terezija iz Avile piše v dodatkih k svojemu življenjepisu, da ji je to povedal

sam božji Zveličar: „Nekega dne — pravi — sem po svetem obhajilu z vso jasnostjo začutila navzočnost našega Gospoda, kateri me je pokrepčal z izrednimi milostmi. Med drugim mi je tudi dejal, da je neposredno po svojem vstajenju obiskal svojo Mater in našo Gospo in da je dolgo časa ostal pri njej, ker je bilo tako potrebno.“ To izpoved velike svete Terezije potrjujejo tudi razodetja dana sveti Brigiti, častitljivi Mariji de Agreda in častitljivi Ani Katarini Emerich.

Če torej tudi mi pobožno verujemo, da se je Jezus po svojem vstajenju najprej prikazal svoji presveti Materi, se s tem pridružimo častitljivemu verovanju krščanskega sveta in obenem zado stimo svojim najglobljim čustvom spoštovanja in ljubezni, ki jih gojimo do Jezusa in Marije.

Nepopisna sreča Marijinega srca ob svidenju

Velikost tolažbe je bila v sorazmerju z velikostjo Marijinih bolečin, kakor je že psalmist o tem pel: „Po velikosti mojih bolečin v mojem srcu so tvoje tolažbe, o Gospod, razveselile mojo dušo“ (93, 19).

Marija je trpela vse življenje, zakaj razsvetljena bolj kot kdorkoli je vse življenje videla pred seboj bridko Jezusovo in svojo pot. Na veliki četrtel in petek pa je to njeno trpljenje priklopel v svoj grozni vrhunc. Pod križem stoječa je mogla govoriti s prerokom: „O vi vsi, ki greste mimo po poti, premislite in pogledjte, ali je kje bolečina, ki bi bla podobna moji bolečini?“ (Zal. 1, 12).

Če bi hoteli doumeti velikost Marijinega trpljenja, bi morali preje spoznati neizmernost njene ljubezni do Jezusa in do naših neumrjčjih duš.

Vsa v žalosti nad nepopisno izgubo

najljubšega Sina se je Marija po pogrebu na Kalvariji vrnila v Jeruzalem. Verjetno je imela svoj skromen stan v hiši Markove matere, kjer je bila tudi zadnja večerja. Sama v svoji tih sobi je obnavljala v svojem spominu krvave postaje križevega pota in solze so zalivale brez nehanja njene mile oči.

Boste rekli: Ali ni verovala v Jezusovo vstajenje? Gotovo da je in nikoli ni podvomila nad njim. Zakaj je potem toliko žalovala? S svetim Bernardom vam odgovorim: Ah, ne vprašujte, zakaj? Nikdar ni za Jezusom kdo toliko trpel kot Marija, mati bolečin.

V to njeno nepopisno, a vdano in tiho žalost je posijala zarja velikonočne nedelje. Tedaj jo je obiskal njen božji Sin, zmagovalec nad smrtjo in grobom. Misel na skrivnost tega svidenja je od nekdanj predstavljal sladko blaženost vernih sre. Človeška beseda pač težko najde izraze, ki bi mogli opisati ta čudoviti dogodek.

Neki svetnik si predstavlja, da so angeli oznanili Mariji Jezusovo častitljivo vstajenje in prvič zapeli velikonočni pozdrav: „Raduj se, Kraljica nebeška, aleluja...“ Za tem pa je že stal pred njo Jezus, s svojim slavnim povečanim telesom, z ranami, blestečimi kot rubini, ves ožarjen od blage nebeške svetlobe in zaslíšal se je njegov mil glas: Mati! Na kolena je zdrknila kakor Magdalena v vrtu, ko je bila zaslíšala iz božjih ust svoje ime. Rada bi tudi ona poljubila njegove noge in ga molila s tisto vero, vdanostjo in ljubeznijo, kakor jih ne pozna nobeno ustvarjeno bitje. A glej, že jo je Jezus ljubeznjivo dvignil in jo pritisnil na svoje božje Srce, Njo, najvrednejšo njegove ljubezni. Sree ob srcu je utripalo in govorilo brez besed, saj ljubezen ne rabi ubogih človeških izrazov. Pa so potem prišle tudi besede, besede zahvale, besede tolažbe, da se je Marijina duša topila v

svetem, blaženem veselju in je morda vsa prevzeta sreče s psalmistom ponavljala: „V veselje si spremenil moje vzdíhe in z radostjo si me napolnil. Gospod, moj Bog, moj ljubljeni Sin, na vekov veke ti bom pela hvalo“ (prim. ps. 29).

Pa je vse to le bedna slika človeške domišljije, skrivnost sama presega vse človeško umevanje. V nebesih nam bo enkrat naša sladka Mati vse to pripovedovala, ko bomo sedeli okrog njenega prestola in bosta njena bližina in njena beseda razveseljevali naša srečna srca.

Marijino veselje je trajalo le kratek čas

Jezus je ostal po svojem vstajenju še štirideset dni na zemlji. Gotovo se ne bomo motili, če si v mislih predstavljamo, kako se je blaženi prizor svidenja med Materjo in Sinom v onih svetih dneh večkrat ponovil, v skrivnostni intimnosti največje, najlepše, najsvetejše ljubezni. A prišel je dan Vnebohoda in tedaj se je Marija z apostoli poslovila od Jezusa in to — za mnogo let.

Bila je božja volja, da Marija po Jezusovem odhodu še ostane na zemlji, v pomoč in varstvo mladi Cerkvi, ki je z Binkoštni že stopila v javno življenje in začela s spreobračanjem sveta, pa je tudi že prav kmalu prišla v prve viharje preganjanja in mučeništva. Marija je bila apostolom in prvim vernikom učiteljica, svetovalka, tolažnica, mati. S svojo vero je krepila njih vero, s svojim zgledom jim je svetila, s svojo molitvijo jim je prosila potrebnih milosti, s svojo ljubeznijo jim je sladila trdi življenjski boj s silami teme. Njena duša pa je, čeprav popolnoma vdana v božjo voljo, le trpela vsled dolge ločitve, ki je zanjo predstavljal težko žrtev.

V teh letih čakanja in hrepenenja pa so bili Mariji spomini na Jezusa, na njegovo življenje in trpljenje, na nje-

govo vstajenje in srečanje z njim, na njegov slavnj vnebohod vir največje tolažbe in moči. In ko je iz rok svetega Janeza, ki jo je bil po Jezusovem naročilu k sebi vzel, prejemale sveto obhajilo, je v tem skrivnostnem združenju s Sinom doživljala najlepše trenutke svojega bivanja na zemlji. Vsako sveto obhajilo je bilo za Marijo novo doživetje Velike noči in ljubeče srečanje z Njim, ki je bil predmet njene neizmerne ljubezni. Tako je pričakovala konca svojega zemskega romanja, ki se je končalo, ko je prišla ura Boga, z njeno blaženo smrtjo in z njenim slavnim vnebovzetjem. Sedaj se je združila s Sinom v večni slavi in je bila po troedinem Bogu okronana za Kraljico nebes in zemlje in postavljena za srednico vseh milosti.

Kaj nam govori Marijin zgled?

Človeško življenje ni in ne more biti popolnoma srečno. Življenje na zemlji je in ostane pot skozi solzno dolino, raja, ki je bil izgubljen s prvim grehom, ne bo na zemlji nikdar več. Zemsko življenje je pričakovanje in priprava na drugo življenje, ki se začne po smrti. Vsakemu človeku je v tem življenju po Bogu določen svoj križ. Svojim zvestim je pa Jezus pred smrtjo posebej napovedal: „Jokali boste in žalovali, svet pa se bo veselil; vi boste žalovali, ali vaša žalost se bo spremenila v veselje.“ (Jan 16, 20).

In se nam često že na tem svetu žalost v veselje obrne, ko nas obišče Gospod, ki je „Oče usmiljenja in Bog vse tolažbe in nas tolaži v vsakeri naši nadlogi“ (2 Kor 1, 4). Prihaja ta tolažba ali naravnost od Gospoda ali po dobrih ljudeh, ki nam jih On v svoji ljubezni pošlje na pot, Gospod, „ki je zvest in nas ne pusti skušati čez naše moči...“ (1 Kor 10, 13).

V veliko veselje nam mora biti pri

tem misel, da je srednica vse te tolažbe prav Marija, tolažnica žalostnih in začetek našega veselja.

Marijina velikonočna tolažba pa je za nas vse velik nauk: Vse v tem življenju je kratkotrajno in minljivo. Le pri Bogu v večnosti je popolna sreča in veselje brez konca. In zdi se mi, kot bi nam za te veličastne praznike, ko bodo naša srca zopet bridkeje začutila breme tujine in bo misel na trpeče brate in sestre doma in v stiskanem svetu huje bolela, Marija, naša sladka Mati kličala z nebes z besedami Kempčanove Hoje za Kristusom (III, 47): „Otroci moji, naj vas ne podró težave, ki ste jih sprejeli zaradi Jezusa in ne zmagajo naj vas bridkosti, ki jih trpite na zemlji. Obljuba večnega veselja naj vas v vseh dogodkih krepča in tolaži. Dovolj je mogočen moj Sin, da vam povrne nad vso mejo in mero. Še malo počakajte in kmalu boste videli konec trpljenja. Prišla bo ura, ko bo minul ves trud in nemir. Takrat bo konec smrti in blaženstvo bo neminljivo. Dvigajte torej, otroci moji, svoje oči iz te solzne doline v nebesa, kjer bo na vekov veke vaš delež v kraljestvu nebeškega Očeta.“

Sveto obhajilo pa, katerega ustanovitev v velikonočnem času obhajamo, katerega čudovito moč prav v teh praznikih s posebno silo doživljamo, ki nam je Jezus v njem zapustil spomin svojega trpljenja pa obenem zastavo prihodnje slave, ono naj bo kakor naši nebeški Materi nekoč tudi nam vsak dan zaproseni in željeni kruh iz nebes, ki ima vso sladkost v sebi.

*

V teh mislih naj privre o tej Veliki noči Marijinega leta iz naših src poln vere, upanja in ljubezni naš lepi velikonočni odpev:

Vstal je Kristus, aleluja, vstali bomo tudi mi;
spev zapojmo aleluja tudi božji Materi.

Dve družini

PIERRE L'ERMITE - † VINKO LOVSIN

Bili sta dve družini, Marijeva in Anzelmova, ki sta stanovali druga poleg druge v istem nadstropju.

Po velikem četrtku so pri Marijevih postali strašno nervozni. Hišni zvonček že nima več miru; neprestano pozvanja, telefon brni, povsod krik in vik. Vrata se odpirajo in zapirajo, kovčki so nabasani do roba, steklenice so polne, odeje naréd, da jih odpeljejo.

„Koliko paketov! Saj bo kdo dejal, da gremo na Aljasko!“

*

Pa ni tako hudo! Ne gredo tako daleč, kot se zdi iz priprav. Radi bi praznike preživeli v hotelu pri „Telečji glavi“. Ta hotel je daleč 250 km od Pariza. Treba je potovati z ladjo da se tja pride.

Vsa Marijeva družina je prevzeta od priprav.

„To bo krasen piknik! Pravi piknik velikonočnega praznika. Da bi le vreme bilo lepo!“

Zato hodijo neprestano k barometru in tolčejo po njem. Na vsak način bi ga radi prisilili, da bi pokazal lepo vreme.

Dan velikega petka je še posebej razburljiv dan. Šofer mora pregledati vozilo, ki naj jih zapelje k pristanišču, pa tega do sedaj še ni storil. Šivilja še ni prinesla kopalnih kostumov za plažo ob morju. In modistinja je pozabila pripeti

pero, lepo pavovo pero na čepico starejše hčerke. Je res hudo, ko dandanes ves svet tako malomarno vrši svoje dolžnosti!

*

Slednjič zasveti velikonočno jutro.

Že od šeste ure dalje je vsa družina pokoncu. Tekanja ni konca ne kraja. Klicanje od vseh strani. Eden od sinov zaman išče Kodak-film za svoj fotografski aparat. Vsi mu morajo pomagati pri iskanju. Končno ga najdejo na dnu nabito polnega kovčka. Mala Adela ima opravka s psičkom. Tudi on mora doživeti lepoto praznika. Gospe mame ni od nikoder. Stoji pred ogledalom, se vrti pred njim kot frtavka, ogleduje se od vseh strani. Klobuček ji noče prav stati na glavi. Končno jo le prikliejejo k avtu.

Prtljaga je že na svojem mestu. Tudi ljudje se počasi zbašejo na svoje sedeže. Zabrne motor. Treba je hiteti, kajti vse priprave za odhod so požrle eno celo uro časa. Treba je zamudo nekako zmanjšati. Če ne, bodo nazadnje še ladjo zamudili. Potem zbogom kosilo pri „Telečji glavi“!

Ob volanu sedi najstarejši sin. Vozi z vso naglico. V srcu preklinja ljudi, ki prečkajo ulico in ga silijo, da neprestano zmanjšuje brzino. K maši gredo; na cerkvenem zvoniku je ura pravkar odbila osem, Orglje zabučijo. Slovesna služba božja se pričena.

Za Marijevo družino nedeljska maša ne obstoja. Oni jo bodo na svoj način praznovali pri „Telečji glavi“. Ob volanu si najstarejši sin prizadeva, da bi vozilo dalo od sebe čim več hitrosti. Mati miži od strahu, da se ne bi na kakem ovinku prevrnili. Sinu je to všeč. Bodo vsaj videli, kako imeniten vozač je. Merilec hitrosti skače vedno višje: 70, 80, 90, 100 km!

Končno so v pristanišču. Ladja še stoji zasidrana. Vzdihi olajšanja. Vse

VELIKA NOČ, PRIDI!

*Zvonovi zabojte
nam pesem vstajenja,
velika noč v srcih
naj vseh zažari!
Dovolj je bridkosti,
solza in trpljenja,
sadove svobode
naj križ nam rodi.*

*Velika noč, pridi,
pri nas se naseli,
po solzni dolini
nam pot razsvetljuje;
ustavi se tudi
v slovenski deželi
in svojih zakladov
rojakom nasuj!*

Gregor Mali

je šlo srečno. Sedaj pa le brž na ladjo!
Hotel pri „Telečji glavi“ vabi. . .

*

Tudi Anzelмова družina je vstala ob šestih. Če bi jih kdo vprašal, ali ne gredo nikamor, bi dejali: „Danes ne. Danes je velika noč, svet dan; danes je treba biti združen z Bogom.“

Vsa družina se je praznično oblekla in šla k slovesni sveti maši, popoldne pa k večernicam. Pot v cerkev in prisostvovanje svetim obredom šele da človeku pravo veselje, res pristno velikonočno veselje. Brez zveze s Cerkvijo velikonočnega veselja ni.

In to velikonočno veselje je globoko, sega do dna srca. Vsakdo od Anzelmove družine je prejel na velikonočno jutro svojega Boga. Njegova vest je srečna in mirna. To je mir, ki se bistveno loči od nemira množice, ki hité iz mesta ven,

ki beže pred svojim Bogom, pred glasom svoje duše. . . To je mir, ki ga svet ne pozna in presega vse človeške mere, mir, ki izvira iz skrivnostnega zmago-slavja vstalega Zveličarja. To je mir, ki ga uživa tisti, ki raje posluša božji glas v sebi kot pa glasove svoje pokvarjene narave.

*

Zvečer se je Anzelмова družina spokojno vlegla k počitku. Vsi čutijo, da so velikonočni dan lepo preživeli. Spominjajo se cerkve, v kateri je bilo polno ljudi, pred očmi jim lebdiijo lepi ebredi vélikega tedna, veseli so molitev, ki so jih poslali k Bogu kot vonj kadila, ki se neprestano dviga k Njemu, ki je ljubezen sama. . .

In jutri, v ponedeljek, bodo šli zadovoljni na deželo, v svojo poletno hišico, ki so jo zgradili s skupnimi napori. Mesto bo ostalo za njimi, tisto mesto, ki nudi le pijačo, ples, zabavo in hrup.

*

Bili sta dve družini, ki sta stanovali druga poleg druge v istem nadstropju.

Ako bi moral ti izbirati, kateri bi dal prednost, kateri bi sledil?

NAJ BI VELIKONOČNA SKRIVNOST
NAPOLNILA SRCA NAROČNIKOV,
BRALCEV, SODELAVCEV IN PRIJA-
TELJEV NAŠE REVIJE Z NOTRANJO
RADOSTJO IN JIM PRINESLA OBILO
BOŽJEGA MIRU

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“

VELIKA NOČ V RDEČI MOSKVI

WALTER BEDEL SMITH

Tri leta je Walter Bedel Smith preživel v Moskvi. Leta 1946 je nastopil mesto severnoameriškega poslanika in ga vršil do leta 1949. Z odprtimi očmi je opazoval razmere v prestolnici svetovnega komunizma. Ko se je vrnil v Severno Ameriko, je svoje vtise opisal v knjigi: „Moja tri leta v Moskvi“. Iz te knjige povzemamo njegov prikaz velike noči med ruskim narodom.

Že prva velika noč v Moskvi me je prepričala, da je doživel Lenin v svoji organizirani borbi proti veri svoj največji poraz. Velika noč je za rusko pravoslavno cerkev ena največjih verskih slovesnosti, pravo zmagoslavje krščanskega človeka.

Že nekaj tednov pred prazniki sem prejel uradno vabilo, da se z ostalimi člani diplomatskega zbora udeležim nočnih obredov v stolnici. Vabil je moskovski metropolit, prvi po položaju za patriarhom sovjetske Rusije. Rečeno nam je bilo, naj pridemo v stolnico eno uro preje, kajti v zadnjih minutah pritise toliko ljudstva, da je praktično nemogoče priboriti si vstop v cerkev. Poleg tega naj bi pozdravili pred pričetkom službe božje metropolita in duhovnike, ki bodo sodelovali pri svetih obredih.

Bila je tista noč za mene noč mnogovrstnih presenečenj. Začelo se je popoldne. Bil sem navzoč pri sprejemu, ki ga je pripravilo eno izmed poslaništev. Tam sem se sešel s sovjetskimi častnikom na visokem položaju. Omenil sem mu, da mislim ponoči prisostvovati obredom v katedrali in da se tega zelo veselim, kajti petje cerkvenih zborov je en sam nepretrgan užitek.

„Oh, kako rad bi šel tudi jaz!“ — je v trenutku ganjenosti, ki ga je pre-

vzela, odgovoril sovjetski častnik. Toda hitro se je zavedel, da je preveč povedal. Naglo je ošvrknil s pogledom blizu stoječe, če ga ni morda kateri njegovih stanovskih tovarišev slišal in se potem pomiril. Morda je želel iti k obredom le radi glazbe in prednašanja duhovnikov. Toda presenetila me je njegova odkritosrčnost, s katero se je nehote razkril in povedal več, kar je smel povedati.

Še bolj sem se čudil, ko smo se na noč v avtomobilu bližali katedrali. Ogromni trg pred cerkvyjo je bil nabito poln ljudi. Njihovo število je šlo v visoke tisoče. V želji, da se cerkvi čim bolj približajo, so se gnetli in stiskali od vseh strani. Zaman so se stražniki spočetka trudili, da nam odpro pot. Šele ko je prihitelo 25 vojakov, ki so se zapičili v množico v obliki zagozde, je šlo počasi naprej.

Prav tako je bila nabito polna stolnica v svoji notranjosti. Bilo je videti ljudi vseh stanov in poklicev; le vojaki in politiki so manjkali. Može in žene so vztrajali v cerkvi že od zgodnjih popoldanskih ur, samo da so si mogli priboriti primeren prostor. Iz njihovih stisnjenih teles je izhajala vročina, ki se je mešala z zrakom, prenasičenim z vlago radi izdihavanja tako ogromne množice. Ves ta zrak je silil proti stro-

pu ogromne stolnice, se tam radi ostrega mraza zgoščal v drobne kapljice in kot fin dež padal na zbrane vernike.

Dve velika zbora z mešanimi glasovi sta začela prepevati veličastne hvalnice pravoslavne cerkve. Pri tem ni bilo čuti spremljave orgelj ali kakega drugega glasbila. Pa so peli tako dovršeno in lepo, da so naša srca postala mehka in prevzeta kot nikdar do tedaj. Petje, veličastnost starodavne stolnice, razkošna in čudovito vezena obleka duhovščine in slovesna resnoba vseh udeležencev so ustvarili ozračje, ki je delalo vtis, da se nahajamo v Bizancu, ko je bil na višku svoje moči in slave.

Prišel je trenutek vstajenja. Duhovščina je prižgala sveče — simbol vstalega Zveličarja — in se približala zbranim vernikom. Vsak je dvignil svojo svečo in jo prižgal. Nenadoma je postala vsa prostorna stolnica eno samo ognjeno morje. Ogenj se je širil naprej proti vratom in zajel tudi tiste, ki so ves čas nepremično vztrajali na prostranem trgu. Nato je spregovoril metropolit besede, ki vedno znova elektrizirajo rusko dušo, ko jih sliši: „Kristus je vstal, zares je vstal!“ Ugasnile so sveče ena za drugo in metropolit je vsem zbranim podelil slovesni blagoslov.

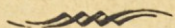
Kdor živi nekje na Zapadu, kjer vlada verska svoboda, morda pomena takega praznovanja ne bo doumel v vsej globini. Toda drugače bo sodil tako versko manifestacijo oni, ki se zaveda, da se je izvršila v srcu komunističnega gibanja, ob vznožju kremeljskih zidov, neposredno pred njihovimi vrati. Ne sme se pozabiti, da že več kot trideset

let javno mnenje vodi in usmerja edinele komunistična stranka. Tisk, radio, pravica javnih zborovanj, vzgoja mladine, vse zavisi od stranke in države. Cerkev se je morala umakniti v podzemlje; in kjer je životarila v javnosti, ni imela na razpolago nikakih sredstev, da se uveljavi in razširi. Ni smela javno vabiti k službi božji. Ni se smela približati mladini in jo poučiti. Ni se smela braniti prej silno brezbožno propagando, ki sta jo organizirala partija in državna oblast. Ni smela protestirati, ko so najlepša svetišča spreminjali v protiverske muzeje.

In vendar! Zadostuje ustno vabilo, ki gre od človeka do človeka, in ljudstvo napolni cerkve, ki mu še ostajajo na razpolago. Komunistična partija ukaže, da se zbere ljudstvo na določenem kraju in ob določenem času. Uspeh bo stoodstoten. Državljeni bodo prišli in se vedli, kot jim bodo ukazali. Toda kar sem videl v stolnici, se bistveno razlikuje od skupinskih manifestacij, ki jih organizira stranka. Nikdar ne bo komunizem mogel v dušah svojih podanikov ustvariti ginjenosti, ki sem ji bil priča v oni noči in ki se je odražala na licih in v očeh vseh, ki so z mano doživljali zmagoslavje vstalega Zveličarja.

Kaj vse to dokazuje? Kljub vsem naporom komunistična stranka do sedaj ni zmogla vernih ljudskih množic odvrniti od Boga in jih prepričati, da ne obstoja. Zato bo morala tudi v bodoče država vpoštevati, da se marsikaj, kar človek ljubi in mu leži na srcu, ne da spraviti pod državno kontrolo. In to je v prvi vrsti vera.

Priredil Joe Juck

Vsaka stvar bo z lahkoto in hitro pritegnila nase tvoje srce, dokler se nisi navadil, vedno in povsod se zavedati božje pričujočnosti, in dokler ti ni postalo lahko, z mislimi se vrniti k Bogu, če so za nekaj časa odhitele od njega.

(Friderik F. Faber)

EVANGELIJ PO *Sv. Luku...*

SVETI BOJ

DR. MIRKO GOGALA

Jezus se je vrnil od Jordana poln Svetega Duha in Duh ga je vodil po puščavi štirideset dni, hudič pa ga je skušal. Tiste dni ni nič jedel; ko pa so minili, je bil lačen (Lk 4, 1—2).

Pri krstu v Jordanu je Bog sam „s Svetim Duhom in z močjo mazilil Jezusa iz Nazareta“ (Apd 10, 38). Naš Gospod je bil zato „poln Svetega Duha“ in neprestano pod njegovi vodstvom. Ne samo, da ga je Duh takoj po krstu iz jordanske doline „odvedel v puščavo“, kot poročata Matej (4, 1) in Marko (1, 12), ampak ga je vseh štirideset dni na poseben način „vodil po puščavi“.

Po starem izročilu je ta puščava hribovita, pusta in divja pokrajina med Jeriho in Jeruzalemom. Kakih osem kilometrov proti severozahodu od stare Jerihe (4 km od današnje) je gora, visoka okrog 500m, ki se v spomin na Jezovo štiridesetdnevno bivanje imenuje „Djebel Quarantal“. Tamkaj je Jezus, kot pravi evangelist Marko (1, 13), „živel med zvermi“: med volkovi in lisicami, morda tudi med levi, pardii, medvedi, hijenami itd. Iz tega se vidi, kako velika samota je tam vladala. Jezus je bil daleč proč od vsake človeške družbe, popolnoma sam s svojim Bogom.

V puščavi je Jezus prebil „štirideset“ dni. Tudi mnogi velikij možje stare zaveze kot Noe, Mojzes, Elija itd. so se po „štirideset“ dni postili ali kako drugače delali pokoro. In izraelsko ljudstvo je po odhodu iz Egipta „štirideset“ let

blodilo po puščavi, preden je prišlo v obljubljeno deželo.

Jezus je šel v puščavo zato, „da ga je hudič skušal“ (Mt 4, 1). Satan si je za to priliko privzel človeško podobo. Pa ga ni skušal šele ob koncu in samo trikrat, ampak ga je vseh štirideset dni neprestano zalezoval in napadal. Lukovo pripovedovanje ne pušča nobenega dvoma glede tega. Bil je to velik in strahoten boj, odločen v ideološkem redu, med dvema nespravljivima nasprotnikoma. In Jezus je ta boj namenoma dopustil; kajti potrebno je bilo, da je naš Odrešenik, ki je prišel ustanovljat božje kraljestvo na zemlji, osebno premagal „vladarja tega sveta“ (prim. Jan 12, 31) ter mu vzel oblast iz rok.

Eno izmed orožij, ki ga je Mesija uporabil, da je lahko srečno odbil vse sovražnikove napade, je bil štiridesetdnevni post. Ta Jezusov post ni bil morda samo delen, kot menijo nekateri, ampak zares popoln. Luka jasno pravi: „tiste dni ni nič jedel“. Kljub temu ni čutil lakote. Tega seveda ne moremo razložiti na naraven način. Bila je to brez dvoma čudežna pomoč Svetega Duha. Šele potem, ko so minili dnevi posta, je bil Jezus lačen. In prav to okoliščino je hudoobni duh zelo spretno porabil za nov napad.

Satanove skušnjave so bile protimesijanske. Z njimi je hotel odvrniti Jezusa od pravilne rešitve odrešilnega dela. Porabil je zmotne ideje o zemskem in

političnem mesijanskem kraljestvu, ki so bile takrat udomačene pri Judih, da bi z njimi v samem početku spačil Jezusovo odrešilno akcijo in ga celo spreobrnil v protimesija. Tri svetopisemske sentence, s katerimi je Jezus zavrnil skušnjave, pa so sinteza njegovega pravega mesijanskega programa.

Tedaj mu je hudič rekel: „Ako si Sin božji, reci temu kamnu, naj bo kruh.“ In Jezus mu je odgovoril: „Pisano je: 'Naj ne živi človek samo od kruha, ampak od vsake božje besede.'“ (Lk 4, 3—4).

Napadalna taktika hudobnega duha je bila do skrajnosti zvita in preračunana. Izrabiti je hotel Jezusovo grozno lakoto, da bi dosegel svoj dvojni cilj, ki pa ga je seveda spretno prikril:

Najprej se je hudič hotel prepričati, če je ta človek res pravi Sin božji. Iz njegovega vprašanja se vidi, da si glede tega ni bil na jasnem. In ta dvom ga je silno mučil. Da bi se ga rešil, je hotel, naj bi mu Jezus s čudežem dokazal svoje božanstvo.

To je bil prvi razlog, zakaj je Kristus moral zavreči predlog satanov. Saj ni zato prišel na svet, da bi hudiču s čudežem dokazoval, da je res pravi Sin božji. S tem bi bilo pač vse postavljeno na glavo.

Pa je imel še drug razlog za to. V slučaju, da bi bil Jezus res pravi Mesija, ga je hudič hotel pripraviti do tega, da bi svojo čudodelno moč postavil v službo svoje osebne materialne koristi, ali drugače povedano, s čudežem naj bi si življenje olajšal. Prav to pa je bilo v premočrtnem nasprotju z glavnim ciljem Jezusovega poslanstva, ki je prišel odrešiti svet s svojo žrtvijo. Če bi Jezus tedaj nasedel hudičevi vabi, potem bi moral tudi v bodoče vedno na čudežen način odstranjevati zapreke in teševati težave izvirajoče iz človeških telesnih potreb. To pa bi pomenilo popolno materializacijo njegovega mesijanskega programa. Tako zmateriziranega in spačenega božjega kraljestva

se satanu ni bilo treba nič več bati. Takrat se je Jezus v temelju odločil, da bo na „nečudežen“, zgolj človeški način premagoval težave življenja, odločil se je za žrtev svojega lastnega telesa.

Zato je skušnjavo odbil z besedami: „Pisano je: 'Naj ne živi človek samo od kruha, ampak od vsake božje besede.'“ (5 Moz 8, 3). Hotel je reči: ohranitev človeškega življenja ne zavisi od kruha, ampak od božje volje, ki človeka brez kruha lahko nahrani, če treba tudi na čudežen način, kakor je to storil z mano. Zato Jezus ni hotel spremeniti kamna v kruh, trdno prepričan, da bo božja Previdnost tudi zanj na nek način poskrbela. Samo po sebi Jezus ni zavračal čudeža, ampak samo takšno uporabo čudodelne moči, ki bi bila proti božji volji.

S tem odgovorom je bil satan poražen na celi črti: Prav nič ni mogel zvedeti glede Jezusovega božjega sinovstva in niti za trenutek ga ni mogel izneveriti mesijanskemu programu. Pa kljub temu še ni odnehal:

Nato ga je hudič popeljal na višavo in mu v trenutku pokazal vsa kraljestva sveta ter mu rekel: „Tebi bom dal vso to oblast in njih slavo, kajti meni je izročena in jo dam, komur hočem. Če torej predme padeš in me moliš, bo vse tvoje.“ Jezus mu je odgovoril: „Pisano je: 'Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služi!'“ (Lk 4, 5—8).

Hudobni duh je še enkrat poskusil srečo. Popeljal je Jezusa „na zelo visoko goro“ (Mt 4, 8). Razumljivo je, da se to ni zgodilo proti volji Jezusovi. Nič pa ne vemo, če je hudič to storil na viden ali neviden način, če je Jezusa prenesel po zračnih višinah ali pa ga je peš vodil na goro. Prav tako se ne da nič reči, katera je bila ta gora, s katere mu je „v trenutku pokazal vsa kraljestva sveta“.

Ker ni nobene gore ne v Palestini ne nikjer na svetu, od koder bi se lahko videl cel svet, mu je hudič pokazal vsa

kraljestva s pomočjo notranjega vide-
nja, ali pa mu je na nek magičen način
pričaral njih slike pred oči; in da bi ta
predstava imela večji videz resnice, ga
je popeljal na visoko goro.

Mesiju so bila res obljubljena vsa
kraljestva na zemlji (prim. Ps 2, 8; 71,
8—11). Vendar si jih je moral osvojiti
za ceno ponižanja in trpljenja (prim. Iz
49, 4; 50, 4—10). Hudič pa mu hoče
sugerirati lažje sredstvo: naredi naj
kompromitir z ziom! V tem slučaju mu
on kot „vladar tega sveta“ (Jan 12,
31) takoj da v posest vsa kraljestva na
zemlji. Seveda pa satan hoče, da bi bilo
izvrševanje te oblasti popolnoma v nje-
гови službi. Zato zahteva od Jezusa kot
pogoj, da pade predenj in ga moli, to
se pravi, da ga prizna za resničnega go-
spodarja vesoljstva.

Ta skušnjava, ki jo Luka omenja kot
drugo, je pri evangelistu Mateju šele
na tretjem, zadnjem mestu (Mt 4, 8-19).
Večina razlagalcev se nagiba k mnenju,
da je Matejev vrstni red verjetnejši.
Vendar nas ta razlika ne sme motiti.
Važnejša kot časovna razporeditev skuš-
njav, ki je brez novega razodetja ne bo-
mo mogli ugotoviti, je njih dejanska no-
tranja zveza, ki nam jo različna razpo-
reditev lahko še bolj osvetli.

Nobenega dvoma ni, da je pri Mate-
ju zgradba skušnjav tako v opisu kot
v razporeditvi naravnost mojstrska. Kaj
pa pri Luku? Ali je kljub različnemu
vrstnemu redu kaka notranja zveza med
skušnjavami? Če stvar dobro premisli-
mo, bomo videli da Luka prav nič ne
zaostaja za Matejem.

Pri Luku je Jezusov odgovor na prvo
skušnjavo tako zvenel, kot da bi se od-
ločil za bolj duhovno linijo: ne rabi
kruha, ker ne živi samo od tega. Človek,
ki se tako odloči, dobi oblast nad
materialnimi stvarmi. To pa je lahko
izhodišče za novo skušnjavo; kajti go-
spodstvo duha nad nižjimi potrebami
more zapeljati k želji po oblasti čez vse
stvari tega sveta sploh. Vsak, ki stremi
po oblasti, bo skušal, da mora v svojih
telesnih potrebah prenesti vse polno
žrtev. Sv. Pavel nam to lepo razlaga s

primerom o športnikih, ki si hočejo pri-
dobjiti venec zmage, ki je tudi simbol
oblasti in slave (prim. 1 Kor 9, 25 sl.).
Koliko bolj to velja še za tistega, ki
hoče prav vse spraviti pod svojo oblast.
Tako moramo torej razumeti to drugo
skušnjavo pri Luku. Obrača se na višje
stremečega človeka, ki hoče dobiti oblast
nad zemljo. Zato je tudi simbolično, da
ga je hudič peljal „na višavo“, od koder
mu je ponudil vsa kraljestva sveta.

Da bomo vsebino te skušnjave še bo-
lje razumeli, si poglejmo razliko v pri-
povedovanju med Lukom in Matejem.
Pri Mateju je ta skušnjava zadnji obup-
ni poskus satanov, da bi končno vendar-
le spravil Jezusa k padcu in s tem pod
svojo oblast. Zato mu ne more drugega
ponuditi kot vse, in če hoče ostati zma-
govalec, mora seveda prav tako vse za-
htevati: najvišje čiščenje. Točno tako
obravnavava Jezus pri Mateju to skušnja-
vo. Zaključil jo s končno veljavno odklo-
nitvijo: „Poberi se satan!“ (Mt 4, 19).

Pri Luku pa je stvar drugačna. Pri
njem se vidi, da se hudič še daleč ne
čuti pri koncu. Jezusu pač ponudi oblast
in slavo in zahteva od njega, naj ga
moli. Vendar vse to ne dela vtisa, kot
zadnji obupni poskus, s katerim bi sa-
tan prišel do viška svoje nesramnosti.
Zato tudi odgovor Jezusov pri Luku ni
končno veljavno odklonilen. Besed: „po-
beri se, satan!“ pri Luku ni.

Da bomo razliko med Luko in Mate-
jem še globlje zajeli, moramo vedeti za
dvojni pomen te skušnjave; kajti v tem
leži glavni razlog za različen vrstni red
in za ostale značilnosti pri Luku.

Skušnjava je obsegala dvoje: ponud-
bo oblasti in molitev hudiča. Med tem
dvojim pa si je mogoče misliti dvojni
razmerje. Če se molitev hudiča vzame
kot cilj, tedaj je oblast sredstvo, ki jo
hudič uporablja za dosego svojega na-
mena. Če pa gledamo od človeke strani,
pa si vso stvar lahko drugače predstavl-
jamo: Človek hoče doseči oblast in sla-
vo: Zanj je to cilj. Podreditev satanu
pa je sredstvo, ki ga mora vzeti v po-
štev, rad ali nerad, da ta cilj z goto-
vostjo doseže. Kot vse kaže, je Matej

to skušnjavo, ki je pri njem tretja in zadnja, razumel v prvem pomenu, Luka pa v drugem.

Točno se lahko vidi, kako govori hudič pri Mateju: „Vse to ti dam, če predme padeš in me moliš“ (Mt 4, 9). Cilj, na katerega je satan naravnal skušnjavo, je želja, da bi ga ta človek molil. Na vsak način ga hoče imeti zase. Zato je odločen, da mu vse da, kar mu sploh dati more. Za vsako ceno si mora podvreči tega človeka, sicer bo konec satana in njegovega gospodstva. S tem gledanjem je popolnoma v skladu Kristusov odgovor, ki ostro zavrne hudiča: „Poberi se, satan“. Potem šele pojasni svoj ukaz, da je treba samo Boga moliti in njemu samemu služiti.

Pri Luku pa govori hudič veliko bolj na široko o slavi in oblasti, ki mu jo lahko da. Takole začne: „Tebi bom dal vso to oblast in njih slavo...“ In potem pomenljivo zaključí: „Če torej predme padeš in me moliš, bo vse Tvoje.“ Dvakrat torej govori o delitvi moči in pogoj — molitev njegove osebe, stoji resnično kot sredstvo manj poudarjeno v sredi. „Če predme padeš in moliš,“ je gospodovalni cilj satanov pri Mateju. „Vse bo tvoje,“ je vabljeni cilj za človeka pri Luku.

Samo po sebi se torej razume, da je pri Mateju s to skušnjavo prišlo do viška, ki mu je zato sledila končnoveljavna zavrnitev satana. Pri Luku pa se skušanje nadaljuje in še celo po tretji skušnjavi ostanejo odprta vrata za nadaljni napad kdaj v bodočnosti. Odklonitev te druge skušnjave pri Luku torej nima istega pomena kot Matejeve besede: „Poberi se, satan,“ s čemer je hotel reči: Sedaj je pač že dovolj! Jezus samo odgovori: „Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služiti“ (5 Moz 6, 13; 10, 20). Po vsem povedanem more imeti Jezusov odgovor le tale pomen: Oblasti nad svetom človek ne doseže s podreditvijo satanu, ampak s ponižno službo pravemu Bogu: kajti samo Bog je zares edini in neomejeni gospodar vesolja in vsega, kar ga napolnjuje.

Ali da še jasneje povemo: Pri Mateju ima zadnja odločitev teološki pomen: vrhovni in neomejeni gospodar je samo Bog. Pri Luku pa ima bolj etičen pomen: Edino prava pot k oblasti in moči je molitev Boga in služba Bogu.

Tamkaj stoji na pretresu vprašanje: Bog ali satan? Tu pri Luku pa samo vprašanje: katera je prava pot, pravo sredstvo, ki ga mora človek uporabiti za urejeno izvrševanje oblasti nad svetom.

Potem ga je peljal v Jeruzalem in postavil vrh templja ter mu rekel: „Ako si Sin božji, vrzi se od tukaj doli; zakaj pisano je: ‘Svojim angelom bo za te zapovedal, da naj te obvarujejo; in na rokah te bodo nosili, da z nogo ne zadeneš ob kamen.’“ Jezus mu je odgovoril: „Rečeno je: ‘Na kušaj Gospoda, svojega Boga.’“ Ko je hudič končal z vsemi skušnjavami, je za nekaj časa odstopil od njega (Lk 4, 9—13).

Tudi v tem primeru je zveza s prejšnjo skušnjavo pri Luku popolna. Jezus je zaključil z besedami o molitvi in službi Bogu. Zato ga hudič takoj popelje na vrh templja v Jeruzalem; zakaj tempelj je bil edini kraj, kjer so Judje lahko v polni meri molili Boga in ga čistili s pravih kultom.

Poleg tega je Jezus že dvakrat zavrnil satana z besedami sv. pisma. Zato v tretji skušnjavi tudi hudobni duh uporabi svetopisemsko besedo. Skušnjava tako dobi, čeprav se nad vse čudno sliši, nek svet značaj. V njej imamo presenetljiv zgled, kako silno se zna hudič v zapeljevanju prilagoditi in zakrinkati.

Razen te zveze v kraju in načinu je še zveza v predmetu. „Oblast“ je bilo geslo pri prejšnji. Ampak oblast nad materialnimi stvarmi še ni najvišja za človeka. In satan je videl, da za Jezusa taka oblast nima vabljive moči. Zato poskusi z drugo, bolj duhovno oblastjo. Ljudem je namreč obljubljena posebna pomoč in zaščita angelov. Zato ima člo-

Laze v Slovenski Benečiji

vek možnost, da na nek način te duhove spravi v svojo službo. In to je zadnja in najvišja oblast, ki bi jo mogel kak in človek doseči. Satan seveda ve, da takšno skušnjavo lahko utemelji samo z božjo besedo. In sedaj takole računa: če je ta človek res tako pobožen, da službo božjo stavlja čez vse, tako da ga ta svet ne privlači, je torej možna samo še ena skušnjava, najbolj prekanjena od vseh, da bi se namreč imel za posebnega izvoljenca božjega in bi zato z gotovostjo računal, da mu bo Bog v danem primeru poslal angele. Zato mu predlaga, naj se vrže s templja v dolino Cedron, češ da mu bodo tamkaj angeli prestregli padec.

Hudobni duh je imel stvar dobro premišljeno. Če bo Gospod sledil skušnjavi, je bila dvojna možnost: ali bi zares prišli angeli in ga odnesli, tedaj bi satan vedel, da je ta človek pravi Sin božji in zato nepremagljiv; ali pa bi angeli ne prišli, tedaj bi zletel v globočino 180 m in se ubil in hudič bi bil rešen tega nenavadnega človeka, ki mu dosedaj na noben način ni mogel bližu.

Jezus tudi v tretje odbije skušnjavo z besedami sv. pisma (5 Moz 6, 16): „Ne skušaj Gospoda, svojega Boga.“

Kar mu hudič predlaga, je predrzno zupanje v Boga in zato skušanje Boga samega. Taka igra z božjim varstvom pa človeku ni dovoljena.

Satan je bil torej tudi tretjič popolnoma poražen. Sedaj pa ni več vedel, od katere strani bi ga znova napadel. Vse je bil že poskusil; prvič je skušal telesno plat božjega Sina, drugič njegovo duhovno plat in tretjič božanstvo samo; saj koncem koncev je Bog edini, ki zapoveduje angelom. In ker mu je vse trikrat spodletelo, je „končal s skušnjavami“. Ni pa se odpovedal svojim načrtom. Jezusa je na vsak način hotel uničiti. Zato je samo „za nekaj časa odstopil od njega“. V izvirnem grškem besedilu je lepše povedano, da je odstopil od njega do druge „ugodne“ prilike, ki jo je našel v času Gospodovega trpljenja. Zanimivo, da nam spet samo Luka natančneje poroča, kako je pri zadnji večerji satan šel v Juda Iškarijota, da bi Jezusa izdal in tako spravil v smrt (Lk 22, 3). V strahotni borbi od Olske gore pa do Kalvarije je kočno le dosegel, da so Gospoda križali. Vendar mu tudi to ni prineslo zmage. Nasprotno! Saj je ravno smrt Kristusova pomenila dokončni poraz satanov. Takrat šele se je zaključil ta edinstveni dvoboj.

MARIJINE BOŽJE POTI

V DOMOVINI

TURNIŠČE

MARIJAN MAROLT

Prekmurci zelo radi romajo. Ne stršijo se dolgih poti, ki jih opravijo peš, in na svojih romanjih se tudi hočejo duhovno res okrepiti. Najrajši romajo k Mariji, pa tudi v druge cerkve. Najstarejša in najbolj obiskana Marijina božja pot v Prekmurju je župnijska cerkev v Turnišču. V nekaterih krajih jo imenujejo Marijo v Puščavi, kar za sedanjí položaj cerkve in kraja gotovo ni primeren naziv; morda ima svoje opravičilo v kakšni legendi, ki mi pa ni znana. Zgodovinsko ga je prav tako težko razložiti. Mnogo primernejši je drugi naziv: MB v Logu, ki je tudi bolj razširjen.

Ob tolikšni romarski vnemi ljudstva bi človek pričakoval veliko cerkev. Turniška cerkev je pa bila premajhna celo za obsežno domačo faro. Romarji niso bili duhovno postreženi tako, kot so želeli. (Zato so že pred prvo svetovno vojno iskali in obiskovali druga božja pota, izven Prekmurja, tako zlasti Sv. Trojico v Slovenskih goricah, ki jo oskr-

bujejo oo. frančiškani in po prihodu gg. salezijancev v Veržej tamošnjo Marijino cerkev. Ta romanja na štajersko so imela tudi velik narodnostni pomen.) Za časa župnika Jožefa Sakoviča je tik pred prvo svetovno vojno pričel patron cerkve, beltinski grof Zichy, poleg stare zidati novo cerkev, ki je bila dogotovljena in posvečena leta 1915. Pa prav v vojnem času, ko so si ljudje gotovo najbolj želeli lepega Marijinega svetišča, kjer bi potožili svoje težave, je bilo v turniških cerkvah pusto. Iz stare cerkve so prenesli oltar z milostnim kipom v novo; ob zidavi nove cerkve je stara precej trpela, ker je nova naslonjena nanjo in je postala nazadnje podobna stari shrambi. Nova cerkev je pa čez vojno ostala v surovem stanju in je bila le za silo opremljena. župnik Sakovič je za svoje farane storil zelo mnogo dobrega v duhovnem kot v socialnem pogledu, božjepotni značaj cerkve mu pa menda ni bil dosti pri srcu, kot tudi ne razna proščenja. Po priključitvi

Törjanska cerkev — božjepotna cerkev v Turnišču

Prekmurja k Jugoslaviji sta pa Sv. Trojica in Veržej Prekmurce še bolj vabila. Začeli so romati v večjem številu tudi k Majki Božji Bistrički na Hrvaško in k Materi milosti v Maribor. Gg. salezjanci so imeli Marijo Pomočnico v Martinišću v Murski Soboti in ker so bili tu romarji duhovno dobro postreženi, je to svetišče zadobilo že božjepotni značaj. Odprle so se Brezje, ki so ostale srčen cilj Prekmurcev. Na Brezje seveda niso romali peš; navadno tudi v Maribor ne.

Turnišče je tako začelo božjepotno pešati. Vendar so zlasti o Veliki, malo manj o Mali maši, prihajali še vedno številni romarji, ne le iz bližnjih fara, ampak tudi z Goriškega. O Veliki maši jih je še zdaj prišlo 10—15.000.

Stara turniška cerkev je eden najdragocenejših umetnostnih spomenikov v Sloveniji, ne le v Prekmurju. Kot Ptujška gora je tudi Turnišče plemiška ustanova. V sredi 13. stoletja se Turni-

šče in njegova cerkev prvič imenujeta v listinah. Kraj se je takrat imenoval Černech — dr. Bajlec meni, da po bližnjem potoku Černecu — in je bil v posesti plemiške rodbine Jwre, ki je bila po mnenju madžarskega zgodovinarja Bogyai-ja južnoslovanskega rodu. V tej cerkvi so leta 1267 Jwreti prisegli ob priliki izmirjanja v sporu z dolnjelendavskimi Hahoti. Ponovno se imenuje „Sancte Marie de Churnuch“ v desetinskem popisu iz leta 1334. Nekoliko prej, leta 1323, se pa imenuje v nekem privilegiju kralja Karla II. tudi že Turnišče v madžarski izgovorjavi Tunhe! (pozneje Toronyhely), kar pomeni kraj z manjšim gradom v obliki stolpa. Verjetno je postavil ta gradič eden plemičev Hahotov, in sicer v bližini černeške cerkve, kjer sta posestvi mejili. Okrog tega gradiča je zrastle podložniška vas, ki se je širila in se v začetku 15. stol. zlila s Černečem v enotno naselje. Zanjč se obe vasi imenujeta ločeno s sta-

Notranjščina prezbitarija stare župne cerkve v Turnišču, v tlaku nagrobna plošča rodbine Bánfi

rim i meni leta 1428; odslej obvelja za ves kraj ime Turnišče, v domačem narečju Törnische, v pridevniku n. pr. törjanska cerkev. Černeč in ž njim patronat nad turjansko cerkvijo sta prešla v 13. stoletju na Hahote in potem na iz Hahatov izvirajočo rodbino Bánfi. Bánfiji so v 14. stoletju prejšnjo cerkev povečali in jo dali okrasiti z znamenitimi freskami. Cerkev ima pred vhodom stolp, ladja je pravokotna, presbiterij zaključen s tremi stranicami osmerokotnika in preprežen po svodu z gotskim rebrovjem.

Če se prav spominjam, so v turjanski cerkvi štiri plasti fresk, boljše: freske od štirih mojstrov in eden med njimi je bil menda Janez Aquila iz Rad-

gone. Niso pa Janezove, kot so nekaj časa mislili, najzanimivejše freske vrh ladijskih sten, ki predstavljajo bitko krščanskega ogrskega kralja Ladislava s še poganskim ogrskim plemenom Kumanov. Poslikana sta bila in sta v večini še i ladja i presbiterij in večina slik je iz zadnje četrtine 14. stol. Iz tega bi mogli sklepati, da je bila stara turjanska cerkev sezidana odn. povečana okrog leta 1375. Za božjepotni značaj cerkve je najbolj važna suplikacijska freska rodbine Bánfi iz leta 1383. To sliko sta leta 1928 odkrila konservator Stele in pokojni slikar Sternen; ker je bila močno poškodovana — manjkale so skoraj vse glave — so sliko potem, ko so jo preiskali in popisali, spet ometali, da ne bi motila vernikov pri pobožnosti. Na poldrugji meter visoki in poltretji meter široki sliki so upodobljeni člani rodbine Bánfi, klečeči pred Marijo z Jezuščkom. Nekateri člani te rodbine so tudi pokopani v grobnici pod presbiterijem. (Nagrobno ploščo, ki je na naši sliki še vidna, so v zadnjem času pokrili s cementnim tlakom.) Bánfiji pa niso bivali v Turnišču, ampak v Lendavi, kolikor jih niso njihove visoke službe zanašale še v oddaljenejše kraje. Njihova navezanost na cerkev izven svojega bivališča dokazuje, da je imelo Turnišče že takrat velik, medkrajevni pomen in skoraj z gotovostjo lahko trdimo, da je bilo že takrat, proti koncu 14. stoletja, božja pot.

Stara ladja je bila razmeroma visoka in krita z ravnim lesenim stropom. Okrog 1700, morda nekaj desetletij prej ali pozneje, so jo obokali, a precej nižje, tako da so prišle freske Ladislavovih bitk s Kumani nad obok v podstrešje; spodnje freske v ladji in presbiteriju so povečini prebelili, ker niso več prijale tedanjemu baročnemu okusu. Tudi milostni kip so takrat enkrat nadomestili z novim ali ga pa po tedanjem okusu predelali.

Bitka ogrskega kralja Ladislava I. s Kumani (Freska iz l. 1389 v Turnišču)

Nova cerkev je nekoliko daljša, pa mnogo širša od stare (22x29 m). Naslonjena je na južno steno stare ladje in zvezana z njo s širokimi vrati, skozi katera prideš po štirih stopnicah iz nižje stoječe nove cerkve v staro. Načrt za novo cerkev je napravil dunajski arhitekt Maks baron Ferstel. Zidana je v psevdoromanskem slogu v obliki bazilike: srednja ladja je širša in višja od stranskih in dobiva luč iz oken nad stranskima ladjama. Na pročelni strani ima precej bogat portal, nad tem veliko trojno okno in pod streho romanski venčni zidec. V notranjščini je stavba predeljena z dvema vrstama stebrov v tri ladje; od teh končuje zadnja v apsidi, v kateri stoji veliki oltar.

Večino starih slik v stari cerkvi so odkrili izpod ometa in beleža že v prvih treh desetletjih tega stoletja. V času, ko je med drugo svetovno vojno Prekmurje začasno spet prišlo pod Ogre, so le-ti odstranili obok v ladji in ga nadomestili spet z višjim ravnim stropom, tako da je zdaj Ladislavov ciklus fresk

spet splošno viden. (Prej je bilo treba plezati pod streho in jih umetno razsvetliti, če si jih hotel ogledati.) Tudi druga popravila v cerkvi so izvršili po pravilih, ki veljajo za varstvo umetnin. Najznamenitejša prekmurska Marijina božja pot je tako dobila primerno lice in gotovo jo čaka še slavna bodočnost.

Žal mi je, da o milostnem kipu ne morem povedati kaj več in tudi ne pokazati njegovega posnetka. Tudi se ne spominjam, da bi videl kdaj prej njegovo fotografijo. Težko ga je fotografirati, ker stoji v stekleni omari, na katero padajo močni refleksi luči iz velikega trodelnega okna na pročelju. Težko ga je tudi umetniško in časovno oceniti, ker je ves oblečen v blesteče tkanine. Je pa v sedanji obliki iz baročne dobe, kot se ga spominja g. dr. Bajlec, ki je svojčas turjansko cerkev opisal za Kalendar Srca Jezusovega 1928. Njemu, č. g. župnikoma Glavaču in Hladniku ter g. Ivaniču se zahvaljujem tudi za pomoč pri posredovanju in iskanju virov, ki so mi služili pri pisanju tega članka.

^v ŽENE V JEZUSOVEM RODOVNIKU

Prof. FAVEL SLAPAR, Avstrija

RAHAB

(Jozue 2, sl.)

Evangelist Matej nadaljuje z Jezusovim rodovnikom in pri tem sledi: Salomon je imel sina Booza z Rahabo. S tem se torej pojavi druga žena v rodovniku.

Izraelci so se na svojem potovanju iz Egipta v obljubljeni deželi že štiri-deset let klatili po puščavi. Aron in Mojzes sta med tem umrla. Vodstvo nad Izraelci je prevzel Jozue. Nastopil je čas, ko bodo z božjo pomočjo prekorčili Jordan in začeli zasedati obljubljeni deželi. Toda v deželi so bili prebivalci, ki tudi niso držali križem rok. Utrjevali so se in pripravljali, da z orožjem odbijejo vsiljivo nomadsko ljudstvo. Na obeh straneh so se pripravljali na boj za biti ali ne biti. Bog je Izraelcem sicer obljubil pomoč in zmago, a ne brez lastnega sodelovanja.

Na drugi strani Jordana je stalo majhno, a zelo utrjeno mesto Jeriho. Kako ga zavzeti?

Jozue je poslal dva oglednika čez mejo z naročilom: „Pojdita in pregledta pokrajino in še posebej Jeriho!“

Oglednika sta imela težko nalogo. Ostati sta morala neopažena in čim več poizvedeti. Vsaka sumljivost je pomenila zanj smrtno nevarnost.

Oglednika sta imela bistre oči. Posebno bistra sta bila pri iskanju lastnega zavetja. Ob mestnem zidu sta opazila gostilno, katere lastnica je bila neka Rahab.

Po naših pojmih bi spet rekli: Gostilna je bila na slabem glasu. Rahab si je služila denar ne samo s prodajanjem jedi in pijače, ampak tudi s prodajanjem samega sebe. Po tedanjih pojmih je treba našo sodbo precej omiliti. Ne smemo Rahabe bolj črne delati, kot je.

Oglednika sta pričakovala od gostilne trojno korist: V hiši, kjer hodijo različni dedci ven in noter, dva tujca verjetno ne bosta vzbujala posebne pozornosti. Hiša je prislonjena na mestni zid. Če bi zavožala kako nevarnost, je morda rešitev v skoku preko zidu. In končno se v taki hiši, kjer je promet, tudi vedno kaj sliši in izve. Sklenila sta torej v hiši prenočiti.

Prebivalstvo je bilo razburjeno, strazhe podvojene. Vsaka sumljiva oseba je strah povečevala. Oglednika sta vzbudila sum. Nemudoma je tekel nekdo h kralju z novico: „Previdnost! Pod noč je prišlo sem nekaj izraelskih mož, da si ogledajo deželo. V gostilni pri Rahabi so se nastanili.“ Kralj je takoj poslal stražarje k Rahabi z naročilom: „Izroči može, ki so prišli k tebi in se v tvoji hiši nastanili! Prišli so, da bi si deželo ogledali s sovražnim namenom!“ Žena pa je vzela oba moža in ju skrila. Nato je odvrnila: „Res, moža sta prišla k meni, a nisem vedela, odkod sta. Pod noč, še preden so bila mestna vrata zaprta, sta odšla.“ V resnici pa ju je odvedla na streho in ju skrila pod lan, ki ga je razstlala po strehi, da bi se

sušil. Stražarji so šli ogleduha zasledovat v smeri proti Jordanu in še posebej tja, kjer so bili običajni prehodi čez reko. Ko so bili zasledovalci zunaj mesta so se mestna vrata za njimi takoj zaprla.

Še preden sta oglednika zaspala, je zlezla Rahab na streho in jima rekla: „Vem, da vam je Gospod dal to deželo in da je strah pred vami prišel nad nas in da vsi prebivalci te dežele trepetajo zaradi vas. Slišali smo namreč, da je Gospod storil, da se je voda v trstikastem morju posušila pred vami, ko ste odšli iz Egipta. Prav tako smo slišali, kako ste ravnali z obema amoritskima kraljema onstran Jordana, s Sehomom in Ogom, nad katerima ste izrekli uničevalno sodbo. Ko smo to slišali, nam je zastalo srce in nihče več ni imel poguma storiti kaj zoper vas. Kajti Gospod - vaš Bog, je Bog zgoraj v nebesih in zdolaj na zemlji. In zdaj mi prisezita pri Gospodu: „Kakor sem jaz vama dobro storila, tako tudi vidva moji družini izkazajta dobroto in mi dajta zanesljivo znamenje, da bosta mojega očeta, mater, brate in sestre z vsemi njihovimi družinami pustili pri življenju in nas obvarovali smrti.“

Moža sta ji obljubila: „S svojim življenjem jamčiva za vas, če naše stvari ne boste izdali. Ko nam bo Gospod dal deželo, ti bomo izkazali ljubezen in zvestobo.“

Tedaj ju je po vrvi spustila skozi okno. Ker je bila njena hiša prizidana na mestno obzidje, je Rahab stanovala tik mestnega obzidja. In še to jima je rekla: „Pojdita v gore, da vaju zasledovalci ne zajamejo. Tam se skrivajta tri dni, da se zasledovalci vrnejo. Potem gresta lahko svojo pot.“

Tedaj sta ji moža rekla: „Prisego, h kateri si naju zavezala, bomo izpolnili. Ti moraš pa ob našem vkorakanju v deželo privezati tole rdečo vrv na okno,

skozi katero si naju spustila. Tvojega očeta, mater in vse tvoje družinske članе moraš zbrati pri sebi v hiši. Kdor bo skozi vrata tvoje hiše stopil na ulico, je sam odgovoren za svoje življenje, mi smo brez krivde. Kdor pa bo pri tebi v hiši, smo mi zanj odgovorni za njegovo življenje v slučaju, da bi mu kdo hotel kaj storiti. Če pa našo stvar izdaš, nas prisega, h kateri si naju zavezala, ne veže.“

Rahab je odgovorila: „Kakor sta rekla, tako naj se zgodi.“ Izpustila ju je na prosto in onadva sta se oddaljila. Ona pa je privezala rdečo vrv na okno.

Sv. pismo stare zaveze nas zaradi svoje posebne svojskosti, ki je našemu pojmovanju odmaknjena, večkrat sili k pozornemu premišljevanju. Tudi v navedeni zgodbi razmislimo posebej tri stvari:

Rahab je stražarje nalagala. Po našem znanju je vsaka laž greh in je ni v nobenem primeru mogoče opravičiti. Kdor vedoma drugače govori, kot misli, je lažnik in ni ga primera ali slučajja, v katerem bi mogli reči, da se to sme storiti. Toda koliko časa je trajalo, da so se ljudje prikopali do tega spoznanja! Če bi se z ljudmi razgovarjali, bi se mogli uveriti, da jih je še danes vsepolno, ki bi naše trditve ne marali sprejeti. Izgovarjajo se na sto načinov in človek v pogovoru z njimi naravnost čuti, da se zato branijo sprejeti našo trditve, ker jim enostavno ne gre v glavo.

Ob Rahabini laži se je ustavil že sv. Avguštin. On pravi, da je Bog Rahabi zaradi njene vere in zato, ker je rešila oglednika, izkazal usmiljenje, njeno laž pa je dobrohotno prezrl, ker je ravnala v dobri veri.

Rahab je verjetno takole sklepala: Z Izraelci je Bog. Mi smo zapisani poginu. Če lažem ali če govorim resnico, zmagali bodo Izraelci. Če se zlažem, pa

rešim življenje oglednikom in zelo verjetno rešim tudi svojo hišo. Zame je v tem primeru tale laž iz koristi dobra.

Kot rečeno: Za našo moralko to sklepanje ne drži. Za Rahabine pojme v tedanjih časih pa skoro ne moremo več zahtevati. Laž iz koristi in laž iz zadrege, ki ne prinašata škode, so včasih, ko razodetje še ni bilo dopolnjeno, imeli v dobri veri za dovoljeno.

Rahab je sodelovala z bodočim okupatorjem. Po naše bi spadala pred sodišče za vojne zločince. Če bi šlo samo za boj med prebivalci Jerihe in Izraelci, bi morala Rahab držati s svojimi. Vsako drugačno ravnanje je narodno izdajstvo. Toda za Izraelci stoji Bog. To je Rahab slutila ali vedela ali verovala, kakor že hočemo to imenovati. V tem primeru ni šlo za nasprotje med njenim narodom in Izraelci, ampak med njenim narodom in Bogom. Ljubezen do naroda je nekaj naravnega in jo je treba vse dotlej izpolnjevati, dokler ne nastopi kaka višja dobrina, kateri je včasih treba tudi narodnost žrtvovati. Take višje dobrine so prav gotovo npravnost, vera in zveličanje. Za Rahabo je bila odločilna vera. Njeno ravnanje ni bilo narodno izdajstvo. Seveda je imela od svojega ravnanja tudi osebne koristi. A to za presojo njene odločitve iz npravnega stališča ni važno, ker kakovosti dejanja ne spremeni.

Rahab je postala verna. Ko je slišala, da je Bog storil čudež, da bi Izraelce rešil pred Egipčani, je najprej verovala v zanesljivost sporočila. To je bila človeška vera. Toda po tej človeški veri se je dokopala višje. Čudež je eden od zanesljivih zunanjih znakov verovnosti nadnaravnega delovanja. V tem pri-

meru je Rahab res velika. En sam čudež — in če pomislimo še v jako neugodnih okoliščinah — je zadostoval, da se je od človeške vere povzdignila do božje vere. V Lurdu je bilo v sto letih nad štiristo čudežev komislijsko izpričanih, v Fatimi tudi že precej in pri vsaki razglasitvi k svetnikom vsaj štirje. Leto za letom se to ponavlja. In kljub temu imamo toliko izobraženih brezvercev. Kako je to mogoče?

Rahabina vera je bila velika. Sv. Pavel jo v pismu do Hebrejcev (11, 31) hvali. Njena vera, s katero je oglednika v miru sprejela, jo je rešila, da ni z neposlušnimi vred poginila. Tudi sv. Jakob se je spominja (2, 25) in pravi, da ji je dobro delo, ko je oglednika sprejela in jima po vrh še pot pokazala, da sta se rešila, prineslo opravičenje.

Ko so Izraelci vkorakali v Jeriho, je Jozue naročil oglednikoma: „Pojdita v Rahabino hišo in pripeljita ven ženo z vsemi njenimi sorodniki. Mlada moža sta odšla in pripeljala ven Rahabo, njenega očeta, mater, brate in vse njihove družinske člane. Izpeljala sta vse njene sorodnike in jim odkazala prostor zunaj izraelskega taborišča. Mesto pa in vse, kar je bilo v njem, so požgali.

Pozneje je Rahabo poročil Salmon, ki je bil eden od Jezusovih prednikov po človeški strani. Tako je prišla Rahab v Jezusov rodovnik.

Cerkveni očetje vidijo v Rahabi predpodobo poganske Cerkve ali Cerkve, v kateri so zbrani predvsem pogani. Kakor je jagnjetova kri Izraelce rešila v Egiptu, tako je v rdeči vrvi simbolično nakazana kri Kristusova rešila pagane.

Tudi poduhovljeni človek občuti trpljenje. Vendar ga vdano sprejema, ker ve, da kadar Bog z eno roko zelo udarja, z drugo roko daje posebne milosti.

(Friderik F. Faber)

Zveličar naš je vstal iz groba

GREGOR HRIBAR

Gospod Simon je zvedel, da je svoj čas neki župnik imel po hišah krščanski nauk, kar je ljudem zelo ugajalo. Brž se je odločil, da otvori novo, potujočo prižnico.

Imel je sicer v fari več prižnic, več mest, s katerih je opominjal, vodil in učil. S cerkvene prižnice je govoril obiskovalcem nedeljske maše, v spovednici je vodil izbrane duše, v šoli za katehizem je učil otroke, za mizo v gostilni odbijal napade takih, ki jih v cerkev ni bilo, zdaj se mu je ponudila prilika, da še v kmetijskih domovih oznanja božjo besedo in tako zajame še večji krog svojih faranov.

Pozvedoval je dalje in uvidel, da mora izbrati hiše premožnejših kmetov, ker bo rač treba dati udeležencem južino. Je drugod tudi taka navada.

Dušebrižnik je vprašal pri Tratniku. Stari Tratnik je bil najbolj ugleden katoški mož na Slemenici. Po vojski je bil skoraj leto dni bolan na srečo, ker sta mu dva sinova padla v vojski. Potem je spet pričel hoditi v cerkev in kot edini zastopnik moških tudi k zakramentom, čeprav je potreboval poltruga uro za pot do cerkve. Okrog poldne se je starček vračal tešč domov. Ko bi imel gospod Simon več Tratnikov, to bi bilo veselje! Njegov sin je bil prvi cerkveni svetovalec. Kje drugje kot pri Tratniku v Oljšnici naj bo torej prvič krščanski nauk? Tudi s Klanca (Glanz) in s Snežnice (Schnessnitz) ni daleč do Oljšnice, ki je največja vas v fari, saj ima kar pet hiš.

Tratnikova soba je velika. Hiša je iz

smrekovih brun kot večina hiš na Slemenici. Nad velikim zidanim ognjiščem visi kotel — vse tako kot pred stoletji. Mlada Tratnica bi rada štedilnik, a dokler gospodarjeva mati živi, ne kaže nič spreminjati.

Tratnikovi so bili vseli, ko je župnik vprašal, ali bi mogel imeti pri njih krščanski nauk. Saj niso bili z nikomur skregani, vsi brez izjeme, celo bogoverci so jih spoštovali. V tistem delu fare je izstopil le Wurmitzer, ki je hotel biti za botra Dolžnikovemu otroku.

Na kvaterno nedeljo v postu je dušni pastir oznanil: Prihodnjo nedeljo ob treh popoldne bo krščanski nauk pri Tratniku v Oljšnici. Nihče z Oljšnice, s Snežnice in s Klanca ne sme izostati. Ljudem je bilo všeč, že radi južine. Pri Tratniku so dvakrat klali.

Gospod Simon je vzel na tretjo postno nedeljo s seboj nekaj slik, ki si jih je v Bistrici izposodil za šolo, med drugimi ono o izgubljenem sinu, o Kristusovem trpljenju in vstajenju. Namenil se je govoriti o zakramentih na splošno in še posebej o spovedi, kakor tudi o Jezusovi smrti in njegovem zmagovalstvu na velikonočno jutro, da bi tako ljudi pridobil za spoved in jih pripravil na veliko noč.

Ko je vstopil v hišo, je bil nad vse prijetno presenečen. Soba je bila polna kot v kaki gostilni na senanji dan. Prišli so stari in mladi, celo taki, ki jih za vse na svetu ni mogel spraviti v cerkev. Tudi moških je bilo precej.

Najprej so molili rožni venec, nato je dušni pastir pričel govoriti, a ne tako

slovesno kot v cerkvi temveč rreprosto in zanimivo. Semtertja je stavil otrokom tudi kakšno vprašanje, da so starišji videli, da se se v šoli že veliko naučili. Čravno se je dušebrižnik dobro pripravil, bi se skoraj zmedel, ko je pričel govoriti o izgubljenem sinu. Čisto v ketu je namreč orazil Wurmitzerja, ki je imel sklonjeno glavo. Še bolj je pazil, da ga ne bi v čem zalil.

Slike na mizi so se vrstile druga za drugo. Čeprav župnik še ni dobro obvladal jezika, so ga ljudje bolje razumeli kot v cerkvi. Slike so jim tudi rrecej povedale. Dolgo jih ni maral truditi, da bi drugič ne bil sam. Le dobre pol ure je govoril. Nato je sledila prosta zabava. Dobra volja se je še stonjevala, ko je prišel čas za južino. Za vse je bilo dovolj kruha z maslom in s slanino, mesa in mleka.

Gospod župnik je sedel z nekaterimi kmeti in kmeticami h glavni mizi, drugi pa, kamor je kateri mogel.

Herr Pfarrer, Mahlzeit! — gospod župnik, poslušite se! je otvoril mladi Tratnik južino. Brž so vsi poprijeli. Ker so bile ženske v večini, se je kmalu razvil nevezan pogovor. Tudi o tem, kar so slišali, so govorili.

„Gospodu župniku se je enkrat zakrelo,“ se je oglasila mlada Tratnica s klobas v roki. „Je rekel, da delita zakrament svetega zakona ženin in nevesta drug drugemu, je pa le župnik tisti, ki poroča.“

„Kar sem rekel, sem rekel,“ je vztrajal pri svojem dušnji pastir. Veselilo ga je, da so ga prav razumeli. „ženin in nevesta podelita zakrament svetega zakona drug drugemu.“

„Potem na ne bomo več hodili v cerkev,“ se je oglasil neki fant pri vratih. „Bomo kar doma naredili. Bo manj stroškov.“

„Ne bo veljalo. Le pred župnikom velja. On mora biti zraven, da blagoslovi novoporočenca. . .“

„Gospod žurnik nas ima gotovo vse za izgubljene sinove,“ je zasukala pogovor drugam Lessbäuerin s Snežnice, „ko gremo tako malo k spovedi. Bo res treba spet misliti na to. Praje sem šla vsako leto, med vojsko pa nisem nikoli utegnila iti. Posebnih grehov človek itak nima. Včasih se nad otroki jezim pa možu kak šilling utajim,“ se je kar javno spovedala kmetica.

Čas je hitro potekal. Nekaj ljudi je že odšlo, otroci in mladina so postajali vedno bolj živahni. Gospod Simon je tudi moral domov, ker se je že mračilo in je imel daleč do doma.

Pot ga je vodila mimo Wurmitzerjevega doma. Kmet se je takoj po kršanski nauku posvelil od župnika in Tratnikovih in odšel. Le s kakimi občutki? Je prišel le zato, da bi videl, ali se bo kaj čez Hitlerja govorilo? Wurmitzerjeva hiša je bila svoj čas med najbolj vernimi. Tudi sedanji gospodar se je še med vojsko cerkveno poročil. Po stalingrajski tragediji je Hitler iskal novih vojakov. Nacistični prvaki so dali Wurmitzerju razumeti, da ga bodo skušali obdržati doma, ako izstopi iz Cerkve. Kmet se je vdal in izstopil. Še ženo je potegnil za seboj. Stranka ga je res označila za nenadomestljivega za narodno gospodarstvo in ga na ta način še nekaj časa reševala, a eno leto pred koncem vojske je le moral tudi on iti branit Hitlerjev tisočletni rajh. Le oni, ki so bili nacisti že pred priključitvjo Slemenice k Nemčiji, so še ostali doma. Pol leta pozneje mu je umrla žena in zapustila dva meseca starega otroka. Odslej je gospodinjala v hiši svet gospodarja va sestra.

Ko je prišel dušebrižnik do hiše, je bilo že mračno. Pod stonnicami je stal hlapec, kakor da bi prav nanj čakal. Župnik ga je pozdravil, a se nekam neprijetno počutil, ko se mu je hlapec pričel bližati.

„Gospodar vas prosi, da ti šli v hišo,“ mu je vljudno dejal.

Dušebrižnik je bil še bolj zmeden. Šel je, čeprav ne brez strahu. Morda je kmet kaj narobe razumel?

Med vrati sta se srečala. Mož ga je peljal v sobo. Ko sta sedla, je Wurmitzer, ki je bil izredno resen, čeprav prijazen, segel z eno roko v žep in dejal: „Gospod župnik, rad bi z vami govoril.“ Pri tem je pričel nekaj vleči iz žepa. V sobi je bilo že čisto mračno.

Gospod Simon je bil v pričakovanju najhujšega.

Wurmitzer je potegnil iz žepa neko pismo, prižgal petrolejko in ponudil pismo župniku z besedami: „Bi hoteli brati?“

Župnik je vzel pismo v roke.

Pisava je razodevala, da je bilo pisano s tresočo se roko. Bilo je poslovilno pismo Wurmitzerjeve žene, ki se je pred smrtjo spravila z Bogom in dala krstiti tudi otroka. V pismu vse to na kratko omenja in prosi moža, naj se tudi on čimprej vrne v katoliško Cerkev, da se bosta mogla vsaj v nebesih zopet sniti.

Pismo se je končalo: „Ne zmeni se za to, kaj bodo ljudje govorili. Ob smrti človek vse drugače misli kot tedaj, ko je zdrav. Prosim te, da vzgojiš otroka v katoliški veri in sicer tako, da bo znal svojo vero bolje ceniti kot midva. V upanju, da boš izpolnil mojo zadnjo željo te poslednjič iskreno pozdravlja tvoja ljubeča te, na smrt bolna soproga.“

Ko je župnik pismo odložil, je mož nadaljeval:

„Vsak dan sem po večkrat prebral to pismo, a se nisem mogel odločiti. Ko sem pred kratkim doživel sramoto, da nisem mogel biti za botra, sem bil že bolj pripravljen. Ko sem zvedel, da bo krščanski nauk pri Tratniku, sem se odločil, da grem, pa naj bo karkoli. Morda ne bi šel, ko bi vi vztrajali ob krstu Dolžnikovega otroka, da naj mati

išče drugega botra. A tako ni nihče zvedel o stvari. Dolžnico sem prosil, da molči, moja sestra tudi ne bo tega nikomur pripovedovala. Ko ste torej danes govorili o izgubljenem sinu, sem sklenil, da še nocoj govorim z vami. Bi bilo torej mogoče, da bi jaz snet stopil nazaj v katoliško Cerkev po vsem tem, kar se je zgodilo?“

„Sveda je mogoče. Za veliko noč utegne biti že vse urejeno,“ je hitel pojasnjevati dušebrižnik. „Saj popolnoma niste nikoli prenehali biti član katoliške Cerkve. Bili ste le izobčeni ali izključeni iz občestva vernikov in s tem ste zgubili skoraj vse članske pravice. Tako, postavim, izobčeni ne more prejeti nobenega zakramenta, ne more biti za botra — tu sta se nasmehnila — in tudi ne more imeti cerkvenega pogreba. Z eno besedo, izobčeni je kakor oropan vseh nadnaravnih sredstev zveličanja.“

„In bo veliko stroškov in potov?“ je skrbelo kmeta.

„Stroškov nobenih, potov nekaj malega. Prišli boste nekajkrat v župnišče, da se naučite o resnicah katoliške vere, ki ste jih utegnili že pozabiti. Ko pride pooblastilo od knezoškofijskega ordinariata za odvezo od izobčenja, se odpravite pred dvema pričama svoji zmoti, nakar vas odvežem od izobčenja, s čimer boste zadobili snet vse izgubljene pravice.“

Wurmitzer je bil vidno zadovoljen. Ni mislil, da bo šlo vse tako gladko. Še to mu je ponudil župnik, da bo on sam prišel nekajkrat k njemu na dom, da mu prihrani pota v župnišče in ga pouči o vsem potrebnem. Za priči bo Wurmitzer sam prosil starega in mladega Tratnika. Končno je kmet še izrazil željo, da bi do vrnitve v katoliško Cerkev nihče ne zvedel o zadevi. Vendar je dušni pastir vztrajal na tem, da hodi ob nedeljah k maši in ga je opomnil ženinega naročila, naj se ne briga, kaj bodo ljudje govorili.

„Imate čisto prav,“ mu je obljubil Wurmitzer.

Leden veter je bril, ko se je gospod Simon po zmrzlem snegu vračal od kršćanskega nauka. A on mraza ni čutil. Bilo mu je toplo pri srcu kot že dolgo ne. Zvezde na nebu so mu za silo osvetljevale nejasno gzdno noč. Ponekod je moral tipati od sareke do smreke, a njemu je bilo kot bi hodil po široki cesti.

Velika noč se je naglo bližala. Na veliki četrtek in petek je še prišlo nekaj ljudi k obredom. Na veliko soboto je bil župnik sam z ministrantom, le po blagoslovljeni ogenj je prišlo nekaj otrok.

Zato ja je bila cerkev polna popolne, pred vstajenjem. Zlasti deklet in košar je bilo veliko. Ko se je odpravljaj župnik v cerkev, ga je na pragu prestregla Wurmitzerjeva sestra z darom:

„Nate, gospod župnik, Nusspotitz — orehovo potico. Kmet vam jo pošilja, ker ste se tako potrudili z njim. Je tudi prišel k vstajenju.“

Gospod Simon ni vedel, česa naj bi se bolj veselil, ali potice, ali novega slovenskega imena, ki ga je odkril — Nusspotitz pride od Nuss (= oreh) in slovenske besede potica (povitica), — ali skorajšnjega Wurmitzerjevega povratka v katoliško Cerkev. Od prvega dne je želel, da bi bil Wurmitzer sprejet že o veliki noči, čeprav se navadno zahteva daljši rok za preizkušnjo in pouk. V tem smislu je prosil dovoljenje v Celovec, češ da se sicer mož radi prizadevanja nasprotnikov Cerkve utegne premisliti in bo otrok še naprej imel nekakoliškega očeta. Na veliki terek je prišel poveljen odgovor.

Pri procesiji je bilo veliko ljudi. Med njimi je hodil ob Tratniku tudi Wurmitzer.

Na žegnane in procesije moji farani še veliko dajo, je ugotavljal gospod Si-

mon, ko je no procesiji nesel svojo potico v župnišče in videl odbajati večje skupine ljudi na vse strani.

Ob grobu svoje žene, pokritim s prvim pomladanskim cvetjem je jokal Wurmitzer. Korošci so mehki ljudje. Trdi značaj bavarskih priseljencev ni mnogo spremenil na značaju prvotnih slovenskih prebivalcev.

Tratnika sta bila še v cerkvi, kjer so se kmalu nato vsi štirje zbrali pri stranskem ctiarju sv. Jožefa, Wurmitzerjevega patrona. Gospod župnik si je nadel superpelicij in modro štolo v znak duhovniške oblasti. Kratko je nagovoril navzoče in poudaril veliki pomen dogodka za spreobrnjenca in za faro. Nato se je Wurmitzer pod prisego odpovedal svoji zmoti, jo obžaloval in pred župnikom in pričama izrazil svojo trdno voljo, da se vrne v katoliško Cerkev. S tresočo se roko je podpisal izjavo.

Der unterfertigte Joseph Wurmitzer hiermit erklärt...

Podpisani izjavlja...

Za njim so podpisali še priči in župnik.

Katoliška Cerkev je naša mati, a vsega tudi ne more mirno prenesti. Od njega, ki jo je zatajil, upravičeno zahteva, da to javno prizna in obžaluje, nakaar sprejme izgubljenega sina spet v svoje materinsko naročje.

Priči bi že mogli oditi, a sta na Wurmitzerjevo željo še ostali v cerkvi.

Wurmitzer je pokleknil in molil Vero.

Verujem v Boga Očeta... in Sina njegovega edinega.

Verujem v svetega Duha, sveto katoliška Cerkev...

Gospod Simon je opazil na obrazu starega Tratnika blažen smehljaj. Starček je veliko molil in Bogu daroval utrudljiva pota do cerkve in nazaj z namenom, da bi se sosed Wurmitzer vrnil na pravo pot. Bog ga je uslišal in dopustil, da je bil prav on za pričo temu do-

godku. Dušebrižnik je vse to vedel, saj ga je on prisil, da mu pomaga moliti, da bi bila spet vsa Olšnica katoliška.

Wurmitzer je komaj prikrival svoje ganotje. Bil je spet član katoliške Cerkve z vsemi pravicami. Tudi navzoči so bili ganjeni.

Župnik je še naložil Wurmitzerju pokoro za odpad: božjo pot h Gospod Sveti. Mož je rad sprejel. Ko je bil še otrok, je šel tja s svojo rajno materjo. Bila je že bolehnna in je šla otroka izročiti Mariji. Kmalu za tem je umrla. Kaj vse se je od tedaj zgodilo! Vendar danes bi Wurmitzer spet mirno pogledal v oči materi in ženi, ako bi še živeli. Prosil je župnika, da bi se mogel spovedati. Takoj se je hotel poslužiti ravnokar spet pridobljene pravice do prejema zakramentov. Ko jo človek ima, je večkrat ne zna ceniti.

Priči sta odšli. Za spoved ni bilo treba priči. Sodnik in obtoženec vse sama opravita. Grešnik sam sebe obtožuje božjemu namestniku, ki mora molčati kot grob.

Pri spovedi je tako, kot bi se mrtvi pogovarjali pod zemljo. Skrivnost se preloži iz groba v grob.

Spovednik zve stvari, ki jih drugi še mislijo ne. Zato včasih molči, ko drugi hvalijo, opravičuje, ko drugi obsojajo.

Na veliko nedeljo je bil slemeniški dušebrižnik slovesen kot še nikoli. Imel je precej spovedi in obhajil, a ljudje so strmeli le nad enim obhajancem. Med Tratnikoma je klečal pri obhajilni mizi Wurmitzer. Visok, koščen in bled.

Ljudje so ga sicer videli zadnji čas v cerkvi, a kaj takega ni nihče slutil. Le mežnarica je prišla dan poprej stvari na sled, a se ni upala govoriti. Kmetom se ni marala zameriti.

Ko se je dušni nastir približal s posvečeno hostijo Wurmitzerju, je mislil na veselje, ki je bilo tedaj v nebesih naj njegovim obhajancem. Večje kot nad devetindevetdeset pravičnimi. Zlasti

Naše Korošice v narodnih nošah; levo Ziljanka, v sredini Podjunka in Rožanka na desni

mati in žena sta morali biti veseli. Tudi Wurmitzer je mislil nanju. Ženinovo poslovilno pismo je imel pri sebi. Njena poslednja prošnja je bila izpolnjena.

V trenutku, ko je Wurmitzer po dolgih letih spet prejel poveljano Telo vstalega Zveličarja, so pevci po župnikovem naročilu mogočno in zmagoslavno zapeli velikonočno pesem:

Der Heiland ist erstanden.

Zveličar naš je vstal iz groba.

Z njim je vstal tudi prvi slemeniški bogovec k novemu življenju.

Izgubljeni sin se je vrnil.

Gospod Simon je okušal sladkost duhovnega očetovstva v doslej neslutni meri.

SVETNIKI GREDO V PEKEL

VINKO FLEK

(Nadaljevanje in konec)

V januarski številki te revije smo si ogledali, zakaj in kako so nastali duhovniki-delavci. Njih način prodiranja in osvajanja delavskih mas. Končno pa še nekaj osebnih primerov tega drznega apostolata „katoliških marksistov“ v osrčju Francije — „misijonske dežele“.

V tem drugem delu pa sem skušal odgovoriti na nakazana vprašanja iz prvega dela: Koliko je duhovnikov-delavcev? Kdo so? Ali je ta nov način apostolata duhovnikov-delavcev le nekaka pustolovščina, ali pa morda izrecna želja katoliške Cerkve — in pa tudi, če je desetletno delo teh kihotov* 20. stoletja rodilo zaželjene uspehe. Med tem pa so nastajali novi problemi in nove rešitve ter omejitve, ki so spremenile ne le način, ampak celo naravo tega novega apostolata. In s tem je spremenjena tudi oznaka teh duhovnikov, ki se odslej imenujejo: „**Duhovniki misijona za delavce**“ oziroma krajše: „**Delavski misijonarji**“. Vprašanje bo ostalo še nadalje odprto in način apostolata tudi. Zadnje čase pa je svet presenetila zopet nova „bomba“. Svetovno časopisje je dne 3. februarja t. l. vznemirilo svet s senzacionalnimi članki o „uporu“ 73 duhovnikov-delavcev, ki da so „energično“ protestirali proti novim naredbam katoliške Cerkve. A ta „upor“ nas le uči, da je bil sklep Cerkve pravilen, ker bi drugače napačno oziroma preveliko navdušenje nekaterih stvari več škodilo kot pa koristilo. (Op. Radio Vatikan.)

Koliko je duhovnikov-delavcev?

Glede števila se je govorilo in ugiba-

* Kihot — človek, ki se obsedeno zažene za svojim idealom.

lo različno. Ko je svetovno časopisje kritiziralo Cesbronovo delo: „Svetniki gredo v peklo“, je navajalo „udarne bataljone“ tisočev duhovnikov-delavcev, „neštevilne črne padalce“ Vatikana itd. Če seštejemo vse škofijske duhovnike (svetni kler) in še redovnike skupaj, bi prišli morda do števila 350—400 duhovnikov in okoli 150 semeniščnikov.

Kdo so — ali — različne vrste duhovnikov-delavcev

Duhovniki-delavci niso kakšna posebna kongregacija. Po definiciji „Statuta francoskega misijona“, je to skupina svetnih duhovnikov, ki je podvržena juridični oblasti francoskih škofov v najbolj razkristjanjenih predelih z namenom, da vrši svoje misijonsko delo Francije. Niso torej ti le delavci v totovarnah, ampak vrše svoj apostolat: na kmetih — na polju, v velikih trgovinah, na univerzah, med mornarji na morju ali pristaniščih, na železnicah, kot šoferji autobusov, v borbi proti prostituciji itd. V semenišče Francoskega misijona sprejemajo vse tiste fante oz. semeniščnike, ki jih priporoče njih škofje. Novi duhovnik-delavec ni posvečen na „titel škofije“, ampak na „titel Francoskega misijona“ in kot tak mora oditi v službo, kamor ga pošljejo predstojniki misijona.

Oglejmo si sedaj različne kraje, kjer delujejo duhovniki-delavci. „**Pariški misijon**“ ima trenutno 25 duhovnikov-delavcev. Njih ustanovitelj je duhovnik H. Godin. Od teh jih 18 dela v kovinski industriji. Nekaj jih je zaposlenih pri prevažanju zelenjave v Halleu (glavni trg za Pariz), drugi so šoferji v auto-

Na zbirališču pred razvitjem velikonočne procesije (Ljubljana 1941 l.)

nadškof iz Lyona in Maurice Feltin, pariški nadškof. Dne 13. novembra je bila ta nova naredba razglašena duhovnikom-delavcem. Bistvo te naredbe je sledeče: „Po desetletnem obstanku se pozikuz duhovnikov-delavcev, kakor se je razvijal do danes, ne more več nadaljevati v dosedanji obliki. Toda v skrbi, da se obdrži stik, ki je tako med Cerkvijo in delavstvom nastal, pa Cerkev rada vidi, da duhovniki, ki so se v tem apostolatu izkazali dovolj usposobljene, nadaljujejo med delavstvom svoj apostolat. Vendar pa se zahteva:

1. da duhovnike za delo izberejo njihovi škofje.

2. da se v ta namen temeljito izobrazijo, tako glede cerkvenega nauka, kakor tudi glede duhovnega vodstva.

3. da se posvete ročnemu delu le za določen čas (3—5 ur dnevno. Op. pisca.), tako da se lahko posvete v celoti svojemu duhovniškemu poklicu.

4. da ne prevzemajo nobenega svetnega položaja, ki bi bil združen s strokovno ali kako drugo javno odgovornostjo, kar sicer pripada laikom.

5. da ne žive več posamično, ampak

se pridružijo kakoli duhovniški skupnosti, ali pa vključijo v kako faro in kolikor mogoče prispevajo s svojim delom k farnemu življenju.

V soglasju s sveto stolico bomo iskali način, kako bi v miru in v duhu vere ter pokorščine Cerkvi izvedli te ukrepe.“ — Slede podpisi zgoraj omenjenih francoskih kardinalov. (Naredba je prirejena po francoskem tekstu iz L'Actualité, št. 17, str. 6.)

S tem Cerkev noče uničiti dela svojih duhovnikov med delavci. Spremenil pa se je njega način, ker papež misli, da ni prejšnji apostolat upošteval dovolj duhovniškega značaja duhovnikov-delavcev. Najtežja je torej tretja točka in ob njej je nastal najbrže upor, ker ona spreminja način in celo naravo apostolata. Duhovnik-delavec bo s tem že nekaka izjema, kar ga bo nekoliko oviralo pri njegovem apostolatu.

Desetletno delo duhovnikov-delavcev, da osvoje delavske mase za Kristusa, je minilo. Ne bomo jih sodili prerano, da so propadli, ker smo še preblizu dogodkom. Bog ve! Mi pa prosimo svetega Duha, da bi vodil tudi odslej te „delavske misijonarje“ in jim dal moči, da bi se ponižno uklonili volji svojih predstojnikov, četudi bi bili ti v zmoti, ker le v pokorščini, ki so jo na dan svojih ordinacij s prisego njim obljubili, je zagotovljen popoln uspeh. Bog daj, da bi nekoči Kristus-delavec te svoje duhovnike, ki so kakor On, „podobno hlapca nase vzeli“ in „lačni ter žejni pravice“ odšli med svoje najmanjše brate, da bi jim Kristusa pokazali, da bi jim Boga približali, poklical z besedami: „Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vām je pripravljeno od početka sveta! Zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti; popotnik sem bil in ste me sprejeli; nag sem bil in ste me oblekli; bolan sem bil in ste me obiskali; v ječi sem bil in ste prišli k meni. Resnično, povem vam, kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili“ (Mt 25, 34—41).

Družinska verska vzgoja

DR. RUDOLF HANZELIČ

Že smo obširno govorili o pomenu dobre družinske vzgoje. Ta najmočneje vpliva na otroka ne le v njegovi zgodnji dobi, ampak tudi v letih dozorevanja, ker ga navadno odločilno usmerja tudi v verskem pogledu. Kajti starši navadno otroka najbolj ljubijo, se zanj na splošno najbolj nesebično žrtvujejo in ga navadno najbolj poznajo. Ljubezen, žrtve in globoko poznanje otroške duše so pa pogoj vsake, tudi uspešne verske vzgoje, ki je pri vsaj vzgoji najvažnejša. (Glej odstavke v „Duh, življenju“ leto 1949, str. 296, 359, 409, 222, 268, 304.)

Zato tudi družinske verske vzgoje ne more povsem nadomestiti nihče, niti Cerkev. Ta more le negovati in utrjevati to, kar so starši vcepili že prej v otroško dušo. Starši prejemajo po zakramentu svetega zakona tudi posebne milosti, da morejo uspešno spolnjevati tudi svoje vzgojne dolžnosti do otroka. Njih najlepša, nejsvetejša in najvažnejša vzgojiteljska dolžnost pa je prav verska vzgoja otroka, to je da oblikujejo otroka tudi s pomočjo nadnaravnih sredstev ter ga usposabljaajo za nadnaravno in večno življenje.

Kakšna so sredstva uspešne verske vzgoje? So zlasti: a) celotno družinsko okolje, b) zgled staršev, c) pouk in navajanje k verskim vajam in zakramentom, č) molitev, d) katoliške organizacije ter e) to, da jih varujejo — kolikor pač morejo, — pred zlimi vplivi. Omejimo se v tem članku le na družinsko okolje in zgled staršev.

a) DRUŽINSKO OKOLJE je za versko vzgojo navadno odločilno. Kajti

otrok že od svojih prvih let vse okoli sebe zvedavo opazuje, o tem podzavestno „razglablja“, si vse to nekako duševno osvaja. Vse, kar vidi, sliši, čuti, se nekako vrašča v njegov „jaz“, v njegove misli, čustvovanja, vrednotenja. Kar vidi, da spoštujejo in delajo drugi, zlasti starejši, predvsem starši, to nevede in nehote spoštuje, ljubi in hoče ponavljati tudi sam; pravimo: podzavestno, nehote, zato vse to smatra kot nekaj svojega, kot kos svoje lastne narave, kot zahtevo svoje narave. Zato to ljubi, ohranja ter brani tem močneje — navadno za vselej.

Zato so za versko vzgojo otroka tako važne lepe verske podobe na stenah, križ v bohkovem kotu, rože pred križem ali pred podobo ali kipom Matere božje itd. Zato je za njegovo versko vzgojo tako pomembna skupna molitev pred jedjo in po jedi, skupni rožni venec, družinske verske navade, družinsko praznovanje nedelj in praznikov, če vse to presinja pristen krščanski duh, iskrena pobožnost. Vse nepristno, narejeno, zgolj zunanje, n. pr. zgolj nedeljsko zunanje krščanstvo, ki obstoja le v zunanjih mañifestacijah, praznični obleki, delopustu, boljši hrani, itd. pa otroka kaj kmalu, zlasti v njegovi kritični dobi telesnega in duševnega dozorevanja, v dobi, ki je navadno odločilnega pomena za vse njegovo mišljenje in čustvovanje v prihodnosti, začne odbijati, more povzročati zasmeh in prezir za verske običaje, dejanja in vaje ter vzbuditi celo sovrašтво do njih.

Ni torej najvažnejše, kaj vse se v ver-

skem pogledu drži in vrši v družini; veliko važneje in odločilno je to, s kakšnim duhom, s kakšnim prepričanjem, s kakšno prežetostjo. Pravega duha in globoko prežetost z vero pa si moremo ohranjati zlasti z branjem dobrih verskih knjig in revij, z življenjem s cerkvijo, z zakramentalnim življenjem. Skrbeti je treba, da je vse življenje, tudi zakonsko, gospodarsko in socialno iskreno prežeto z duhom krščanstva.

Izločiti je treba iz družinskega okolja vsako lažikrščanstvo in vse nekrščanske vplive drugih oseb, n. pr. prijateljev, služinčadi, delavcev itd.

b) ZGLED STARŠEV vedno močno vpliva na otroke; tja do 12. leta, to je v letih, v katerih se polagajo temelji otrokovega нравnega in verskega življenja, je vpliv staršev gotovo najmočnejši. Ta vpliv je močan zlasti v verni družini; otroci namreč v svojem očetu vidijo nekako posebljenje božje avtoritete, Boga samega; zato si Boga mnogokrat predstavljajo takšnega, kakršen je njihov oče. Če je oče n. pr. zadirčen, jezljav, trd, prestrog, se otrok Boga predvsem boji. Če je oče nasprotno blag, plemenit, poln pravične, čeprav odločne ljubezni, začne otrok Boga predvsem ljubiti. Vsak človek, zlasti pa otrok, si želi ljubezni, strah ga mori in ubija. Zato je predstava Boga, ki vzbuja strah, vedno močna ovira za otrokovo iskreno, osrečujočo vero. Še več. Taka vera mu pomeni breme, ki se ga bo skušal otrestiti, brž ko bo mogel. Zato morajo zlasti verni starši skrbeti, da bodo z vsem svojim ravnanjem vzbujali v otroku predvsem veselo zaupanje in spoštljivo ljubezen. Že smo obširno govorili o osebnosti staršev. (Glej „Duh, življenje“ I. 1951, str. 15, 101, 165, 233, 272, 357; 407, 464, 536; leto 1952, str. 34, 245, 295.)

Toda varovati se moramo zgolj želje

— dajati zgled. Kajti zgolj želja bi mogla povzročiti, da bi zgled dajali v nepristni, nestalni in često tudi smešni obliki; s tem bi pa le bolj odbijali kakor pa vzgajali. Dajati zgled — to mora biti nekaj nehotnega, mora biti le nužen nasledek trajnega in zvestega samospopolnjevanja, le nasledek iskrenega in doslednega življenja po veri.

Vse ravnanje staršev mora otroku nenehno dokazovati, da krepost veliko bolj cenijo kakor telesno lepoto, nadarjenost, izobraženost, obleko, itd.; da se torej za otrokovo moralno, versko in nadnaravno življenje veliko bolj trudijo, kakor pa za njegovo telesno in intelektualno, čeprav tudi v tem pogledu store vse, kar morejo in je za otroka res potrebno. Otrok mora čutiti, da je staršem otrokov večni cilj in priprava zanj nekaj veliko važnejšega, kakor pa zgolj priprava na kake zgolj zemeljske službe. Zato otroku in tudi drugim ljudem, ki bi n. pr. hvalili na bližnjem zgolj njegovo lepo rast, zdravje, nadarjenost, izobrazbo, vpliv in podobno, radi pristavljajo n. pr.: da, če bo ostal kreposten in vedno zvest Bogu v vsem, bo morda res kaj iz njega. Tako starši otroka nenehno in z zgledom uče, da je treba vsaki vrednoti dajati odločno in dosledno le tisto mesto, ki ji gre pred Bogom.

Otroci morajo videti, da starši ne tretajo pred ljudmi, ampak le pred Bogom, da si torej upajo proti vsakomur braniti to, kar je božjega, pa naj bo to krepost, ali Cerkev in nje nauk ali nje služabniki, ali katoliške organizacije, in da si upajo odločno odkloniti vse, kar ni v skladu z njih verskim prepričanjem.

Tak zgled staršev bo najučinkoviteje v otroku poglobljal spoštovanje in ljubezen do staršev in vere ter ga pridobil za življenje po veri.

Prepovedane igre

(JEUX INTERDITS)

VINKO FLEK

V marčni številki „Duhovnega življenja“ smo si ogledali film iz „Italijanskega filmskega tedna“. Oglejmo si sedaj še enega izmed najboljših filmov „Francoskega filmskega tedna“. Na žalost ni bil program preveč izbran. Od sedmih filmov sta bila le dva pristno francoska: „Bog potrebuje ljudi“, ki smo ga ocenili v junijski številki lanskega leta in „Prepovedane igre“. Štirje filmi so bili francosko-italijanskega izvora in dva francosko-mehikanskega. Naj omenim že v začetku, da je ton oz. barva mnogih francoskih predvojnih in posebej povojnih filmov Sartrejsanska oz. SorenKierkegaardska t. j. éksisten- cialistična. „Prepovedane igre“ je film, ki je bil nagrajen v Benetkah leta 1952, na mednarodnem filmskem festivalu z „zlato medaljo sv. Marka“ (prva nagrada!). Film je izdelal na podlagi Fran- cois Boyerjevega romana: „Jeux incon- nus“ René Clément.

Obločni žarek nam vrže skozi filmski trak na platno lepo francosko pokrajino s pravilčno loko, na kateri se sni- deta dva otroka: Georges Pouyouly in Brigitte Fossey, kateri začne Georges, na podlagi slikanice pripovedovati zgod- bo, ki se je dogodila v juniju 1940 v okolici Pariza. Zgodba je sledeča:

Po cesti, ki vodi iz Pariza, beže v strahu pred prodirajočimi Nemci begunci. Med njimi srečamo petletno dek- lico Paulette, ki v družbi očeta in ma- tere ter malega kužka Jacka zapušča svoj dragi dom. Ona vsega tega vrvenja in prerivanja ter letalskega tulenja ne razume. Živi še v svojem otroškem sve-

tu iger. Nenadoma se spuste nadnje nemške štuke, ki redčijo z mrzlim dež- jem svinčenk vrste beguncev. Pri tre- tjem polivu ob- ležita na cesti Paulettin oče in mati. Tudi kuža je težko ranjen in kmalu izdihne svojo pasjo dušo v rokah svoje prijateljice, se- daj sirote. Pau- lette. Val begun- cev zopet zajame malo deklico, ki brez razumeva- nja zapusti na cesti mrtve star- še ter pograbi le malega kužka, ki ga lahko nese. Mrtvega psa, edi- no vez na prete- klost, ji kruto odvzamejo ter vržejo v deroči potok. Medtem pa nov napad štuk redči drveče vrste Parižanov. V tej zmedbi zbeži Paulette s ceste k potoku, da še ujame mrtvega psa. Ko brez cilja nosi psa dalje, sreča fantka, ki zavrača na paši krave. Dvanajstletni Michel ji poda prijateljsko roko. Od tega trenut- ka dalje sta otroka nerazdružljiva pri- jatelja. Na prošnjo fantka in z nevošč- ljivimi mislimi na sosedu vzamejo k hiši mlado begunco. Mala je neizkušena Pa- rižanka. Zanzo je ta kmečki svet „ne- kaj novega“. „Kaj je tisto na zidu?“, vpraša, ko zagleda križ. „To je Bogec“, jo ljubeznivo pouči mali Mihec. Od tega trenutka dalje jo misel na križ obsede. Smrt, bombardiranje, njeni starši, voj- na. Vsi ti dogodki se ji obnove v duši. Ima neko blede idejo o smrti, pokopu itd. In sedaj je spoznala vmesni člen — križ —, s katerim je sedaj vezala vse prejšnje dogodke. — Naslednje jutro najde po dolgem iskanju Mihec svojo prijateljico v starem zapuščenem mli- nu, ko skuša instinktivno skopati grob svojemu mrtvem Jacku. Manjka še križ; križ na grobu. Znak smrti in...?

Mala Paulette objo- kuje svojega mrtve- ga psička

Medtem, ko mali prijatelj dela križe, ona pridno ponavlja za njim dele očenaša. Že je narejen križ za kužka, sedaj hoče še več takih križev: velike in male, za velike živali in male: mravlje, gosence, ptičke itd. Odslej živita otroka le „prepovedanim igram“ s križi. Kmalu nato umre Mihčev brat. Ko sta šla otroka ob tej priliki v cerkev in na pokopališče, odkrijeta več lepih križev, katere obljubi Mihec nakrasti svoji Paulette.

Višek doseže igra, ko se znajdetta sosednji družini — večni sovražniki — čez nekaj dni na pokopališču in eden drugega obtožijo kraje križev. Sledi zanimivo ravsanje, med katerim Mihec uide, kričeč, da je on ukradel križe. Drugi dan pridejo k hiši orožniki, da odpeljejo malo na Rdeči križ, ki išče vojne sirote. Oče ne mara več te mestne nadege pri hiši, ki moti njegovega sina pri delu. Ko zve Mihec za ta načrt, se začne pogajati z očetom za križe. On zahteva v odkup za križe malo prijateljico. Oče obljubi, a kljub temu izroči Paulette Rdečemu križu. Mali v besni jezi steče v mlin in obupan nad izgubo sreče, ki je posvetila v njegovo mladost, zmeče križ za križem v deroči potok, da ta odnese s seboj vse, kar ga je vezalo na-

Mihec koplje psičku grob

njo, ki jo je ljubil s celim svojim nedolžnim srcem in to ljubezen dejansko pokazal v teh „prepovedanih igrah“. — In kakor odmev tem bolestim slišimo Paulette na zbirališču Rdečega križa klicati brezupno Mihčevo ime: Michel! Michel!!! Miiichel! . . . , a Michela, prijatelja, ni več.

Film je umetnina. René Clément je položil v delo mnogo svojih sposobnosti, čeprav ne vseh. A kar posebno dviga film, je delo mlade Brigitte. Je tako naravna, da bolj ne more biti in poleg tega še tako ljubko otroška. Georges ni tak. Ni mogel zapustiti svojega mestnega načina nastopanja, a je vseeno odličen igralec, saj ga poznamo iz filma „Vsi smo morilci“. Lepota pokrajine daje okvir nedožnima otrokoma, ki živita še v svojem svetu; v svetu sanj in nedolžnih iger, kar vse prepleta lepota medsebojne čiste ljubezni. Čemur je srce moralo prej prisiljeno umreti, je sedaj zopet zaživel do obupa. Ta njun svet je v velikem nasprotju s svetom velikih: s svetom sovraštva (sosedje), ubojev (vojna), neurejene čutne ljubezni (sosedov fant s sestro), nevere in toposti (smrt brata). Tu se dogaja v malem, kar svet danes dela na veliko.

Brez dvoma je film vreden, da si ga ogledamo, čeprav zahteva prava sodba mnogo psihološkega, moralnega in tudi tehničnega filmskega znanja, da bomo mogli s pridom brati to prelepo, a žalostno zgodbo sedanjih dni, ki je res umetniško naslikana na filmskem platnu.

Prepričljivo pojasnilo

Zdravnik preizkujuje nekega moškega. Dihanje se mu zdi sumljivo. Položi slušalko na pacientova prsa in prisluškuje.

„Neverjetno, — se čudi — vaša pljuča dajejo od sebe čudne glasove. Zdi se, kot da bi žvižgale.“

„Imate prav, gospod zdravnik, — pojasnjuje bolnik, — pred eno uro sem vodil nogometno tekmo in požrl sodniško piščalko.“

Podrta smreka

Vrata Robarjeve bajte so zaškripala. Zatohel duh je udaril v nos novemu gospodarju. Stopil je na desno v veži, v hišo in odprl okna. Vse je bilo prazno. Zelena peč je samevala v kotu ob vratih, v sprednjem kotu miza s širokimi špranjami; dve klopi za mizo ob steni in vegast stol je bilo vse, kar je bilo v hiši; vrata v prazno kamro so bila odprta.

Tine je slekel suknjič in ga položil na stol. Sam se je vsedel na klop in gledal skozi okno. Tako zelo srečnega se ni čutil nikoli. Zdaj je na svojem. Majhna je bajta, tudi sadni vrt okoli ni Bog ve kaj velik, pa je le vse to njegovo. Sad skoro desetletnega trdega dela je bil tako velik in tako sladak, da je zaprl oči in užival in koval načrte. „Vežo bom predelal in naredil iz nje kuhinjo. Klet je dobra; hišo in kamro bom popravil in prebelil, pa še zunaj vse, pa bo prav čedna hišica. Staro drevje po vrtu bom posekal in nasadil novega. Pred hišo bom ogradil od poti do hiše; prav čeden vrtiček bo za zelenjavo in rože. Grmovje med Jurjevim in mojim po meji bom posekal, potegnilično ograjo in obsadil ob ograji z orehi in češnjami, mejo nad hišo v hribu prav tako.“

Nič ni odlašal. Komaj je proti večeru prišel z dela, je že začel doma dan za dnem. Vedno vesel, vedno nasmejan je preurejal hišo in jo lepšal.

Kmalu mu je v to veselje kanil prvi pelin. Vse sosede je poznal, saj je vozaril tod mimo neštetokrat. S svojim sedanjim sosedom Jurjem sta se redno malo pogovarjala, kadar je vozil mimo. Rad je imel možaka, ki je šel v šestdeseto leto, že zato, ker mu je zmeraj dal dobro besedo; pa še na Lenko so mu šle misli, na Jurjevo hčer.

Tako je mislil, da bo še naprej ob-

stalo. Za vrtiček je kopal tisti večer, ko je videl, da ga Jur gleda skozi odprto okno.

„Bog daj, oča; kaj pravite, ali se ne bo dalo tukajle okoli bajte vse prav lepo urediti?“

„Seveda zdaj si mi požrl to bajto, ki sem jo hotel jaz kupiti, le glej, da se ti ne bo zaletelo!“ Zaprl je okno, da so stekla zaškpletala in izginil proč v hišo.

Tine je obstal, kakor bi ga po glavi udaril. Čutil je, da se mu roke tresejo; veselje ga je minilo; vzel je lopato in motiko in šel v hišo.

Jur se je trdo prestopil po hiši; pljunil je jezno po tleh in otrkal pipo: „Dobro sem ga, kar sapa mu je vzelo,“ je naglas brundal.

„Koga ste, oča,“ se je v veži oglasila Lenka.

„Prav, da si se oglasila. Tegale pri-tepenca, ki se nam je semle pred nos usedel, ki mi je požrl, kar sem sam mislil kupiti, tega sem usekal, da je koj šel v hišo. Ti, Lenka, se tudi pazi, mislim, da malo prevečkrat glave skupaj stikata; kar jenjaj, ne bo nič, boljše da danes zveš kot kasneje.“

„Le kaj vam je naredil, da ste taki. Kdo je pa vedel, da mislite vi kupiti, saj še jaz nisem vedela, bo pa Tine; pa tako uganjate zdaj; kar hočete recite, prav ni to, če ste mu kako hudo rekli.“

„Ti me ne boš učila, že vem, kaj delam. Je pokrita rihta ta fant; kar gori v selške hribe naj gre, pa tisto vzame, ki jo je tam speljal, potem pa pustil; pa se dela najbolj nedolžnega; tako je, da boš vedela.“

Odšel je skozi mala vrata proti hlevu. Lenka je s težavo zadrževala solze. Z enim udarcem se je zdrobilo vse, kar si je tako lepo slikala.

Hiteti je morala z večerjo, pa je zno-

va in znova ključalo v njej. „Ne, ne, ne more biti res,“ je sama sebi pritrjevala. „Poznam ga dosti, pošten je, priden, dober z vsemi; le kdo bi ga očrnil.“ Da bi se oča vse to izmislili, ni mogla verjeti.

Tine se je umiril polagoma. Spet je delal večer za večerom in urejal; le tistega veselega obraza in žvižganja ni bilo več; težko mu je bilo, vendar ni nikomur omenil ničesar.

Začel je trebiti živo mejo med svojim in med Jurjevim svetom. Tudi tu je zagrmelo. Jur je takoj prvi večer prišel bliže: „Fant, tega se ne loti, je toliko moje kot Robarjevo, ne pustim, če ne bom tožil.“

„Bog varuj, oča, da bi se jaz vašega lotil. Rad bi le ogradil in v red spravil okrog svoje hiše. Kar покаžite do kod smem, pa bom zadovoljen, jaz bi rad v miru živel.“

„Zame je tako dobro, kot je in tako naj ostane.“

Tine je videl, da mu hoče samo nagajati. „Naj pa ostane,“ je mislil sam pri sebi, „bom pa tukaj drugič uredil.“

Začel je trebiti v meji v hribu nad hišo. Zasadil je celo mejo z orehi in češnjami; za sadje je videl, da zemlja tam ne bo.

Tudi tukaj je že čez nekaj dni videl, da mu Jur ne pusti miru. V oglu med svojim in Jurjevim je posadil krepkega češnjevega divjaka, da bi ga kasneje cepil. Že čez par dni so bili porezane vse veje, ki so segale na Jurjev svet.

Zdelo se mu je, da se mu tudi Lenka izmika. Zlepa je ni bilo na to stran hiše, ali k oknu. Še srečati se nista mogla. Kolikor bolj dolgo je ni videl, toliko bolj je hrepenel po njej.

Na mestno žegnanje je po maši stopil v gostilno. Vsedel se je med fante iz vasi, ki so ga klicali. Najbolj glasen je bil že Andrej s spodnjega konca vasi. „Tine, kdaj boš pa za fantovščino dal? Bajto si že pripravil. Ali jo boš pripeljal s selškega, tam boš imel kmalu že pastirja; ali se boš v Hrastnico zadel?“

„Ne razumem te, Andrej, ne vem, kam meriš!“

„Seveda, saj si tajil kot gad noge, zdaj pa vrabci po strehah vedo, samo ti ne.“

„No, saj je vseeno zame,“ se je zasmel Andrej, „kar boš vzel, boš pa imel, mi pa pijmo.“

Tine je kmalu družbo zapustil. Le voznik Lovrenc, s katerim sta marsikak voz hlodov speljala, je šel za njim.

„Kaj je pa mislil Andrej prej, ko je nekaj na selško stran namigaval,“ ga je Tine s potjo vprašal.

„Ali res nič ne veš,“ ga je pogledal Lovrenc. „Veš, že nekaj tednov slišim odkar si kupil, da imaš gori na selškem otroka, pa da hodiš tudi gori v Hrastnico v vas, zraven pa še za Lenko gledaš. Saj te poznam, Tine, in ne bom verjel prej, dokler mi sam ne rečeš, da je res. Ne vem, kdo trosi te čudne stvari okrog. Ljudje pa seveda verjamejo in privoščijo; umazan pa boš, če se ne boš postavil, pa jezikov prav na trdo zavezal.“

Tine je bleدل in rdel v obraz. „Le kaj čem narediti, Lovrenc? Če tožim, bo še hujše, če se pričkam z njimi, nič boljše. Lovrenc, ti me poznaš. Kakor gotovo je Bog v nebesih, nikjer nisem imel nič opraviti. Ti, pa še nekaj prijateljev imam, lahko to govorico zavrete, jaz je ne morem.“

Lovrenc se je ustavil. „Prav imaš, Tine, tukajle je moja roka, zate se bomo postavili. Bomo že zvedeli odkod je to prišlo, da bomo zavrli.“

Tekli so tedni. Val obrekovanja je padal in spet rasel. Tine je s silo dušil jezo v sebi. Čutil je, da ima Jur svoje prste vmes, vendar se je zadrževal. Sam sebi je dopovedoval in se prepričeval, da ne bo naredil nič dobrega ne sebi, ne drugim, če bo vračal s sovraštvom. Vrgel se je v delo z vso silo, da bi pozabil in potlačil v sebi maščevalnost, ki ga je hotela prevladati.

Z Lovrencem sta se zmenila, da mu bo pomagal posekati in pripeljati par smrek iz gozda, ki ga je imela bajta, ki jo je kupil.

Odpovedal je delo v soboto. Nista bila tako pozna, vendar sta že slišala sekanje v gozdu.

„Pa prav v tvojem podira nekdo,“ mu je rekel Lovrenc; „pojdiva od one strani, da bova videla, kdo je.“ Šla sta od druge strani do vrha gozdne parcele in od tam previdno proti smeri, odkoder se je slišalo sekanje, navzdol.

„Pa prav Jur sam je,“ mu je šepnil Lovrenc; „zdajle ga imaš, sumim, da od njega izhaja tisto govorjenje.“

„Lepo te prosim, Lovrenc, da nič ne rečeš, bom sam opravil, mislim, da bo boljše.“

„Kakor veš, zdajle mu lahko vrneš.“

Jur je bil tako zaverovan v delo, da ju ni opazil, dokler nista stala že pri njem. Dve smreki je že imel podrti.

„Bog daj, oče, zgodnji ste. Midva sva tudi prišla nekaj podret, ker bom rabil nekaj desk; kaj mislite, katere bi bile najbolj potrebne, vi se bolj spoznate.“

Jur je nekaj časa strmel vanju in lovil sapo. Rdečica ga je spreletavala po obrazu, sekira mu je padla na tla.

„Se reče,“ je lovil besedo, „drecej jih imaš Tine, ker že dolgo ni nihče sekal. Nekaj, se mi zdi, je že lubadar načel, nekaj jih ima vrhove polomljene, je kar^o potrebno podreti, da se škoda ne dela.“

S prstom mu jih je pokazal nekaj. „Le-te so najbolj potrebne. Pa tale, ki jo imam načeto, tudi.“

„Kar poderite jo, oča, pa Bog lonaj, ker ste mi svetovali; midva bova pa šla nad druge, pozdravljeni.“

Šla sta više molče, vrgla suknjiče na tla in začela. Pod njima doli ni zapela več sekira. Jur je odšel, ne da bi končal.

Tine ga po tem dnevu več časa ni videl. Ko ga je prvič srečal čez teden, ga je ogovoril: „Dober dan, oča!“ Jur ga je dvomljivo pogledal in hotel iz obraza brati Tinetove misli. Odzdravil je in šel.

Ni potekel še mesec, ko ga je sam poklical k meji.

„Tine, sem stopi.“ Prestopal se je ne-

mirno in prekladal pipo iz roke v usta in nazaj.

„Ali si tožil?“

„Čemu, oča, kaj bom imel od tega, če drugega v nesrečo tlačim, ali ni bolje, če smo prijatelji?“

„To ti povem, Tine, jaz bi tebe bil, ti pa mene nisi hotel spraviti v sram in jezike, nikoli ti ne bom pozabil tega; nagajal sem ti, kjer sem ti mogel, pa si potrpel. Tine, tukajle je moja roka, odsedaj ti bom pa sosed tak, kot si bil ti meni, če boš mogel pozabiti.“ Glas in roka, ki jo je stegnil proti Tinetu, sta se mu tresla.

„Prav, oča, bom vsaj imel moža in prijatelja, kamor se bom lahko zmeraj obrnil, za soseda.“

Krepko sta si stisnila roke čez mejo.

Tine je dvignil oči. V oknu je zagledal Lenko, ki si je brisala oči.

„Še nekaj, oča! Ali tisto, kar ste mi enkrat omenili o nekem dekletu iz selških hribov, verjamete?“

„Če ti rečeš, Tine, da ni res, slišal sem res zvoniti o tem, pa ne bom nikoli verjel, posebno še, ker sem od takega slišal, ki je mislil, da si mu v zeljnik stopil, ko si tole kupil in da mu še ho- diš, ko z našo govoriš.“

„Prav, oča; potem lahko pridem v vas?“

„Tine, vrata so ti odprta, kadar ho- češ; več ne dam na nobenega fanta kot nate.“

Isti dan se je za Tineta spet začelo življenje. Bajta mu je postala spet sreča, vrt okrog nje spet vrt, kjer so rasle rože mesto trnja. Vse mu je bilo obsejano s soncem. Zdaj je vedel, da mu je pot do Lenke, do popolne sreče v novem domu, spet odprta.

Huda ura trpljenja je bila mimo. Blagroval je potrpežljivost in dobroto, ki mu je pripeljala spet sonce v njegov dom.

NZ.

Mrtvičiti se moraš s pametjo in previdnostjo. To se pa še ne pravi, da si prizanašaš.

(Friderik F. Faber)

Svet, meso in o. Smith

BRUCE MARSHALL — Priredil Branko Rozman

Bruce Marshall — znan po novelah „Rdeča Donava“, „Čudež o. Malahije“ — je eden od četvorice slavnih novih angleških katoliških pisateljev skupaj z Graham Greeneom, Robert Speaightom in Evelyn Waughom. — Delo „Svet, meso in oče Smith“ je čudovito preprosto: poročilo o skritem življenju katoliškega duhovnika očeta Smitha v nekem kraju protestanske Škotske, brez velikih zunanjih junaštev, a polno vere in notranje ponižnosti. Je eno najboljših literarnih del po vojni. Avtor sam ga je imel za najboljše delo zadnjih desetih let.

-- V naslednjem prinašamo nekaj odstavkov iz te knjige:

Oče Smith ni odgovoril. Nadel si je albo, prekrizal preko ramen vijolično štolo in se napotil na drugi konec trga spovedovat. Medtem ko je duhovnik na odmaknjenem kraju spovedoval starke, raztresene pri molitvah, in fante, je lahko čul gospodično O'Hara, ki je učila razglašeni zbor Agnus Dei. „Tok — tok, sedaj vsi naenkrat: Agnus Dei, qui tollis peccata mundi...“ — Petje je bilo kot ponavadi tako slabo kakor naglašanje pevcev, vendar je bil oče Smith prepričan, da je Bog poslušal petje s prizanesljivostjo, kajti vsaka tistih disonanc je nosila v sebi iskren namen hvaliti Boga, česar ni bilo vselej v gostolenju dobro plačanih sopranov v Milanu, Sevilli in na Dunaju.

„Oče, odkrito me je sram samega sebe in me boli, da sem to storil, vendar vem, da bom znova storil,“ je pravkar slišal skesan moški glas skozi kovinsko mrežo, ki jo je pismonoša odtrgal od neke zajčnice in jo nabil na odprtino stare omarne ter tako naredil lino pri spovednici.

„Jasno, otrok moj, da si prepričan, da boš znova to storil, a to zato, ker zupaš le v svoje sile in ne v milost božjo,“ je dejal duhovnik. „Prosi Boga, naj ti nakloni milost, prosi najsvetejšo Devico, pogosto hodi k svetemu obhajilu, pa se boš čudil nad lastnim napredkom.“

„Bom poskušal to storiti, oče, vendar če me Bog pozna tako dobro, kot se po-

znam sam, mora več kot vedeti, da bom pogubljen,“ je odvrnil glas. „Še več: na vsak način mora biti gotov o tem, ker on je Bog in že vnaprej ve, kaj vse se bo namerilo.“

„O tem ni dvoma, jasno,“ je rekel oče Smith. „Bog ve že v tem hipu, ali se bomo zveličali ali pogubili, ker vse vednost je ena od lastnosti njegove vse-mogočnosti, vendar to ne spremeni dejstva, da se bo vsak od nas rešil ali pogubil po svoji lastni volji. Je prav isto, kot če bi nekdó videl prihajati vlak z vso brzino in kravo, ki bi prečkala po-rije v smeri proti progí. Človek bi vedel, da bo vlak ubil kravo, a ta bi bila še svobodna, de se umakne in se izogne smrti, dasi bi človek vedel tudi to, da je krava preneuma, da bi se poslužila svoje svobode in se umaknila s proge ter se izognila tako smrti. Za pokoro boš zmolil en očenaš in tri zdravamarje. In sedaj moli Gospod moj Jezus Kristus. Med tem ti dam odpušcanje.“

„Hvala, oče. Tisto o kravi si bom skušal zapomniti.“

Gospodična O'Hara je še nadalje vzdala zbor, ko je oče Smith zapustil spovednico, vendar se je prekinila, ko je videla prihajati duhovnika.

„Mislim, da še dosti dobro zveni, oče, čeprav je vstopni spev še nekaj neubran,“ je dejala.

„Brez dvoma boste prav dobro zapeli,“ je odvrnil duhovnik z nasmehom

gospodični O'Hara in utrujenemu in vnetemu zboru. Ta mu je enodušno vrnil nasmeh, ker vsi so imeli radi očeta in se jim je zdelo prav zabavno, da so lahko hvalili Gospoda v latinščini in na vse grlo.

Duhovnik je bil v mislih pri spokornicah, ki jih je pravkar spovedal, in je molil zanje, ko se je nameril, da se napravi za mašo, proseč Boga, naj jim da moči, da se še nadalje bore proti skušnjavam. Ko pa je bil v za silo skup spravljeni zakristiji, je osredotočil svoje misli v vzvišeno daritev Telesa in Krvi Kristusove, ki jo bo daroval, in v sladko in neizrečeno skrivnost, ki jo bodo uresničile njegove nevredne roke pri spremljanju. Mala vojska ministrantov je bila že nared, v svojih rdečih krilcih in belih srajcah, in se je zabavala tako, da so prerivali drug drugega in skakali, čeprav so bili po duši na moč pobožni fantiči, ki niso šli nikdar mimo najsvetejšega zakramenta, ne da bi poklekali, in ki so se vrstili ob delavnikih pri ministriranju pri maši, ko je maševal oče Smith v šoli. Trije od njih so bili pobiralci krogel na golfskem igrišču, četrti pa je bil vršilec naročil neke ribarnice. Po navadi so se držali vselej skupaj, ker se je bilo težko igrati s protestantskimi pobalini, če so si hoteli kot katoličani prizadevati za ljubezen do Gospoda in ne kvasiti umazanih zgodb. Oče Smith jih je zrl z ljubeznijo, ko si je snemal vijolično stolo in si nadeval drugo zeleno, ki jo je prekrizal pod cingulom, da ponazori tako trpljenje in smrt Kristusovo. Za tem si je vrgel na rame širok in obledel pluvial iste barve, ki mu ga je poslal iz stolnice monsignor ki mu ga je poslal nek naklonjen krémar je O'Duffy, kajti nek naklonjen krémar je podaril kanoniškemu koru drugega novega in blestečega, z bogato všito alfovega in omega v zlatu in škrlatu na kapuci.

Ljudje so se dvignili, ko so ugledali vstopiti za obred kropljenja očeta Smitha, za katerim sta šla Tim O'Hooley in Angus McNab držeč mu kraje plašča. „Pokropi me,“ je zapel duhovnik z glasom iz grla in improvizirani pevci gospodične O'Hara so takoj zatem zavreščali: „Gospod s hizopom in očiščen bom...“

Pred očetom Smithom, ki je stopal med vrstami vernikov, je koracal Patrick O'Shea, nosilec posode z blagoslovljeno vodo. Postrežki, težaki s pomola, mornarji, učiteljica iz šole, trgovske pomočnice, služkinje, vsi so naredili križ, ko so jih oškropile bleščeče, posrebrene kapljice. Duhovnik je kropil z blagoslovljeno vodo vsa tiste klobuke, ženska pokrivala in izzivajoče pleše, izzivajoč simbolično njih vsebino posvetnih nemirov in ambicij in je poškopril tudi tisto starko v zadnji vrsti, pokrito s kapo svojega moža, pritrjeno z veliko buciko, ker dasi je sveti Pavel rekel, da so največja čast za žensko njeni lasje, je tudi dodal, da jih mora imeti pokrite, dokler se mudí v Gospodovem hramu. Oče Smith je poškopril še posebej tri dekleta iz zbora, bledega obraza in las kot skobljanje, ker so se mu zdele grozno grde, in profesorja Brodie Fergusonu in tretji vrsti, ker je imel vtis, da je metafizik trpel na nekaki intelektualni nadutosti.

Oblečen v zelen plašč z ovco na hrbtu, ki je bila od daleč podobna konju, je oče Smith pričel mašo s sklenjenimi rokami, izpovedujoč Bogu vsemogočnemu, blaženj vedno Devici Mariji, blaženemu Mihaelu nadangelu, blaženemu Janezu Krstniku, svetima apostoloma Petru in Pavlu, vsem svetnikom, Tim O'Hooleyu, Angus McNabu, Patrick O'Sheau in stari oskrbnici, ki je klečala na koncu cerkve, da je grešil težko v mislih, besedah in dejanju, po svoji krivdi, po svoji krivdi, po svoji veliki krivdi. Zbor je napolnil pljuča, se za spoznanje skrčil, potem pa napel s silo ter zagnal v nebo s krikom erkajočega svinčeta note vstopnega speva tretje nedelje po Razglašenju: „Molite Boga, vsi njegovi angeli,“ do „vesele naj se mnogi otoki“. Za tem je sopihajoč nadaljeval s Kyrie in med tem je oče Smith vzel iz rok Angus McNaba čolniček, blagoslovil kadilo, predno ga je stresel v kadilnico, in poslal lahke in dišeče vrtince modrega dima proti božjemu prestolu.

Znova je dežilo na cesti in oče Smith je mogel slišati pritrkavanje težkih kapelj na cinkovo streho tržišča, ko je delal križ za peti evangelijski. Ko se je

obrnil za pridigo, je opazil, da so nekateri od pričujočih odprli dežnike, ker je skozi streho na več mestih kapljalo. Podvizal se je z oznanili — ni namreč hotel, da bi se verniki preveč zmogli — pa še, ker je vedel, da jih v vsakem slučaju le malo poslušajo. Potem ko je prebral v angleščini berilo in evangelij, je začel z govorom.

„Vsa slava kraljeve hčere je od znotraj, njena obleka je iz tkanine, v katero so vpleteni zlati pasovi. V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“ Oče Smith je pripoznal, da ni bil ne vem kakšen pridigar, in tisto jutro, ko je že enkrat maševal in pridigal malo prej in prevozil dvajset milj na kolesu, vse to s praznim želodcem, ni prav nič zaupal svojim zmožnostim, da bi mogel dati razumeti lepoto božje Cerkve tisti množici svetih pa lenih Italijano-irlandcev, ki so se pripravljali, da bi ga poslušali. Ko je po osnovni misli pridige naredil odmor, se je začelo na koncu prostora cemeriti neko otroče in s ceste je prihajal čemerem glas pobalina, pojočega pesem o modi tisto zimo:

„Ko bi ljubavi seme
v vrt tvojega srca sejal...“

„Vesoljnost Cerkev je dejstvo, za kar bi morali katoličani brez prestanka dati hvalo Bogu. Mogoče vam gre težko v glavo, da smo s tega beraškega in razmetanega trga potrte in ločene Škotske v svojih obredih, veri in nauku v soglasju z velikimi skupinami ljudi vseh evropskih katedral. Noben škof v Chartresu, noben kardinal v Burgu ali v Varšavi ni več, preljubi bratje, noben papež v Rimu, da, niti sam sveti oče v Rimu ne spremeni bolj veljavno kruha v Kristusovo Telo in vino v njegovo božjo Kri, kot storim to jaz, vaš nevredni župnik. Je to misel, ki bi nas morala narediti ponosne in ponižne obenem: ponosne, ker smo je mi med našimi ljudmi v soglasju z evropsko tradicijo in govorigo zdrav in pravičen božji jezik; ponižni, ker nismo s svoje strani nič storili, da bi si zaslužili tako slaven privilegij.“

Opazujoč obraze svojega poslušalstva je lahko videl, da z nobenega od njih ni odseval ne ponos ne ponižnost, dasi so

bila ta in ona usta odprta in tu in tam kak pozoren pogled. Tri dekleta od zborava so gledala tako bebasto, profesor Brodie Ferguson pa je imel oči priprte in nos naguban, verjetno v veri, da že preveč pozna vse, kar zadeva Cerkev božjo. Več žensk je precej na glas molilo rožni venec ter delalo ropot z jagodami, ki so jim visele iz rokavnikov.

„Vendar ne naredi vesoljnost Cerkve njenega nauka resničnega. Ko bi na vsem svetu le eden sprejel nauk Cerkve, bi njen nauk še nadalje ostal resničen. Da, tudi ko bi nikdo ne veroval teh naukov, bi dogme naše vere ostale tako gotove, kot je bil zakon o težnosti, predno ga je odkril Newton. Kajti vera ni neke vrste časninarski natečaj, ki se ga udeleže razne sekte, s tem da pošljejo svoje naučne napovedi in čakajo vsaka od njih, da bo njena napoved najboljša; vera obstoji v verovanju resnic, ki jih je razodela božja avtoriteta.“ Obrazi treh deklet iz zbora in profesorjev nos so ostali brezčutni in za njihovimi hrbiti je malček jel brezskrbno cviliti, kot da bi ga mati zbadala z buci kami.

Oče Smith je menil, da je bila tega nezanimanja kriva njegova retorika, dasi je bilo menda krivo samo dejstvo, da ni težje stvari za človeško bitje kot vžgati v drugem bitju plamen, ki gori v njegovi notranjosti, čeprav ta plamen prihaja od Boga. A tudi tako so prav gotovo ti katoličani, ki jim je govoril in ki so bili predmet kritike in sovraštva v deželi, zaničujoč njih verovanje, lahko razumeli po muji, da edino gotovo upanje sloni na razširitvi njih vere, ker je katoliška Cerkev edina, ki pridiga iste stvari vsem ljudem v vseh jezikih.

„Tako torej,“ je zaključil, „lahko vzamemo za svoje psalmistove besede, s katerimi opeva odličnost bodoče Kristusove Neveste in ki sem jih izbral kot uvod za svoj današnji govor. Vsa slava kraljeve hčere je od znotraj in njena obleka je iz tkanine, v katero so vpleteni zlati pasovi. Vendar moramo spomniti, da so zlasti pasovi v slavo Najvišjega in ne ljudi. Če se oblačijo duhovnik v bogata oblačila pri maši in zažiga kadilo, je le zato, ker bo Kristus prišel

na oltar in mora biti sprejet s simboli ljubezni in časti, čeprav so še tako ubogi in premalo vzvišeni. Pa tudi ko ne bi obstajali ti simboli, tudi ko bi duhovnik moral maševati odet v cape, bi bila kraljeva hči prav tako oblečena v zlato, ker bi bil Kristus z njo, kot je obljubil, ko je rekel: Jaz bom vedno z vami, do konca sveta. Tako vemo, da bo tudi v to revno bivališče, ki smo ga vzeli v najem, Bog prišel, ko ga bomo poklicali. Vemo pa tudi, da je naša dolžnost, nuditi mu dostojno prebivališče, in tako upamo, da nam bo kmalu mogoče zgraditi lastno cerkev, kjer ga bomo častili in slavili vredno. Želim vam blagoslov v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.“

Duhovnik se je počutil mnogo bolj mirnega, ko se je obrnil za nadaljevanje maše in je začel Credo, kajti vedel je, da stoji spet na trdnih tleh in se ne more spotakniti. Medtem ko je ostal na svojem mestu, z dlanmi obrnjenimi navzdol na kolenih in biletom drzno pomaknjem nazaj, poslušajoč kokošnjak gospodične O'Hara kričati do hripavega „Rojenega, ne ustvarjenega“, se je spomnil, da je bil nekje bral, da je Robert Hugh Benson ob prvem maševanju v westminsterski stolnici menil, da je smrtno grešil, ker je bil bolj pozoren na glasbo kot na pomen besedi, „In v večno življenje. Amen.“ — Oče Smith se je vrnil k oltarju in plašč mu je frfotal na hrbtu.

Z razprostrtimi rokami kot Kristus na križu in s palci in kazalci skupaj je duhovnik priporočil Bogu njegove služabnike in služabnice, ki so šli pred njim z znamenjem vere, da bi mogli počivati v Kristusu in bi jim bil dan kraj počitka, luči in miru. Potem je molil za žive, za profesorja Brodie Ferguson, za gospodično O'Hara, za tri dekleta od zbora, za gospoda Balfura, za gospoda H. G. Wellsa in za staro gospo Flaniganovo, ki je upravljala penzionat na cesti John Knox in ki ni šla k maši, odkar so ji izpulili vrasel noht na nogi, da bi jih gospod naredil deležne in tovariše s svetimi apostoli in mučenci Javnezom, Štefanom, Matijo, Barnabom, Ignacijem, Aleksandrom, Marcellinom,

Dih velike noči je zajel tudi naše gore

Petrom, Felicito, Perpétuo, Agato, Lucijo, Nežo, Cecilijo in Anastazijo. Skrivnost je bila brz končana. Ko je prejel obhajilo in izpraznil kelih je stopil po stopnicah navzdol in je delil dragoceno Telo Kristusovo svetnikom in grešnikom, da bi On varoval njih telesa in duše za večno življenje, kar edino je bilo važno.

Ob povratku v zakristijo in ko si je že slekel oblačila, se je oče Smith čutil olajšanega v bremenu svoje službe in se je pripravil k molitvi veselih in krasnih stavkov zahvale: „Treh fantov pojmo pesem, ki so jo sveti prepevali v ognjeni peči, hvaleč Gospoda...“ — Toda ko je klical sonce in luno, dež in roso, ogenj in vročino, naj bi hvalili Gospoda, je prišel mežnar povedat, da ob vhodu čakata dva otroka na krst, zaradi česar je moral hitro in v eni sapi končati svojo molitev s „Hvalite ga s cimballi blagodnečim...“, v upanju, da mu bo Bog odpustil to naglico, kajti On je vedel bolje kot drugi, kako važen je krst za otroke.

KONKORDAT S ŠPANIJO

DR. IVAN AHČIN

1 — Konkordate imenujemo slovesne javne pogodbe med papežem in civilno vlado glede stvari, ki spadajo tako v civilno kakor cerkveno področje. S konkordati se urejujejo tako imenovane „mešane zadeve“, ki so tako za Cerkev kakor za državo bistvene važnosti, kakor je n. pr. šolstvo. Moderni konkordati, po katerih je bil posebno znan papež Pij XI. obravnavajo zlasti: svobodo vere in bogočastja, organizacijo in zasedbo škofij kakor tudi ostalih višjih cerkvenih služb, posebno pravna vprašanja, poduk, redove in kongregacije, stališče duhovnikov do države in dušebrižništvo v državnih zavodih.

Na splošno so se konkordati obnesli, čeprav njihova zgodovina ni tudi brez velikih bridkosti za Cerkev, pa tudi zgodovina njene materinske skrbi za zveličanje duš, za mir in blaginjo med narodi. Trenutno ima 31 držav konkordatno pogodbo s poglavarjem katoliške Cerkve.

2 — Sedanji španski konkordat, ki so ga v Vatikanu podpisali 27. avgusta 1953 v imenu papeža državni podtajnik za izredne cerkvene zadeve mons. Domenico Tardini, španski zunanji minister Alberto Martin Artajo in španski poslanik pri sveti stolici Fernando Maria Castiella y Maiz, stopa na mesto prejšnjega konkordata iz leta 1851. Po zmagi nad komunisti je general Franco začasno urejal razmerje s Cerkvijo z raznimi dogovori (leta 1941, 1946, 1947, 1950), od katerih so nekateri s svojimi določbami bili prevzeti tudi v sedanji konkordat.

Poglejmo najvažnejše določbe 36 členov obsegajočega konkordata:

Takoj v prvem členu je rečeno, da „katoliška, apostolska in rimska religi-

ja ostane tudi v naprej edina vera španskega naroda in uživa vse pravice in privilegije, ki ji po božji postavi in cerkvenem pravu pritičejo“. V dodatnem protokolu je določeno, da je k 1. členu konkordata treba vpoštovati določbe 6. člena španske ustave, ki ostanejo v veljavi in se glasi: „Veroizpoved in izvajanje katoliške vere, ki je vera španske države, je pod državno zaščito. Zaradi verskega prepričanja ali zasebnega bogočastja se ne sme nikogar nadlegovati. Toda drugi verski obredi ali javne verske manifestacije kakor katoliške, niso dovoljene.“ Pač pa za španska afriška ozemlja velja nadalje tolerantnost napram nekatoliškim veram.

Drugi člen jamči Cerkvi popolno in svobodno izvajanje njene oblasti kakor javnega bogočastja, pri čemer uživa podporo države. Sveta stolica more neovirano občevati s špansko hierarhijo, duhovniki in verniki in obratno. Prav tako tudi domače cerkvene oblasti, duhovniki in verniki med seboj.

Tretji člen določa diplomatske odnose in za znak medsebojnega prijateljstva.

V četrtem členu prizna država kot pravno osebnost vse verske ustanove in verska združenja na svojem ozemlju, s pravico posedati in pridobivati premoženje. Iste pravice bodo uživale tudi bodoče verske ustanove, ki se bodo šele ustanovile.

V 5. členu priznava država cerkvene priznanke in se obvezuje, da bo s svojo zakonodajo omogočila, da bodo verniki mogli izpolniti svojo versko dolžnost. Naslednji člen določa vključitev Španije in španskega državnega poglavarja v dnevne molitve, ki jih opravlja španski kler.

Sedmi člen pravi, da glede imenova-

nja škofov velja dogovor iz leta 1941. Le-ta pa določa, da vlada v sporazumu z nuncijem sveti stolici predlaga vsaj 6 imen. Sveta stolica odbere od njih tri predlagance in španski državni poglavar iz njih izbere enega in ga predloži papežu v imenovanje. S tem postopkom je nekoliko omejena absolutna pravica prezentiranja, ki so ga imeli španski kralji. Tudi se država obveže, da v važnih mešanih zadevah ne bo izdajala zakonov brez predhodnega sporazuma s sveto stolico.

Deveti člen govori o tem, da ne bo nobenega španskega nacionalnega ozemlja, ki bi ostal pod kakim škofom, ki nima sedeža na španskem ozemlju, kakor naj tudi nobena španska škofija ne obsega ozemlja, ki ne spada pod špansko suvereniteto.

Naslednji členi govorijo o svobodnem ustanavljanju novih škofij, župnij, redov, kongregacij, verskih ustanov, itd. in finančni dotaciji države za vzdrževanje cerkvenih poslopij, škofij, katedral, župnij in župnijskih poslopij, upravnih poslopij, semenišč itd.

Škofje uživajo v smislu cerkvenega prava privilegium fori; kleriki in redovniki so oproščeni vojaške službe in drugih javnih služb in funkcij, ki niso združljive z njihovim stanom. Duhovniki in redovniki odgovarjajo pred državnim sodiščem le za prestopke, ki so po državnem pravu kaznivi; zaporno pa kazen v odsede v kakšni cerkveni ali redovni hiši.

Cerkev sme prirejati denarne zbirke in pridobivati premično in nepremično imetje (čl. 18.). Koč odškodnino za sekularizacijo cerkvene imovine v preteklosti in kot prispevek za delo, ki ga Cerkev opravlja v dobrobit naroda, plačuje država primerno vsoto, iz katere dobivajo plačo tako višji kakor nižji kler, vključen pa je tudi prispevek za semenišča, za cerkvene univerze in vzdrževanje bogočastja (čl. 19.). Bogočastni prostori in cerkvena poslopja so oproščena davščin kakor tudi vsi drugi prostori in naprave, ki služijo verskim oziroma kulturno prosvetnim namenom (čl. 20.).

Vprašanje zakona kakor verske vzgoje v šoli in vzgojnih pravic Cerkev je vse urejeno popolnoma v smislu in po določilih cerkvenega zakonika (čl. 24—31.). Država se obveže, da bodo tudi ustanove za oblikovanje javnega mnenja odmerjale čas in prostor za razlago in obrambo verskih resnic, katera naloga naj se poveri duhovnikom (čl. 29.). Končni členi urejajo dušno pastirstvo v vojski in mornarici, po bolnišnicah, kaznilnicah, sanatorijih, ubožnicah in sličnih ustanovah. Katoliška akcija pod vodstvom škofov je svobodna pri izvajanju svojega apostolata.

3 — Pomen novega španskega konkordata je očitno izreden. Sicer dejansko utrjuje že dosedaj obstoječe stanje v deželi tako da je le formalno in pismeno potrdilo popolnega sodelovanja med Cerkvijo in državo, ki ga je uvedel general Franco na španskem. Izražena je ta misel tudi v uvodu h konkordatu: „Sveta apostolska stolica in španska država sta se odločili za sklenitev konkordata v želji, da bi s plodnim sodelovanjem zagotovili tem lepši verski in civilni razvoj španskemu narodu. Konkordat povzema in dopolnjuje prejšnje pogodbe in hoče biti vodilo, ki naj veže in uravnava delovanje obeh visokih podpisnic v skladu z božjo postavo in katoliškim izročilom španskega naroda.“

Španija, kot katoliška dežela, priznava in brez pridržka sprejema načela katoliške Cerkev, kakor so zlasti izražena v cerkvenem pravu. Sveta stolica pa od svoje strani prizna zgodovinsko zvestobo španskega naroda katoliški Cerkvi in to celo z naklonitvijo privilegijev, ki pomenjajo za naš čas nekaj izrednega. Španski državni predsednik bo užival liturgično kanonske časti, ki jih je nekoč Cerkev naklanjala le kralju. Ima pravico, da zanj molijo duhovniki v svojih liturgičnih molitvah in v kanonu sv. maše ter da ima častno prvenstveno mesto v kapitlju Sta. Maria Maggiore v Rimu, s katero baziliko veže Španijo posebno tradicija in časti, ki jih je Pij XII. znova priznal v buli „Hispaniarum fidelitas“ 5. avgusta 1953. General Franco

je s konkordatom brez dvoma osebno veliko pridobil. To pa na eni strani napram monarhistom, ki so radi nastopali kot „legitimni“ zavezniki in prijatelji svete stolice. Že dejstvo, da so se pogajanja za sklenitev konkordata zelo vlekla (bilo je potrebno 558 sej!) so legitimisti izrabljali proti Francu. S tem pa, da ima po konkordatu iste liturgično kanonične privilegije, kakor so jih imeli kralji, je pa njegov položaj napram vernemu ljudstvu utrjen. Po drugi strani pa tudi napram tistim španskim katoličanom, katerih predstavnik je stari sevilski kardinal, ki so Francu in vladi nenehno očitali, da nič ne stori za pospešenje verskega življenja v deželi. Konkordat pa sedaj tako popolnoma priznava verski zakon, krščansko vzgojo mladine, popolno in neovirano svobodo Cerkve v izvrševanju njene apostolske službe, da je španija kot „katoliška nacija“ v celoti priznana kot resničnost.

Ni mogoče misliti, da bi španski konkordat bil „vzor za konkordate z drugimi deželami“, kakor so pisali nekateri španski listi. Težko bi namreč bilo

pričakovati, da bi s kako drugo deželo bilo mogoče skleniti tako odličen konkordat, kakor je to bilo mogoče s Francovo Španijo. Španska Cerkve, ki je s konkordatom, kakor se pravi, dobila v roke „škarje in platno“, pa seveda na sebe prevzema veliko odgovornost. Popolno sodelovanje med državo in Cerkvijo ji v danih razmerah nalaga dolžnost temeljite socialne obnove. Pogodba z državo ji daje vse pravice, da se more neovirano posvetiti svojim nalogam. Poslej se ne bo mogla na to sklicevati, da so jo neugodne zunanje okoliščine ovirale pri njenem delu. Nobene katoliške dežele bi ne mogli navesti, kjer bi katoliška verska vzgoja v šoli, katoliško zakonsko in družinsko življenje in cerkveno apostolsko delo z vsemi gospodarskimi pogoji bilo tako podprto in zavarovano, kakor je po novem konkordatu v Španiji. Upajmo, da bodo španski katoličani znali državno zajamčene pravice porabiti v korist verskega in socialnega dviga španskega ljudstva, kar bo moglo ugodno vplivati tudi na ostali špansko govoreči svet, ki predstavlja 38 odstotkov vernikov v katoliški Cerkvi.

Iz argentinske „Švice“: Jezeri Nahuel Huapi in Moreno sta v poletnih mesecih (januar in februar) priljubljene točki izletnikov iz Buenos Airesa

KAJ PA MED NAMI?

ARGENTINA

Eno leto je preteklo 16. februarja 1954 od onega lepega dneva, ko so se naši slovenski rojaki iz Bariloč in Buenos Airesa, organizirani v Slovenskem planinskem društvu, povzpeli na goro Capillo, da tam prisostvujejo posvetitvi velikega križa, zelo podobnega onemu, ki je stal v domovini na Škrlatici. Bil je tedaj navzoč tudi sedaj že pokojni Tonček Pangerc, iz blejskega kota doma, ki tedaj gotovo ni slutil, da je smrt že položila svoje roke nanj in ga zaznamovala za pot v onostransko življenje. Ob priliki posvetitve križa je opravil sredi med skalami č. g. Albin Avguštin, slovenski dušni pastir iz Floride sveto mašo, pri kateri je povedal sledeče misli:

Dragi bratje in sestre!

Eno leto že stoji ta križ na tej veličastni gori Capilla. Eno leto je preteklo, ko ste ga napravili in z velikimi žrtvami prinesli sem gori, misleč na Gospoda, Sina božjega, ki je nesel težki križ na goro Kalvarije, da nas z njim odkupi od večne smrti, od večnega groba, od večne sužnosti v peklju.

In danes, na pustno nedeljo, ko ga toliko ljudi — tudi kristjanov — sramoti in pozablja — danes bo blagoslovljen po božjem služabniku — po duhovniku. Velika milost je to. Sv. Cerkev hoče znamenje življenja blagosloviti slovesno. Zato se zahteva dovoljenje škofije, da duhovnik kot pooblaščenec škofov sme in more blagosloviti križ. Bla-

goslov pa ni nič drugega, kakor vzeti stvar iz posvetne rabe in jo izročiti v božjo čast. In to bomo danes storili.

Ob tej priliki dovolite, da vam povem nekaj misli o sv. križu. O prvem znamenju sv. križa nam poroča že sv. pismo stare zaveze. Takole pravi Mojzesova knjiga: „Izvoljeno božje ljudstvo — na poti iz Egipta v obljubljeni deželo Kanaan — je težko grešilo. Godrnjalo je in kritiziralo in klelo Boga in njegovega služabnika Mojzesa, potem ko je Bog izkazal toliko izrednih milosti. Čudežno jih je izpeljal iz egiptov-

Gora Capilla je ena najlepših gora v okolici Bariloč. Zelo sliči naši Škrlatici

Č. g. Albin Avguštin blagoslavlja novi križ. Fant s prekrizanimi rokami je pok. Tonček Pangerc, ki je našel 17. januarja 1954 svoj grob v pogorju Payne v patagonskih Kordiljerah

ske sužnosti, dal jim je sredi skal in peska sveže vode, mane in mesa, pa so kritizirali Boga rekoč: Zakaj si nas izpeljal iz Egipta, kjer smo sedeli pri polnih loncih mesa in čebule? Umrli bomo v tej puščavi. Bog se je razjezil — prišla je kazen: strupene kače so leze iz peska in pikale in smrt je grozila vsemu ljudstvu. Tedaj pa je Mojzes padel na tla in molil h Gospodu ter prosil odpuščanja. In Bog, ki je dober, ga je uslišal in naročil, naj postavi križ in nanj obesi bronasto kačo. Kdor bo pičen in bo v križ z zaupanjem pogledal, bo resen.“ — To je bila predpoda križa, na katerem je umrl Odrešenik sveta in nas odrešil večne smrti, ki smo jo zaslužili po zapeljevanju stare kače, ki je hudič. Od Jezusove smrti dalje je križ znamenje odrešenja vsem rodovom,

narodom in posameznikom. Je ključ, edini skrivnostni ključ, ki je bil zmožen odpreti nebeška vrata. Križ je edino naše upanje na tem svetu. Vse lahko izgubimo: bogastvo, čast, zdravje. Toda dokler upamo v znamenje križa, ne bomo propadli.

Vsaka družba, vsaka država, vsak posameznik, ki je zavrgel sv. križ — in s njim Boga, — je izgubljen. To smo videli v Italiji, kjer so dali fašistični butari s sekiro prednost pred križem. To smo videli v Hitlerjevi Nemčiji, ki je mesto križa izbrala za svoje znamenje kljukasti križ. To vidimo danes v komunističnih državah, kjer sije mesto križa krvava zvezda Antikrista in so simboli brezbožnežev srp in kladivo. In kaj so nam prinesla ta znamenja modernih malikov na svet? Vojsko, revolucijo, bedo, sužnost, tisoče taborišč in ječ, ruševine, smrtne obsodbe, pogin in prekletstvo. Da, samo križ je rešilno znamenje, znamenje napredka in blagostanja. V nobenem drugem znamenju ni rešitve! Zato je znamenje vsakega katoličana — križ.

V naših modernih časih, ki so polni brezboštva, pa dobri kristjani postavljajo križe tudi na javnih krajih, da celo na visokih gorah. Slovenci so ga pred zadnjo vojno postavili na Škrlatici (2770 m), Avstrijci so ga dvignili na temenu veličastne gore, na Velikem Kleku (Grossglockner, 3798 m), in jaz sam sem 18. septembra 1948 blagoslovil 8 metrov visok križ v Vzhodnih Tírolah na gori Gatterspitze (2450 m) križ, ki je bil posvečen spominu žrtev obeh vojn iz župnije Kartič.

Tudi vi, dragi rojaki iz Bariloče, ste gotovo ta križ na gori Capilla postavili zato, da na javen način počastite spomin prijateljev, znancev in rojakov, ki so ali postali žrtve brezbožnega komunizma ali pa izkrvaveli na bojnih poljanah prostrane Evrope.

Blagoslovljen bo danes križ, ki so ga vaše roke izdelale in v potu obraza prinesle na to goro. Z veseljem in ponosom se ozirajte nanj iz doline, kadar vas bodo trle težave. In kadar se bo vaše srce veselilo božje lepote, ko

plazate po teh vrhovih, ga pozdravite in recite: „Molimo Te Kristus in Te hvallimo, ker si s svojim križem svet odrešil.“

Križ pa naj stoji mnogo desetletij in naj bo kakor strelovod na strmi gori. Lovi naj strele božje milosti z neba za vse Slovence, ki trpijo v tuji zemlji, da ne omagamo in naj nam izprosi milost ne omagamo in naj nam izprosi milost rešitve naše trpeče domovine in naš povratek domov, nekoč pa iz naše zemeljske domovine povratek k nebeškemu Očetu v nebesa!

Letošnja prireditve „Duhovnega življenja“ je zelo lepo uspela. Prišlo je okoli 900 rojakov iz vseh strani Velikega Buenos Airesa. Vršila se je 7. februarja 1954 na slovenski Pristavi v Moronu. Prireditelji so se malo bali, da bi kak dež pokvaril uspeh dneva, saj je v januarju deževalo tri nedelje po vrsti. Toda, ker vreme daje Bog, ne pa ljudje, zato so mnogi prijatelji revije pridno molili za lepo vreme in ga tudi izprosili, čeprav je vremenska napoved še en dan preje obljubljala nestanovitno vreme. Glavna točka prireditve je bil srečolov s 525 dobitki. Glavni dobitki so bili: radio-kombinado, stroj za prisojanje sadnega soka, radio, posteljni granitne ploščice za opremo kopalnice. Veliko zanimanja je vzbujalo tudi nagradno žrebanje „Duhovnega življenja“. Kdor je poravnal do šestih zvečer naročnino za leto 1954, je imel pravico do enega izmed 25 dobitkov, od katerih najboljši je bil radio aparat in velika slika brezjanske Matere božje, dar staršev pok. slikarja Marijana Koritnik. Uspeh nagradnega žrebanja je bil presenetljivo velik. Poravnano je bilo 502 naročin, to se pravi dobra četrtina. Veliko je bilo tudi prilike za razna tekmovanja: s puško, lokom, ruleto, mormskim prešičkom, metanjem obročkov na steklenico in zabijanja žebeljev v trd les. Tudi postrežba je bila dobra. Ker je bil dan vroč in soparen, saj je toplota kazal 33° v senci, je pijače na večer skoraj zmanjkalo. Po sončnem zahodu pa je postalo na Pristavi prav prijetno. Potegnil je veter z morja in ohladil

ozračje. V lepem redu so se ljudje razšli. Fante iz Slovenske fantovske zveze in dekleta iz Slovenske dekliske organizacije pa je še čakalo delo posprave. Revija „Duhovno življenje“ se tem potom tem fantom in dekletom, ki so se tako neosebično žrtvovali za uspeh prireditve prav lepo iskreno zahvaljuje, kakor tudi vsem plemenitim darovalcem dobitkov in vsem rojakom, ki so na prireditve prišli in tako pripomogli k njenemu popolnemu uspehu.

Teden dni za prireditvijo „Duhovnega življenja“ so se naši fantje zbrali v nadškofijskem semenišču v Buenos Airesu, da opravijo letne duhovne vaje. Vršile so se v dneh 13. in 14. februarja; udeležencev je bilo 100. Vodil jih je jezuitski pater Caserman, ki deluje že nekaj časa v istem semenišču.

ČILE

Spet nas je nekaj več. Iz Argentine so poslali „po šupi“ dva Slovence, ki sta odšla tja na črno pred 2 letoma, 14. januarja pa je prispelo nekaj Slovencev iz Italije, med njimi po večini mlade družine. Brž so spoznali, da so bile informacije, ki so jih prejeli v Rimu glede možnosti zaposlitve v gozdarstvu, rudarstvu in poljedelstvu, neživljenjske. Gozdovi so le na jugu, kjer vedno dežuje, rudniki na severu v neznosni vročini in puščavi, razen tega je domačih delavcev preveč, na polju pa sploh tujec ne dela radi delavnih pogojev. Skoraj bi že bil nekatere nekdo speljal na jug v gozdove, da se ni zavzel za novodošle g. Marinčič, ki je prišel v Čile že po 1. svetovni vojni. On jim je pomagal v največji stiski in jim pričel iskati skromnih mest v Santiagu. Direktor za prispele koloniste mu je častital, češ da so Slovenci edina narodna skupina, za katere se kdo zavzame, in ne dovoli nobenemu Slovincu, da bi odšel v službo, ne da bi g. Marinčič delovne pogoje preje odobril. Na poti so novi transporti.

Medtem ko se zadnja skupina še bori z začetnimi težavami, pa so si drugi Slovenci, ki imajo vse to že za seboj, že pošteno opomogli s svojo pridnostjo,

STOPNICE

Le navzgor, više!
Sprejmi mojo uslugo,
če ti jo dam!
Toda kam?
Skozi poslopje
v prvo nadstropje
te hiše;
ali v drugo,
ali v četrto, —
vse je tebi odprto,
povsod so stranke,
v Kristusu tvoje znanke!

Obišči jih, obišči!
Tudi tiste z bedo
poišči
in jim podari,
če sam si ubog,
vsaj dobro bzsedo
in znova v njih srcih razžari
sveti sij vere,
da tudi v te sive razmere
želi priti
pozabljeni Bog
in vonj svoje sreče
ljubeče, ljubeče
mednje razliti...

Bogdan Budnik

podjetnostjo, vztrajnostjo in varčevanjem. Imajo lepe trgovine, delavnice in službe. Mizarji, čevljarji, mehaniki, slaščičarji in ljudje s trgovskim čutom in znanjem imajo dobre izgleda osamosvojitve in zaposlitve, deloma že pri Slovencih.

Četrto nedeljo v januarju smo imeli službo božjo. Obisk je bil izredno lep. Prišli so tudi nekaj dni preje došli Slovenci in se tako brž uvedli v slovensko skupnost. Petje je bilo na zavidljivi višini, le žal, da se pevovodja preč. g. Maroša poslavlja in odhaja na jug v Puata Arenas, kjer je že pred obiskom v Jugoslavijo deloval 18 let in ga že

lijo ljudje, zlasti Hrvati, nazaj. Naj mu bo ob tej prili izrečena najlepša zahvala za trud pri pevskem zboru. Maševal in pridigal je g. dr. Trdan. Govoril je o veri in nevarnostih, da jo Slovenci izgubimo, ker smo tako zelo prilagodljivi okolici.

KANADA

Slovenska cerkev v Toronto postaja resničnost. V soboto 21. novembra 1953 je torontski nadškof, kardinal McGuigan izdal pismeno dovoljenje, da se sme pričeti z zidavo cerkvene dvorane, ki bo del hodoče cerkve. Dela je prevzel Franc Stojc, ki se je obvezal, da bo dvorano dovršil do 15. marca 1954. Cerkvena dvorana se bo mogla takoj po dovršitvi uporabljati. Ima vso potrebno napeljavo za elektriko, vodo in ogrevanje. Ves proračun za dvorano znaša 37.876 dolarjev. Ob pričetku zidave je bilo nabranih 21.128,47 dolarjev. Če bo zidanje dvorane res srečno zaključeno, se bo takoj mislilo na gradnjo cerkve nad dvorano. Najlepše bi bilo, če bi v Marijinem letu cerkev, Mariji posvečena, že mogla sprejeti v svoje zavetje verne slovenske izseljence v Kanadi.

ZDRUŽENE DRŽAVE SEV. AMERIKE

Slovenska šola pri Sv. Vidu v Clevelandu se prav lepo razvija. Okrog 120 otrok jo obiskuje. Več kot polovica od teh je bila rojena v Ameriki, pa se prav z veseljem in vztrajnostjo uče jezika svojih staršev, oziroma starih staršev. Od sobote do sobote raste njihovo znanje slovenščine. — Slovenska šola ima štiri razrede: dva za otroke, ki so bili v Ameriki rojeni in dva za one, ki so prišli iz Slovenije. Najmočnejši je razred, kjer so učenci iz višjih razredov osnovne šole. Okrog 50 jih pride vsako soboto v ta razred. Vsi so rojeni v Ameriki in ob začetku leta niso ničesar znali slovenski. Ta razred uči gdč. Francka Bolha. Nižjo skupino ameriško govorečih otrok pa uči gdč. Štrancar. V ostalih dveh razredih, kjer so slovenski otroci, učita gdč. Melaher in Gorenšek. Petje v vseh razredih pa poučuje gdč. Škrabec.

Komunizem v dejanju

IZPOVED PAVLA MELITIJEVA, BIVŠEGA PRAVOSLAV- NEGA RUSKEGA DUHOVNIKA

Pavel Melitijev, pravoslavni duhovnik ruske cerkve in od leta 1941 škof iste cerkve je leta 1946 prestopil v katoliško Cerkev. K temu koraku ga je nagnilo spoznanje, da prava Kristusova Cerkev ne sme zaviseti od državnega poglavarja, kot je to primer v Rusiji in drugod na Vzhodu. Tudi mora biti Kristusova Cerkev vesoljna, to je razširjena po vsem svetu, kar pa pravoslavje o sebi ne more trditi. Poleg tega pa gotovo Kristus ni hotel ustanoviti več cerkva, ki bi vse o sebi trdile, da so njegove. Prava Kristusova Cerkev mora biti le ona, ki je zgrajena na apostolu Petru in njegovih naslednikih.

— Pavel Melitijev je dal skozi vse grozote ruskega komunizma od leta 1917 do nemškega vdora v Rusijo. Ko se je zadnja vojna bližala h koncu, je izbral nemški umik in se prebil do Rima, kjer je postal duhovnik in škof rimske Cerkve. Zanimivo je poslušati Melitijeva, ko pripoveduje o svojih doživljajih:

„Duhovnik sem postal leta 1910. Odločil sem se za misijonsko delo med Drebivalci severne Rusije. Veliko sem potoval. Leta 1917 nas je presenetila boljševiška revolucija. 7. novembra 1917 so boljševiki prevzeli oblast. Nesramno so trdili, da je njihova zmaša sad „edinstvene nekrvave revolucije“. V resnici pa nobena revolucija do tedaj v zgodovini ni zahtevala toliko žrtev kot prav ta.

Do leta 1918 sem mogel dovolj mirno misijonariti. Sever države se je namreč še boril proti komunizmu.

Leta 1922 pa je prišla vrsta tudi name. Zaprli so me v ječe mesta Arhangel'sk. Čekisti, člani tajne policije, so se zabavali nad ujetniki tako, da so jih topli z železnimi šibami in bikovkami, topli metali z mostov v vodo, jih polivali pozimi z vodo toliko časa, da so se od silnega mraza počasi spremenili v ledene stebre. Videl sem tudi krležane duhovnike. Sploh ni bilo grozovitosti,

ki bi je čekisti v zaporih ne izvršili.

Zlasti so čekisti uživali v sramotanju svetih podob. Zabili so sveto podobo na sedeže, ki so bili namenjeni ujetnikom. Ker so dobri ruski veščiki smatrali za greh, če bi se na sveto podobo ali kip vsedli, so vztrajali pokonci tedne in tedne, dokler se končno niso popolnoma izčrpani zgrudili na tla.

Mene so takoj spočetka pretepli do krvi. Zahtevali so, naj sramotim Boga. Ker tega niso dosegli, so me zaprli v bunker, poln lačnih podgan. Ta bunker je bil namenjen duhovnikom, častnikom in drugim izobražencem. Lačna podgane so ujetnika navadno v nekaj dneh zgrizle do smrti. Tudi jaz sem pričakoval isto usodo, zato sem se prekrižal in dal sveto slovo, ko sem vstopil na ta kraj groze. Toda ostal sem pri življenju. To je čekiste razjarilo. Začeli so me tepsti po glavi z debelim ključem. Od bolečin sem zgubil zavest in padel po tleh. Da ne bi umrl, so me

Na poti iz Ljubljane proti Štepanji vasi

toliko časa polivali z vodo, da sem zopet prišel k sebi.

Končno sem bil „zrel“ za sodno obravnavo. Dobil sem pet let težke ječe radi „protirevolucijskega“ nastrojenja. Poslali so me v celico, ki je že tako zgrajena, da jetnik v njej neprestano trpi. Kdor v njej vzdrži, ima zares železno zdravje. Bog je hotel, da sem vzdržal.

Po enem letu sem bil prestavljen v občestveno celico, kjer nas je bilo mnogo skupaj. Tudi tu so me poniževali, kar so le mogli. Z nadškofom Arzenijem Smolenicem iz Rostova sem moral čistiti stranišča in opravljati razna druga umazana dela.

Junija 1925 so me spustili na svobodo. Šel sem naravnost v Moskvo. Z grozo sem ugotovil strašno moralno razdejanje vsepovsod. Brezbožna propaganda je napravila ogromno škodo. Leta 1925 je sovjetska tajna policija, ki se je preimenovala v GPU, poostrila preganjanje cerkve. Povabila me je k sodelovanju. Vohunil naj bi za komu-

niste. Vsak teden naj bi poročal, kaj verniki govorijo o režimu in v čem ga kritizirajo. Ker sem sodelovanje odklonil, sem se spet znašel v ječi. To pot v zloglasni Butirki. Brez zaslišanja sem bil obsojen na novih sedem let težkega dela v koncentracijskem taborišču.

Poslali so me z mnogimi drugimi sotrpini v Kazakstan. Tam so nas postavili v sredo peščene puščave. Ni bilo ne hiš, ne dreves, ne življenja. Samo pesek, kamor si pogledal in modro nebo. Koncentracijsko taborišče je šele bilo potrebno zgraditi. Podnevi nas je mučila vročina, ponoči pa smo trpeli od mraza. Odej, da bi se pokrili, seveda nismo dobili. Da bi še bolj trpeli, so nam dajali za hrano nalašč močno osoljene ribe. Vode pa ni bilo na razpolago.

Leta 1937 sem spet zadihal prijetni zrak osebne svobode. Toda preganjali in zasledovali so me še naprej, seveda bolj neopazno. Če me je kdo vzel pod streho, so ga klicali takoj na GPU in posvarili. Jaz pa sem blodil iz kraja v kraj kakor preganjana zver: brez živilske nakaznice, brez dovoljenja za bivanje, brez lastnega doma. V gozdovih in votlinah sem imel službo božjo, pridikal in delil svete zakramente.

Nemški vpad je preganjanje omilil, dasi ne zatrl. Nisem več veroval v poštenost komunizma. Dovoij sem prestal, da bi mogel o njem dobro misliti. Izbral sem si pot v svobodo. Mislim, da sem si jo po 25 letih trpljenja in preganjanja tudi zaslužil!”

Starosti primerilo

Stari trgovec razlaga doždevnemu snubeu njegovih hčera:

„Če vzamete Marijo, ki ima 18 let, vam dam 10.000 pesov dote; če se odločite za Ivanko, ki šteje 25 pomladi, dobite 20.000 pesov; če se pa poročite z Doro, ki je stara 37 let, vam pripada 30.000 pesov. No, za katero se boste odločili?“

„Če imate kako, ki je izpolnila petdeset let, bi se najrajši odločil zanjo,“ odgovori snubeč.

Kaj pa doma

Verno zrcalo domačih razmer je pismo, ki nosi datum od 3. januarja 1954 in ga je pred kratkim prejel slovenski duhovnik, ki živi v Argentini. — Takole se glasi:

„Res ne vemo, ali naj vas blagrujemo ali pomilujemo, ko doživljate svoje življenje v tujini, o kateri pravimo, da je kruta mačeha. Pa okušamo bridkost neizprosne mačeha tudi mi tukaj. Daje nam sicer skromni kruh, moramo pa zato držati roke stalno na klopi in prav nobene besede reči, ki bi ne bila v sklonobno novega reda. Kar nam ukažejo, moramo storiti, pa naj bo to po naši volji ali ne. Tudi vse naše volitve so te vrste. Z eno besedo, postali smo brezpravna raja, ponižana na stopnjo popolnega robota, ki ima zaslužek za vsakdanji kruh, ne sme pa imeti kaj več. Kmetu, ki še živi nekako samostojno življenje, trgajo od časa do časa zemljo in gozdove, obdajčujejo jih pa tako, da dolgo ne bodo mogli več ohraniti samostojnosti in se bodo morali pridružiti poljskim delavcem na državnih kmetijah. Vračamo se v dobo, ko je tlačan graščaku obdeloval zemljo; sedaj jo bo pa državi ali lepše rečeno „skupnosti“. O kakšni privatni trgovini ni več govora, še manj o industriji, le kak obrtnik z enim ali dvema pomočnikoma obrtnik, saj sta oba dneva delaven dan. Cerkevna opravila so bila lepa in dobro obiskana, a vsi, ki delajo, so morali izostati.

S tem sem povedal vse in lepo pozdravljam, F. R.“

Eno izmed volišč v občini Št. Peter v Savinjski dolini se je pri zadnjih volitvah, tako poroča „Ljudska pravica — Borba“ od 15. XII. 1953 kaj klavrno

dajo in po vrsti jih slišimo govoriti, da „ni vredno več živeti“. Doma ni pričakovati izboljšanja, pomoči od zunaj pa tudi ne, ker kar odobravajo, kar se z nami dogaja. Čudimo se voditeljem Zapada, da ne vidijo nevarnosti za isti pojav v lastnih deželah. Če pridejo naši „voditelji“ do oblasti pri njih, je ne bodo več izpustili, pa če bo zato polovica državljanov pobitih.

Veseli sem, da pri vas s tako lahkoto zidate svoje domove in se osamosvajate. Doma pri nas si kaj takega ne bi mogli privoščiti. Ostali bi le poslušni delavci s povprečno plačo v protivrednosti 3 srednjih srajc, 4 metrov domačega sukna ali enega para gozdarjev; če bi se pa v menzi hranili, bi pa ravno dobro mesečno hrano plačali. Tako vidiš, da našem delavcu ali uslužbencu rožice ravno ne cveto. „Izvoljeni“ pa imajo seveda dohodke po drugi poti.

Niste klonili pred Antikristom, zato zaslužite božji blagoslov, ki vas spremelja v novi deželi. Mnogokrat nam je težko, da naš niti za največje praznike obiskati ne morete, smo pa potolaženi, da se še svobodno zbirate in svobodno izbirate poklic in zaslužek. Sicer bi nas pa za božične praznike niti ne mogli obiskati, saj sta oba dneva delaven dan. Cerkevna opravila so bila lepa in dobro obiskana, a vsi, ki delajo, so morali izostati.

S tem sem povedal vse in lepo pozdravljam, F. R.“

Eno izmed volišč v občini Št. Peter v Savinjski dolini se je pri zadnjih volitvah, tako poroča „Ljudska pravica — Borba“ od 15. XII. 1953 kaj klavrno

postavilo. Udeležba je bila le 55% in od tega je bila tretjina oddanih glasov neveljavnih. List se sprašuje, ali so prebivalci te občine res takšni, da jim ni mar za družbeno stvarnost, v kateri živijo. Pa se tolaži, da položaj ni tako slab, le vedeti je treba, v katerem grmu tiči zajec. V šentpeterski občini namreč duhovno vodi nekatere odbornike župnik dr. Ivan Jančič. Ti odborniki mu vse sporočajo, kar se na seji govori in delajo na to, da se župniku znižajo davki. Tudi to so mu povedali, da so visoki davki kazni, ker noče pristopiti v duhovniški sindikat CMD. Župnik dr. Jančič ima v fari tako velik vpliv, da je pri občinskih volitvah zmagal njegov somišljenik Alojzij Tergrav. Seveda ta župan ni nič boljši kot župnik. Gre mu le za osebnost korist. Celotno je ukrenil, da je občinska gostilna spet prišla v roke privatnemu gostilničarju. Njegova žena je pa še bolj odkrito povedala, kaj misli: ni šla volit. Tako je torej življenje v fari, kjer deluje dr. Jančič. In še en greh dela gospod župnik: čeprav nima dovoljenja za poučevanje verouka, zbira otroke v cerkvi, kjer seje v njihova mlada srca medsebojno mržnjo in jih navaja k tožarenju. List zaključuje: „Videti je, da gre „prečistitvemu“ v občini prva beseda. Šentpeterčani, kako dolgo boste še gledali v svojem občinskem odboru lutke gospoda župnika, ki se ne zmenijo za vaš glas?“

V Sloveniji zadnje čase zelo veliko ljudi hodi na gore. Toda velika večina ne išče v njih miru in neoskrunjene gorske prirode, temveč zabavo, ljubimkanje in pijačo. V prvi številki „Planinskega vestnika“ za leto 1954 najdemo dopis nekega planinca, ki zelo ostro obsodi zlorabe v slovenskem gorohodstvu. Pravi, da ni hotel iti na Krvavec k proslavi otvoritve električne razsvetljave. Kot vzrok navaja, da je prisostvoval planinskim proslavam na Vršču, v Vratih in v Logarski dolini in prišel do prepričanja, da dolinski duh prodira v gore mesto da bi bilo obratno in da sodobne planinske proslave obstojajo le še v pijači, plesu, veseljačenju in razgrajanju vso noč do jutra. Zato se mu je zdel dež

na Vršču in v Vratih prav pomemben, kajti če bi bili gorski duhovi, ne bi mogli jasneje pokazati, kako malo so naklonjeni takim planinskim slavjem. Upravičeno se sprašuje: „Ali se naši z mnogo idealizma in žrtvami zgrajeni planinski domovi ne pretvarjajo vedno bolj v klaverne beznice? Ko sem bil še mlad, so starši za me trepetali, da me ne bi doletela kakšna nesreča. Jaz pa bi se sedaj, odkrito povedano, pri svojih otrocih bolj bal tega, da se bodo v planinah moralno pokvarili.“ Kot dokaz navaja izvajanja nekega planinca, ki je v „Planinskem vestniku“ zapisal, da „je in ostane najvažnejša naloga planinskih organizacij ta, da omogočajo obisk v gorah čim širšim krogom, ne glede na razne poganjke fanatikov šeste stopnje ali romantikov, ki v gorništvu najbolj obožujejo samoto in boj posameznika z nedotaknjeno gorsko naravo — ter da to terja demokratizacija, z drugo besedo človekoljubje.“ Kritiku, ki piše v omenjenem listu, se te izjave ne zdijo pametne. Dobro ugotovi, da se beseda „demokracija“ vse preveč zlorablja. Saj tudi v družbi lahko prideš do najvišjih položajev, toda s pogojem, da si za taka mesta primeren; tako smeš iti v gore, toda le, če imaš primerne lastnosti za planinstvo. Kdor bi pa rad hodil (bolj prav: se vozil, če je mogoče, do vrha z vzpenjačo) na gore radi nesmiselnega reka, da je tam vse dovoljeno, — kar dandanes kaže, da res velja za naše planinske domove, naj kar ostane v dolini.

„Po šestdesetletnici — poglobitev“, piše v januarski številki „Planinskega vestnika“ prof. Pavel Kunaver. Tudi on ugotavlja, da skoro mladine ni več jemati v goré, ker tam vidi več slabega kot v dolini. Tako je vodil nekega prvega maja nad trideset dijakov v Vrata, pa so bili priča ljudem, ki so ležali sredi planinske jase popolnoma pijani. Celotna neka ženska je bila med njimi. Drugič je prišel s svojimi dijaki na noč v neko planinsko kočjo. Obe jedilnici sta bili polni. Dim tobaka se je valil po prostoru. Hrupno je harmonika vabila na ples in točilo se je dobro vino,

da so se bleščali kozarci in mokre mize. Kadar je prenehal harmonikar, so pa dale opazke med vročimi mladimi ljudmi, da je bilo profesorju samemu nerodno radi šolske mladine, ki jo je imel s seboj. Vprašal je oskrbnika, ali bo ob desetih nastal nočni mir. Pa je dobil odgovor: „Saj se bo ob desetih šele pričelo!“ Po mnenju profesorja Kunaverja bi bilo nujno potrebno odpraviti alkoholno pijačo iz planinskih domov. Alkoholno vprašanje je postalo med Slovenci sploh pereče, ker se alkoholu vdajajo ljudje v taki meri, da je bodočnost naroda resno ogrožena. Ko je šel n. pr. predlanskim petdesetič na Triglav, je na vsakem počivališču na Tominskih poti srečal skupine ljudi, ki so trobili v steklenice, polne žganja in prepevali razne popevke iz raznih tujih filmov, vmes pa je hreščala harmonika. Nehote se je spomnil na dve karikaturi slikarja Hinka Smrekarja. Ena prikazuje družbo hribolazcev, ki počiva na gorskem sedlu. Eden objema svojo ljubico, drugi pa vzklikajo od navdušenja, s kozarci v rokah, ki jim jih pridno nataka tovariš iz polnega štefana. Druga pa prikazuje gorohodce na razglednem počivališču, kjer eden izmed njih vzdihuje: „Kako pusto! Same gore in skale! Vrzimo tarok!“ In ga vržejo... Prof. Kunaver meni, da bo treba dati mladini drugo vzgojo, kajti starih se ne da več prenarediti. Pa pozablja revež, da je prav sedanja komunistična družba hotela, da je mladina takšna, kot se sedaj kaže: željna ljubimkanja, hrupnih zabav in močnih pijač. Naj pustijo Cerkvi proste roke pri vzgoji mladine, pa bo hitro vstal nov rod, ki se bo znal tudi v planinah vesti, kot je treba. Toda to bi pomenilo konec komunizma.

Žalostno je propadel poizkus komunističnih oblasti, ki so hotele istrsko duhovščino odtrgati od svojih škofov. V Istri so duhovniki že dolgo vrsto let organizirani v društvu „Zbor sv. Pavla“. To je staro duhovniško društvo, ki se ga niti fašizem ni upal zrušiti. Komunistom je to društvo trn v peti. Že večkrat so poskušali, da bi ga vključili v duhovniški sindikat Ciril-metodijskega

društva, pa so vedno klavrno pogoreli. Ko pa je prišlo do tržaških napetosti in sta bila mobilizirana med drugimi tudi škofa iz Pazina in Reke, so komunisti menili, da je prišel pravi trenutek za ustanovitev od vlade zamišljenega duhovniškega društva. V Zagrebu je že dalj časa deloval „Inicijativni (pripravljalni) odbor“ za ustanovitev omenjenega društva. Vodil ga je suspendirani duhovnik Marohnič. Ker so pa škofje na svoji znani konferenci leta 1952 v Zagrebu vstop v društvo najstrožje prepovedali, Marohnič s svojim gibanjem ni uspel. Več je zato pričakoval od „ustanovnega občnega zbora“. Duhovniki v Istri so dobili osebne pozive, da se ga morajo udeležiti. Manj „uradno“ so jim pa krajevni funkcionarji grozili, da so odgovorni za posledice, če v Zagreb ne bodo šli. Potovanje na obe strani je obljubila plačati vlada. Stanovali naj bi v hotelu Esplanade, zborovanja bi bila v dvorani Glazbenega zavoda, na predvečer bi se njim na čast predvajala opera Mila Gojsalič, vse brezplačno seveda. Če bi pa kak duhovnik ne mogel radi važnih opravkov od doma z vlakom, naj bi ga potegnil v Zagreb občinski avto! In vse to v trenutku, ko si bili škofje pod orožjem in ne bi mogli udeležbe na zborovanju preprečiti. Pa sta mobilizirana škofa iz Pazina in Reke le pravočasno zvedela za namere komunistov in zagrozila s suspenzijo vsem svojim duhovnikom, ki bi se „ustanovnega občnega zbora“ udeležili. Seveda potem iz vsega nameravanega ni bilo nič. Istrski duhovniki so ostali zvesti svojim škofom.

SLOVENSKA KOROŠKA

Po petnajstih letih se je koroško bogoslovje preselilo iz Krke v Celovec. Z velikim trudom in z mnogimi žrtvami je bilo sicer pred dvajsetimi leti sezidano novo bogoslovje v Kanalu. A žal bogoslovcem ni bilo dano dolgo uživati dobrote novega zavoda. Prišla so leta Hitlerjevega režima. Bili so pregnani in našli najprej zavetje v št. Juriju. Leta 1943 pa so se morali umakniti tudi od tam in se preseliti v Krko. Koncem vojne so upali, da se vrnejo nazaj v

novo poslopje, toda zasedbene oblasti so stavbo zasegle in je še do danes niso izpraznile. Zato se je vodstvo bogoslovja odločilo za prezidavo Marijanišča v Celovcu. V njem bodo slovenski bogoslovci prišli spet v ožji stik s svojim ljudstvom.

Nad pol stoletja so vrata gospodinjske šole v št. Rupertu že odprta slovenskim dekletom, da se v njej priuče gospodinjstva in kuharske umetnosti. Dne 23. septembra 1951 je šentruperska šola praznovala petdesetletnico, odkar so koroški Slovenci pod vodstvom požrtvovalnega župnika Treiberja zgradili ta dom slovenski mladini. Veliko zaslug za ohranitev in razvoj šole si je pridobila sestra Gabrijela iz kongregacije slovenskih šolskih sester. Dolga leta je vodila hišo šolskih sester v št. Rupertu. Po razdejanju, ki ga je povzročila druga svetovna vojna, je ona zopet pripravila mladim gojenkam svoj dom v št. Rupertu. Danes sicer ni več prednica v št. Rupertu, nasleduje jo sestra Elfrida, pač pa je sestra Gabrijela znana po vsej deželi, saj je šlo skozi njeno vodstvo toliko slovenskih rodov.

Druga šola, prav tako draga koroškim Slovcem pa je gospodinjska šola v št. Jakobu. Župnik Ražun si jo je zamislil. Šentjakobčani so pa pomagali, delali, vozili in darovali. Taki je nastal Dom za mlada dekleta, ki so se tam šolale v gospodinje in matere. Dolga leta je sestra Leona nosila breme vseh šolskih skrbi. Po usodni drugi svetovni vojni je pod njenim vodstvom zopet zrastle šola, ki ima poleg gospodinjskih tečajev še šivalne tečaje. Vsej sestriški družini načeljuje sedaj s. Ervina. S koso na rami, s šimlo v vpregi so sestre dan za dnem na delu. Ne na polju in ne v gozdu, ne v hlevu in ne v hiši, nikjer ni najti trohice zanemarjenosti.

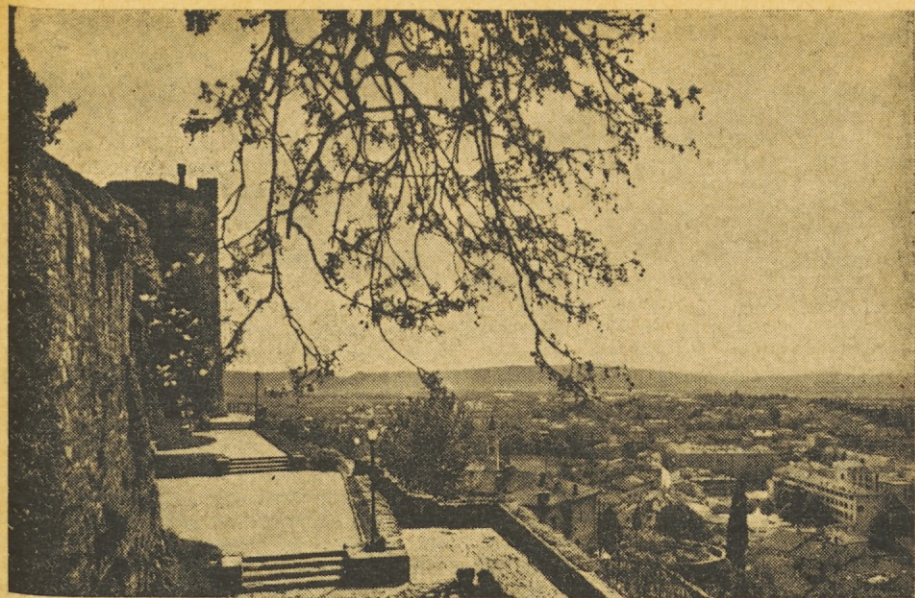
Na Koroškem je začel izhajati list za tretjerednike sv. Frančiška. Izdaja ga vizitator slovenskih tretjerednikov za Koroško p. Jakob Vučina, O. Cap. Prva številka obsega 8 strani. Na leto bo list stal sedem šilingiv. Cerkveno-pravno je

daj Tretji red ustanovljen na Koroškem v naslednjih župnijah: Galičija, Garenče, Kapla na Dravi, Pliberk, Radise, Sveče, št. Ilj, št. Jakob v Rožu, Škocijan, Šmarjeta v Rožu in Šmihel pri Pliberku.

PRIMORSKE VESTI

Prva skupna marijanska proslava v Trstu. Nedelja, 7. januarja, bo ostala vsem tržaškim vernikom v lepem spominu. Imeli smo prvo marijansko proslavo, ki se je je udeležilo okrog 2000 vernikov. Še nikoli ni bila kapucinska cerkev na Montuzzi tako polna kot ob tej proslavi marijanskega leta. Naš ljubljeni mons. Ukmar nam je zopet govoril tako lepo in tako domače, da smo mu vsi iz srca hvaležni. Drugi del marijanske proslave pa se je vršil v avditoriju, ki ga je občinstvo zasedlo do zadnjega kotička. Doživeli smo krasen in velik večer Marijine slave in krščanske ideje. Šentjakobski cerkveni pevci, ki so po številu in po zmožnosti brez dvoma najboljši pevski zbor na Tržaškem, so nam dovršeno zapeli nekaj Marijinih pesmi. Med petjem je sledil marijanski govor profesorja Rado Lenčka, ki je bil globok in tako prisrčno naš, kakor je naša ljubezen do Marije. Središče večera pa je bila verska igra „Sveta Cecilija“, ki so jo igrala dekleta iz rojanske Marijine družbe. Igra je dosegla uspeh nad vse naše pričakovanje.

Župnik Janko Pišot umrl. V Vrhpolju pri Vipavi (sedaj Jugoslavija) je umrl 10. januarja g. župnik Janko Pišot zadet od kapl. Pokojni je bil rojen leta 1888 v Selu na Vipavskem. Leta 1912 je bil posvečen v mašnika. Svojo prvo službo je nastopil v Cerknem, nato je služboval v Bukovem in na Planini, leta 1945 pa je prišel kot župnik v Vrhpolje. Bil je obsojen od komunistične oblasti na štiriletni zapor, kar je tudi zelo zrahljalo njegovo že itak slabo zdravje. Pred dvema letoma se je vrnil na župnijo. Veliko se je trudil za dobrobit ljudstva, kjer koli je bil. Vodil je tudi cerkveno petje in se ves žrtvoval za

Gorica se koplje v pomladanskem soncu

vernike in za čast božjo. Bil je vedno veselega značaja in zelo družaben, zato je bil povsod priljubljen in njegovo izgubo bridko občutijo ne samo Vrhpoljanci, temveč vsi Vipavci.

Prireditev S. K. P. D. iz Gorice. V nedeljo, 31. januarja, je priredilo Slovensko katoliško prosvetno društvo iz Gorice krasno uspelo Meškovo igro „Henrik — gobavi vitez“. Meško je to globoko religiozno dramo postavil v čas križarskih vojn in tudi naš Henrik se odpravlja v Sveto deželo in ko se na sveti večer poslavlja od svoje zaročenke, sreča na poti domov zapuščeno deklico Blanko. Vzame jo s seboj na grad in jo izroči materi. Tri leta ni glasu o Henrikku, končno se na sveti večer tretjega leta povrne domov — gobav. Vsi se ob tem spoznanju odmaknejo od njega, še

celo mati, le Blanka se mu srečna vrže k nogam, kar da tudi materi pogum, da ga zopet objame. Bolezen napreduje, Henrik oslepi, tedaj se Blanka zaobljubi in gre v Rim prosit za njegovo zdravje. Zopet je sveti večer, ko se Blanka povrne v spremstvu skrivnostnega romarja, ki vlije v duše vseh, Henrika, matere, patra Leopolda in zvestega oprode Ludvika veliko, nadzemesko tolažbo. Predno se poslovijo, blagoslovi Henrik, ki po tem Kristusovem blagoslovu ozdravi in Blanka postane njegova zaročenka. — To je v glavnem vsebina Meškovega verskega misterija. Igralci so igro trikrat ponovili in kljub hudemu mrazu je bila igra dobro obiskovana, največ še v nedeljo. Lahko rečemo, da tako dobro podane verske igre še nismo videli na odru Marijinega doma.

HUDO JE DANES NA SVETU

Zakaj je hudo? Zato ker:

„Stojimo nasproti svetu, ki je v veliki večini zopet padel v poganstvo“ (Pij XI., Quadragesimo anno).

„Tudi v katoliških deželah je preveliko število ljudi, ki so katoličani samo po imenu...“ (Pij XI., Divini Redemptoris).

„Katera doba je bila duhovno bolj prazna od današnje, kljub vsemu napredku v tehniki in v zgolj civilnem redu?“ (Pij XII., Summi Pontificatus).

„Nauk o ljubezni in odpovedi iz govora na gori in božji dokaz ljubezni na križu je v očeh današnjega sveta škandal in neumnost, medtem ko se svet vedno bolj vdaja kultu časovnosti, se oddaljuje od prave življenjske poti in se izgublja v iskanju zgolj zemeljskih idealov“ (Pij XII., Summi Pontificatus). Premnogo katoličanov je pozabilo, da bi morali biti luč sveta in sol zemlje. Sol se je izpridila, svet pa je postal nekrščanski.

Ali mi ne moremo ničesar storiti ob vsem tem? Ali nismo mi kakor kristjani prvih stoletij zmogni svet zopet pridobiti za Kristusa?...

Če sedaj še nismo, lahko postanemo. Bog od vsakega izmed nas pričakuje, da bi bil luč, ki bi sijala s svojim lepim verskim življenjem današnjemu svetu, in kvas, ki bi znal svet prepojiti z božjim naukom.

VELIKO, PREPROSTO VPRAŠANJE

Zakaj Te često udarim,

Človek?

Zakaj?

Obema skrivaj

angeli

vrata v raj.

Oba hlepiva

nazaj,

ķ Ljubezni nazaj.

Vladimir Kos

Nove knjige

Radivoj Rigler: Učbenik kasteljanskega jezika za samouke, začetniški tečaj. 1. del. Izdalo in založilo Društvo Slovencev v Argentini, Buenos Aires 1953. Strani 242, k čemer je dodati 72 strani knjižice: **Ključ k vajam v učbeniku**. Cena 40 argentinskih pesov.

Za Pekoljevimi „Kasteljansko-slovenskim slovarjem“ smo za novo leto dobili še Riglerjev „Učbenik kasteljanskega jezika“. Nekateri sicer menijo, da knjiga prihaja prepozno na trg, ker da večina naših ljudi kasteljanski jezik že toliko obvlada, da podrobnega pouka več ne potrebuje. Nič bolj zmotno kot tako mišljenje! Res je, da knjiga prihaja med nas z večletno zamudo, pri čemer pa nimata ne avtor knjige ne založnik nobene krivde. Nikakor pa ne drži, da prihaja knjiga med nas prepozno. Naj le vsakdo, ki to misli, malo prelista novo knjigo, pa bo z grozo opazil, kako na šibkih nogah še stoji njegovo znanje lepega kasteljanskega jezika. Zdi se mi primerno, da navedem besede g. Riglerja o takozvanem „perfektnem“ govorniku: „Nekdo lahko reče za sebe ali drugega, da je perfekten v znanju kakega jezika šele tedaj, če ga obvlada, da se ne razlikuje od ljudi, ki jim je ta jezik materin ter ga po govorici ni mogoče prepoznati kot tujca.“ Kako daleč smo še od take perfektnosti! Zato le kar vsi knjigo v roko in skušajmo popraviti svoje slabotno znanje tukajšnjega občevalnega jezika!

Prav je, da vsakdo, ki misli predelovati knjigo, prebere „uvodno uro“ na strani 11. Avtor je v njej nanizal nebroj koristnih namigov, ki jih je treba na vsak način upoštevati, če hoče kdo knjigo dobro izrabiti. Takoj v začetku prikaže veliki pomen kasteljansčine v sodobnem svetu, saj jo govori 150 milijonov ljudi in zavzema tretje mesto med svetovnimi jeziki. Knjiga sama je razdeljena na 12 učnih skupin. Vsaka učna skupina vsebuje 5 učnih ur in eno po-

navljalno, ki so po obsegu tolikšne, da je lahko vsako predelati v enem dnevu. Kdor začne prvo uro v ponedeljek, bo končal peto v petek, v soboto bo ponavljal; v nedeljo pa — kot je to božja zapoved — počival. Avtor zelo povdarja, da je važen dan odmora, ker si je treba nabrati novih moči. Pri učenju je treba biti zmeren in se je držati načela: Malo, a to dobro! Kdor bo redno študiral, bo po 3 mesecih tečaj uspešno dovršil. Če bi pa kdo bolj počasi napredoval, naj vsak teden predela le 3 učne ure; tako bo študij končal v šestih mesecih. Raztegniti tečaj na dalj časa pa ne bi kazalo, ker bi se učenec utrudil in verjetno izgubil voljo do učenja. Tudi ne bi bilo prav, če bi kdo neprestano listal po prihodnjih urah. Študij bi izgubil na zanimivosti in tako vplival na slabše nje volje. Zato je treba ostati zvest načelu: Vse ob svojem času!

Avtor je delo posvetil spominu svojega očeta. Zelo okusno je knjigo ilustriral Ciril Skebé. Da je delo izšlo, ima v prvi vrsti zasluge „Društvo Slovencev“. Veliko so pa pripomogli sledeči gospodje: Č. g. Pbro. Jesús Fernández Berruete, župnik v Don Torcuato, ki je opravljal vlogo korektorja kasteljanskih tekstov in bil svetovalec povsod,

kjer je bilo treba razjasniti odnose med kasteljanshčino in slovenščino. On je tudi posredoval, da se je našel še drug dobrotnik: pater Juan Bussoloni, ravnatelj kozmično-fizičnega observatorija v San Miguelu, prov. Buenos Aires. Dal je brezplačno na razpolago tiskarno in tako pripomogel k pocenitvi učbenika. Dr. Tine Debeljak je bil pa tisti, ki je učbenik še v nedodelanem rokopisu pregledal in opozoril na nekatere nepravilnosti v slovenskem besedilu.

Učbenik kasteljanskega jezika je torej izšel. Odveč se mi zdi priporočati ga! Kdor si ga ne misli oskrbeti, bo sam trpel škodo. Le to bi rad opozoril, da je naklada izredno nizka, precej pod tisoč izvodov. Zato ne odlašajmo do zadnjega! Kot razmere trenutno so, do ponatisa v doglednem času ne bo prišlo. Zato: Kar moreš storiti danes, ne odlašaj na jutri! Jože Jurak

CORREO ARGENTINO SUC. 6	TARIFA REDUCIDA
	Concesión No. 2560

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“ MORETE NAROČITI IN PLAČATI NA SLEDEČIH NASLOVIH:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Víctor Martínez 50, Buenos Aires
 U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio
 Kanada: Turk Francé, 263 Oakwood Ave, Toronto, Ontario
 Trst: Stanko Janežič, Mačkovilje 7, Dolina, Trieste
 Italija: Zora Piščane, Riva Piazzutta 18, Gorizia
 Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria
 Avstralija: Fr. Rudolf Pifko, 45 Victoria Street, Waverley, N. S. W.

„Duhovno življenje“ je slovenski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor (Dr. Francé Gnidovec). — Naslov: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Celoletna naročnina znaša za Argentino 50 pesov, če se plača do 30. junija 1954; po tem dnevu in v obrokih 60 pesov. Za USA in Kanado 5 dolarjev, za Italijo 2000 lir, za Avstrijo 75 šilingov, drugod v protivrečnosti dolarja. — Tiska Imprenta „Poliglota“, Corrientes 3114, Buenos Aires. tel. 86.5120

• PRIZADEVAJTE • SI , DA •

• BOSTE • IMELI • LJUBEZEN •

I. KOR. 13, 13

V TEJ ŠTEVILKI BOSTE BRALI

ZDRAVA MARIJA, MILOSTI POLNA Zora Piščančeva	193
COMO SE REFLEJA LA SEMANA SANTA EN LAS COSTUMBRES ESLOVENAS Joe Juck	196
ŠEGE NA DOMAČIH TLEH Joža Kmetov	197
GLEJ, PRIŠLA OLJČNA JE NEDELJA Simon Gregorčič	197
MARIJINO VELIKONOČNO VESELJE . Al. Košmerlj	203
DVE DRUŽINI Pierre L'Ermite - † Vinko Lovšin	207
VELIKA NOČ, PRIDI! Gregor Mali	208
VELIKA NOČ V RDEČI MOSKVI . . . Walter B. Smith	209
SVETI BOJ Dr. Mirko Gogala	211
TURNIŠČE Marijan Marolt	216
ŽENE V JEZUSOVEM RODOVNIKU Prof. Pavel Slapar	220
ZVELIČAR NAŠ JE VSTAL IZ GROBA Gregor Hribar	223
SVETNIKI GREDO V PEKEL Vinko Flek	228
DRUŽINSKA VERSKA VZGOJA Dr. Rudolf Hanželič	231
PREPOVEDANE IGRE Vinko Flek	233
PODRTA SMREKA N. Z.	235
SVET, MESO IN OČE SMITH B. Marshall - B. Rozman	283
KONKORDAT S ŠPANIJO Dr. Ivan Ahčin	242
KAJ PA MED NAMI?	245
STOPNICE Bogdan Budnik	248
KOMUNIZEM V DEJANJU	249
KAJ PA DOMA?	251
HUDO JE DANES NA SVETU	256
VELIKO, PREPROSTO VPRAŠANJE . . . Vladimir Kos	256
NOVE KNJIGE Jože Jurak	256
MISLI 195, 210, 222,	237
ŠALE 234,	250